

310969 వ తిది న ము వ్ర క టిం వ ర్ బ డు ను.

Vol. 11 } చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 18-వ తేది గురువారము } No. 148
సంపుటము ౧౧ } శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, భాద్రపదమాస బహుళ పంచమి గి. } సంచిక ౧౪౩

ఆమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

అన్ని గొప్ప వారితో కలకు కలు యోగ్యతావత్రిములు పొందియున్నది. సంవత్సర చీటి కూచి కొనిన మోనముగలుగదు.

ఆమృతాంజనము న క ల వి ద

నొప్పులకు నంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మున్నుడు, నాయుపుబొట్ల బాపును,
చర్మపు నొప్పుల కాగదోలును, పొట్లగొట్టును.
బెలుకుల భేదించును వాపుల కూపుమాపును.
ఎగును దిగించును దుగదనుతోలగించును.

ఈమందును రుద్రగాళి చెమట కట్టుటవలన తీవ్ర
మందలి దుమ్మదార్ధములను తొలగించి ముఖమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేయును.
విజేతము. లో కూడ వాడుచున్నారు.

దక్క-నిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్య 0-10-0; దబన్ 1-కి ర్య 0-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
ఆమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

కామినియానూనె

వెంట్రుకలేఅందము.

రాలిపోకుండ జాగ్రత్తపడుడు.

వెంట్రుకలు దువ్వివపును ఊడకమున్నే త్వరపడకపోయిన ఊడ మొదలుపెట్టి పూర్తిగా
పాడగును. అట్లుకాకుండా

నేడే కామియానూనెను వాడి సత్వరముగా శిరోజ
ముల గాపాడుకొనుడు. వెంట్రుకల కేజాడ్యమున్నను మాన్చి ఈ
దివ్యావధను వానిని మొత్తముగా పట్టునలె నెదుగునట్లుచేయును.
ఒకపరీక్షవల్లమీరే తెలియగలదు. మీ శిరోజముల నతిశుభ్రపరచును.
బుడ్డివెల 1 రూపాయి. 3 బుడ్లఖరీదు రూ 2-10 0.

126

వీచీచార్టీలు ప్రత్యేకము.

ఆటోదిల్ బహారు

(రిజిస్టరు చేయబడినది)

మీకు ఏ సువాసన ద్రవ్యము లేక
అత్తరు కావలసియున్న
ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుడు.

1/2 అవున్సు బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 } మీ చేతిరుమాలునందు చుక్కలు పసికొన్న పరిమళ
1 డ్రాం బుడ్డి 0-12-0 } మన్నిదిశలను వ్యాపించును.
1/2 డ్రాం బుడ్డి 0-8-0 }

వై కామినియానూనె, ఆటోదిల్ బహారు మందునరకులమ్ము ప్రతిచోటను విక్రయించ
బడును. లేకున్న సోలుప జెంట్లగు,

అంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

155 జమ్నామీదు, బొంబాయి అని వ్రాసిన బడయగలరు

(953) వెల్లింగ్టన్ సినీమా

18 9-24 శనివారమునండి 19 9-24 శుక్ర వారమునకు
పాయంత్రము 8-15 ప్రతినెలము 2 ఆరూప రాత్రి 9-80
శని, ఆదివారములందు సభ్యత్వము 8-15 కూడ గలదు
4-వ వారము-8 భాగములు. యూనివర్సల్ గార్బియన్ సీరియల్

"ది బీస్టు ఆఫ్ సారడైన్"

(క్రూరమైన అడవివృగములు భీరులైన బిల్లియం డెస్మాండ్
ఆ ఎలీస్ సెడ్జ్విక్ సాహసకృత్యములు చూడతగినవి.
మ్యాను, కామిక్ కూడ చూపబడును.)

ఆయుర్వేద వైద్య సంగ్రహము

అన్ని వ్యాధులను సులభముగా చికిత్సచేసికొన దగిన
600 మోగములు గల వైద్యగ్రంథము. 1-కి 1-1-0 పి. పి. ఆ 8
ఆయుర్వేదవైద్య:— వైద్య, ఆరోగ్య, కారీర, నమ్మ
గుణ, చికిత్స మొ॥ వ్రాయబడు వైద్యవృత్తిక. సం॥ చందా.
రూ. 2 8-0, మారి యుచితము 2
సి. సి. ఏ లాండు కో. వెలిదేపి. వెల్లింగ్టన్.

ఉద్ధాదనహస్తము

వెట్రికీవేయివిధములు.

లోకానుభవమును చెలుపు వేయివైద్యములు
విద్యార్థులు, పుస్తకవర్తకులు, గ్రంథాలయమువారు,
పశుచాలయములవారు, వారు వీరనకేల రెల్లనారును దెప్పించు
కొనదగిన గ్రంథము. వెల పోస్టుకర్చులతో (గూడ 20.12.0
క్రొత్తవల్ల సూర్యరాశి,
89 హానుకోర్డు, పునుకేట, చెన్న పురము.

కఫహరిచూర్ణము

బిన్ని డబ్బి 1-కి 1-1-0 (6 డబ్బిల మందుగలది) 1-కి ర్య 2-0-0
ఈ చూర్ణము కఫమూలికలచే చేయబడినది
బిగ్గ, కాబ్బుమీ, కాపసీన, వైద్యవృత్తి మొదలగు వాని
మిగుల ఉపయోగించును. దీని వెలమందుకొనుటకు మం॥శి.
ఆమృతాంజనము డిపో బొంబాయి, మద్రాసు

చెన్నపురి బజారుధరలు

సెప్టెంబరు 18-వ తేది గురువారము

(1) ధాన్యములు

దశియాలు బా 1-కి రు 30.0-0 మొదలు 42.0-0	వరి	
బియ్యము బస్తాలు	మొదలు	వరి
కుసుమ తెనాలివి ,, ప 43 గలవి	రు 14.0-0	14.8-0
తెనాలివి ,, డిటా	రు 16.8-0	17.0-0
డిటావి ,, డిటా 45 గలవి	రు 16.8-0	17.0-0
రాగులు బా. 164 బస్తా 1-కి	రు 8-12.0	9-0.0
మప్పులు ,,	రు 22.0-0	24.0-0

(2) పప్పుధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి రు 205	రు 11.0-0	రు 12.0-0
సెనగలు ,, డిటా	రు 11.4-0	12.8-0
సెనగలు ,, డిటా	రు 11.8-0	12.4-0
మినుములు ,, డిటా	రు 18.0-0	16.0-0
ఉలములు ర 164 ,,	రు 9.4-0	11.4-0

(3) నూనె వస్తువులు

శుభ్రలనూనె బా 1-కి	రు 170.0-0	175.0-0
సెయ్యి మ 1-కి	రు 14.0-0	26.0-0
కొండాపురం వేరుసెనగపప్పుబా 1-కి	రు 60.0-0	62.0-0
ఇతర ప్రదేశము ,,	రు 55.0-0	58.0-0
వేరుసెనగనూనె గానుగ బా 1-కి రు 148	మి.కా.నూ. 136	
అముదమునూనె బా 1-కి	రు 190.0-0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి	రు 205.0-0	210.0-0
కూరపసుపు ,,	రు 140.0-0	160.0-0
మిరపకాయలు(గుంటూరు) బా 1-కి రు 120.0-0	140.0-0	
గుంటూరు పాయకట్టు నీలిమందు ముసుగు 1-కి రు 45, 50		
కాళహస్తపాయకట్టు ,,	రు 60, 70	
తెల్లము బా 1-కి	రు 35.0-0	60.0-0
చింతపండు బా 1-కి	రు 80.0-0	49.0-0

(5) ఇనుము

పట్టారకంబా 1-కి వ	రు 32.8-0	33.0-0
చురకం ,,	రు 33.0-0	33.0-0
కత్తండు ,,	రు 33.0-0	36.0-0

(6) లోహములు

కొండ 100 కుంటుక	రు 78.0-0	82.8-0
బంగారము, కులము 1-కి	రు 24.2-0	24.10-0
సవరణ 1-కి		15.8-0
ఇత్తడి బా 1-కి	రు 265.0-0	272.0-0
బాగి డిటా	రు 301.0-0	305.0-0
అస్కాచక్కెర బా 1-కి రు	39.8-0	40.0-0

(7) రంగులు అలిజరై ను

అవుక్కర్లుడు 20 డి.గ్రీలు రు	76.0-0	77.0-0
కొట్టికల్లుడు డిటా		"
సింహం డిటా		"
గుర్రం డిటా		"

(8) దూది

బొండా చెట్టు తారువ 1-కి	రు 320.0-0	
-------------------------	------------	--

(9) నూలు

కోయంబూరు నెం 10½ పెట్టె 1-కి రు	9.10.0	
మధుర నెం 12½ పెట్టె 1-కి రు	8.6.0	
పుల్లూరు తేనుగ నెం 8½ పెట్టె 1-కి రు	8.12.0	
అమరావతి నెం 12½ పెట్టె 1-కి రు	9.3.0	
డిటా నెం 14 డిటా రు	10.2.0	
నూళియేనుగ నెం 20	రు 11.15.0	
జపాన్ నెం 20	రు 12.0-0	
,, ,, 40 ఏ తేలిలు అయినను రు	15.6.0	
గోకాక నెం 12½	రు 9.15.0	
పద్మా నెం 24½	రు 12.2.0	
14½ క్విల్స్ కా పక్షి	రు 9.14.0	

శ్రీ మైలవరము బాలభారతి సమాజమువారు
బందరు బుట్టయ్య వేట హాల్ లో
ఈ దినము సుదహరించిన ప్రకారము నాటకములు ప్రదర్శింతురు.
శనివారం - 20-9-24 - సా వి త్రి

స్తలము కుశల మగుటచే పొరుగుదూర గ్రామస్తుల
ముందుగా టిక్కెట్లను జాగ్రత్తచేసికొనికొరదము.
డాక్టరు కె. పట్టాభిరామయ్య,
కార్యదర్శి.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

ఆగస్టు 21 వ తేదీ నాటి ఆంధ్రప్రదేశ్ విశ్వవిద్యాలయమున నేను
వ్రాసిన ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయసమస్యపై సవరణలు వాదప్రతి
వాదములు గావించుచున్నాను. ఈ వాదములలో కొన్ని ప్రజల
హృదయము నాకర్షింపవచ్చును. కొన్ని అట్లు చేయబడక
పోవచ్చును. కాని ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయసమస్యపై నేనాద
ము లెక్కతో పోయి క్షమ లని చెప్పక తప్పదు. వీరికందజేయు
నామనాత్మార్థకవందనము లర్పించుచున్నాను.

అమరావతియే యాంధ్రవిశ్వవిద్యాలయస్థానముగా నుం
డవలయునను పిచ్చిన హక్కుము నాకెన్నటికిని లేదు. చాలకాలము
నేనే సమస్యను గూర్చి యోచించి, తుట్టుకుదకమరావతియే సరియగు
స్థలమని తీర్మానించెదని. ఈ స్థలము సమయోచితముగా నుండునని, నింత
కన్న విశ్వవిద్యాలయస్థానమున కనునకు ప్రదేశములు గల
పర్యాయ కారణము క్షమగ నెవ్వరైనను నిరూపించుచో వారి
తో నేకీభవించుటకు నా కేవిధమైన యభ్యంతరమును లేదు.

శ్రీ సువర్ణ శ్రీరామస్వామియ్యగారు సెప్టెంబరు 6 వ
తేదీనాటి ఆంధ్రప్రదేశ్ విశ్వవిద్యాలయమున విశ్వవిద్యాల
యస్థానమును ప్రజల నీర్వచించిన సలహాను వ్రాసిరి. వారు వ్రాసిన
సలహాను సమంజసముగ నున్నది. రాజధాని విషయము మన
ప్రస్తుతాంశముకాదు గనుక నేను దానిని గూర్చి చర్చించవలయునను
లేదు. కాని రాజధానియను విశ్వవిద్యాలయస్థానమును నొకటియే
యైయుండుట యవసరమని నేను తలంపను. రాజధానియందు
విశ్వవిద్యాలయ మున్నచో జాతీయైక్య కేంద్రీభూతమైన
జ్ఞానసంపత్తిని విడిచి విద్యార్థులు ప్రత్యేకమభ్యసము నొందు
దురను భావమును శ్రీరామ స్వామియ్యగారు చూచించిరి.
మన చెన్న పురము నే తీసి కొంచెము. కేంద్రీ
భూతమైన విజ్ఞానసంపత్తిని మన యాంధ్రవిద్యార్థులు జాతీయై
కుచున్నారా? కాననసభాసమావేశములు జరుగుచున్నవి. కాని
నూటికి ఏ యొక్క విద్యార్థి కాననసభలను చూచినాడు. ఏమ
హాభ్యుచయ చెప్పవలయునను దొక్కచోటనే జరిగి తక్కిన స్థా
నములందు జరుగక విద్యార్థులకు ఫలప్రదాయకమైనవి? సినిమా
లు, నాటకములు మున్నగు వానిని గూర్చి విశేషము వ్రాసు
నవసరములేదు. విద్యకు సంబంధించిన సభలు విశ్వవిద్యాలయ
స్థానమెచ్చటనుండునో అచ్చటనే జరుగుట సామాన్యము. విశ్వ
విద్యాలయస్థానము రాజధానియనా దానియంత ముఖ్య
మైనది రాజకీయవిషయములకు సంబంధించిన సభలకు విశ్వవి
ద్యాలయస్థానము రెండవయాటపట్టును. అంగ్లేయుల కేంద్ర
స్థానము లుండను నగరమైనను ఆక్స్ ఫర్డ్, కేంబ్రిడ్జి విశ్వవిద్యాల
యములు ప్రపంచములో నెల్ల సమృద్ధిగా గావించినవియుం
డుండుట నెరింగిన విషయము. కావున
విశ్వవిద్యాలయస్థానమును, రాజధాని
యు నొక్కటియేయై యుండుట యవసరము.

విశ్వవిద్యాలయ స్థానమును గూర్చి చర్చించుచు, తక్కిన
ప్రదేశములకన్న, బెజవాడయు, నమరావతియు సుత్కృష్టత
వహించునని నేను వ్రాసితిని. బెజవాడ పారిశ్రామికస్థానము
ను, వర్తకస్థానమును అగుటచేతను, అసాగోగ్యకర మగుటచే
తను విద్యార్థులకు సరియైనది కాదని తెలిపితిని. ఇతరచోట్ల
యందు వ్యాధులు లేనని నేను చెప్పను. ఇప్పుడు చెన్న పురము
నందలి విద్యార్థులదశ చూచినయెడల మనకీ సంగతి బాగుగ గ్రా
హ్యమగును. ఎంతకుండి విద్యార్థులు రోగముల పాలగుచున్నా
రో, ఎంతకుండి యావజ్జీవియును చెన్న పురమునందలి దారంభమైన
రోగములతో బాధపడుచున్నారో తెలిసిన వారు
రాజధాని స్థానమున్నంతమాత్రమున భ్రమసి

రోగములను కొనితెచ్చుకొనరు. ఇతర ప్రదేశములందు దింత రోగ
బాధయుండదు. బొంబాయి, కలకత్తా, చెన్న పుర మున్నగు ప్రదేశ
ములు లైలుకూడలు లేనను విశ్వవిద్యాలయస్థానములైనమాట నిజ
మే. పాశ్చాత్య ప్రదేశములందును చాలవఱ కట్టియుండుటయును
నిజమే. కాని కండ్లు తెరిచినియే మనము గోతిలోపడవక్కర
లేదు. అట్టిస్థలములలో విశ్వవిద్యాలయములను స్థాపించుటచేతనే
యవి తగిన ప్రదేశములు గానని మనము తెలిసికొనుచున్నాము.
ఇదివఱ కట్టి ప్రదేశములందు విశ్వవిద్యాలయములుండిన నుండు
గాక! మనము చక్కగ చర్చించి మనకు మంచివని తోచిన ప్రదేశ
మునందు విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపింప నెంచుట కేమియిట్లు
బెజవాడయుత్కృష్టతను మఱివిపోవలదని గవర్నరు వెల్లింగ్డను
గారు చెప్పవచ్చును. బెజవాడ యుత్కృష్టతను మనము
మఱి చి పో లేదు. వర్తక పారిశ్రామిక కా
దులందు దంతయుత్కృష్టత వహించుటయే విశ్వవిద్యాలయస్థాన
మున కది అనుమతమగుట కొక కారణ మని చెప్పితిని.

శ్రీ కాపురి నరసింగరావుగారు ప్రస్తుతపు టాంధ్ర
స్థితిని గూర్చి చక్కగ చర్చించిరి. కాని ఆంధ్ర స్థితి సగగ లేదని
ఏకపక్షముగా యొకచోట విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించ నెంచు
ట విచిత్రమని యని నాకు తోచుచున్నది. ఇప్పటి కాలం ప్రదేశ
మున కేమియిట్లు పిం చి తరువాత చింతించుటలన లాభము
లేదు. సెప్టెంబరు 6 వ తేదీన సెనేటు భవనమున జరిగిన సభ
లో శ్రీరంగనాథ మొదలియ్యగారు చెప్పిన వాక్యములను,
రెండు విశ్వవిద్యాలయములు లుండవలెననియు, ఉత్తరసర్కారు
లతో సున్నయెడల దత్త ముండలములకుఁ బని కి
రావనియు నూచించు వాక్యములను,
చక్కగా గమనింపవలసివి. దాతృత్వపేక్ష చేతను ఆంధ్ర స్థితి
తో సరిపెట్టెలయినను నభిప్రాయము చేతను చేయునేర్పాట్ల
ప్రలోకమున గొండఱు అసంధ్యమి గలిగించుటతో, ఆంధ్రులను
రెండుభాగములుగాఁ జేసి కొండఱు చెన్న పుర విశ్వవిద్యాల
యమునకును గొండఱు నాంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమునకునుఁ బంపి
జాతీయైక్య వ్యక్తిత్వమును భిన్నము చేయుటతో, తోడ్పడును
ఆంధ్రమహాత్ములు తెల్లరును వీనిని గ్రహించి చనిచేయుట
ముఖ్యము.

రైలును పొడిగించువిషయమై ఇదివరకే రైల్వే వా
లోచించిరి. పట్నాడు తాలూకాకు రైలు కేయంత సరి వారు
తలం చు చు న్నారు. విశ్వవిద్యాలయము
అమరావతికి వచ్చినచోడనే ఈ రైలు సమరావతిమార్గముగా నేల
వేయబడదు? అమరావతికి కిందది మైక్రూరును రైలు పొడి
గించుట ముఖ్యముని భారత ప్రభుత్వమువారు గ్రహించు రను
టలో నతిశయోక్తిలేదు. ఈ విషయములను గూర్చి నేనిదివఱకే
వ్రాసియుండుటచే నిక్కడ నెక్కువగా చెప్పట చర్చితచర్య
యము.

5 వ సెప్టెంబరున సెనేటు భవనమున జరిగిన సభయందు
బెజవాడలో మి.కా.కాలేజి కట్టుదురని తెలుపఁబడినది. ఇం
కను పని యారంభింపలేదు. అమరావతియందు దాంధ్రవిశ్వ
విద్యాలయస్థాన మగునని ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించు
కళాశాల నమరావతికే కట్టుట కాలోచింపరా?

కాపురి చక్కగ యోచించి, చాలవిధములఁ బరీక్షించి
చూచినను తీసిపోనియట్టియు, పూర్వ మాంధ్రులున్న ప్రదేశయం
దున్న కాలమున నాంధ్ర విశ్వవిద్యాలయస్థానమై నెగడినట్టియు,
అమరావతియందే యాంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించి
యాంధ్రులు చరితార్థ లగుదురుగాక!

తేకుమళ్ల - రామచంద్రరావు.

గడియారము గొలుసులు ప్రయోగము!

నిన్నయము! 172 ప్రక్కలు గలిగిన మాచిత్రవిత్తపు క్యాటలాగు భరత్తు 1.
92 పటములు మొ|| 80 సవరణలవరకు గడియారము గొలుసులు మెడల
6 సవరణలకు గడియారములకు తగిలించుటకు మున్నగువాటిని పలు
ధరించుటకు తయారుచేసి సిద్ధముగా నుంచుచున్నాము.
ఈ రకమునకు పిడి 1-కి 1.8-0 చ్చా యగును.
సవరణ బంగారు పూచీ నిచ్చెదము.

గడియారము గొలుసులు ప్రయోగము!

నిన్నయము! 172 ప్రక్కలు గలిగిన మాచిత్రవిత్తపు క్యాటలాగు భరత్తు 1.

మహాత్ముని పాండితీ ప్రకరణము

ఉరుదు, ఆంగ్ల గ్రంథవరస విమర్శనములు,

గాంధీమహాత్ముని తన 'కారాగృహ జీవితము'ను గూర్చి వ్రాయుచు అచట జదివిన పుస్తకములగుర్చి సవిమర్శకముగ నిదివరలో క్రిందటి వారము వ్రాసిన వ్యాస శేషమునే యీ వారము పత్రికలో నిలుల వ్రాయుచున్నాను:—

ఉరుదు గ్రంథవరసము

మహాభారతమును జదివినట్లే నేను ఉరుదు గ్రంథముల జదువుటలో గూడ లీనమైపోతిని. చదువుకొలదియే ఆంగ్లము లెక్కువయ్యెను. రెండుమాసములలో ఉరుదు బాగుగా నెప్పునని తెలివి తక్కువగ ననుకొని యీ చదువుటను తేలికగ ప్రారంభించితిని. కాని యీ భాషను హిందీకిని భేదమున్నట్లును ఆ భేద మెక్కువగు చున్నట్లును కనుగొననప్పటికి విచార మయ్యెను. ఆ విషయమును గమనించుచు ఉరుదు సారస్వతమును మరింతచదివి తెలిసికొనవలెనని నిశ్చయ మెక్కువయ్యెను. ఉరుదు గ్రంథకర్తల హిందువులను మహమ్మదీయులను మాటాడుమాటల విడనాడి అట్టి, పర్షియను మాటల నుపయోగింపజేసిరి. చుమారు వ్యాకరణమును గూడ తీసివేసి అరబ్బీ పర్షియన్ వ్యాకరణమును గ్రహించిరి. ఇందువలన మహమ్మదీయ భావమును చెల్లించినగోరు జాతీయవాది ఉరుదును ప్రత్యేక భాషగా నేర్చుకొనవలసి వచ్చినది. హిందీ గ్రంథకర్తలైనను ఇంత కన్న నెక్కువగాని తక్కువగాని యేమియును జేయలేదు. కాని యీ దోషము చాలదురము బోలేదు. ప్రత్యేకమొక భాష జేయు ప్రయత్నముదానిని మాత్రము బోయెను. ఇప్పుడు మనము దేశమునకంతకును సామాన్యముగ జాతీయభాష నొకటి జేయవలెనన్న ఇప్పుడు హిందీ, ఉరుదుకలసి యుండక నేరుకే రుగభోవుచుండుటచేత రెండు ప్రవాహములను కలయికలుగ నేయుటకు ప్రత్యేకముగ ప్రయత్నము జేయవలయుండును. ఇట్టికష్టమున్నను, హిందువు తనవిద్య పూర్తియగుటకు ఉరుదు సారస్వతమును నేర్చుకొనుటయు నవసరమనియే చెప్పెదను. త్వగ గామెదలు పెట్టినయెడల అది సులభమే. ఈ చదువువలన ధనలాభ మేమియు, లేక పోనచ్చును. పాశ్చాత్యవిజ్ఞానమును గలుగజేయక పోవచ్చును. కాని దాని యొక్క జేతీయ ప్రాముఖ్యముమాత్రము వర్ధనాత్మకము నేను ఉరుదు గ్రంథముల క్రొత్తతో జదివినందువలన ప్రజ్ఞ యెంతయో యెక్కువైనట్లున్నది. ఇప్పటికైనను ఆచదువు పూర్తియైన బాగుండెడిది.

ఇప్పుడు రెండు సంవత్సరములక్రిందటి కన్న మహమ్మదీయమానసము బాగుగ తెలిసినది. ఉరుదు గ్రంథములలో మతగ్రంథములు నాకు చుట్టము. అందుచేత చదువుట రాగానే ముందు ఉరుదు మతగ్రంథముల చదువ ప్రారంభించితిని. అద్భుతదేవత నాకనుకూలముగ నుండెను. మాలా నా పాజరతు మోహని మహమ్మదు అనుచుట జీవితములు అను గ్రంథమును మున్ను ఆలీగాడి బంపిరి. ఆయన నాకు ఉరుదు నేర్చుచుండుటచేత ఆ గ్రంథములను నాకిచ్చెను. నేను వానిని క్రొత్తగ జదివితిని. ఆ గ్రంథములందు చెప్పినదే చెప్పినను, క్లుప్తీకరణము జేసి తగ్గించినయెడల విశేషముగ నుండగల్గినను, వానిని జదువుటవలన మహమ్మదు అనుచుటచేసినపనులగుర్చి చెలిసెను. వాణిజీవితములందు గారడవలె నెట్లుమార్పు గల్గెనో, వారు తమగురువునడ నెట్టిభక్తిజూపిరో, ప్రపంచభాగ్య మనిన వాణిజ్యుల లక్ష్యము లేకపోయెనో, వారు తమకన్నతల్లిని నిరాడంబరముగ నుండుట కెట్లుపయోగించిరో, ధనతృప్తి వారి కెట్లులేకపోయెనో, వారు పవిత్రమని నమ్మిన ఉచ్యమమునకై తమజీవితముల కెట్లుత్యాగము జేయసిద్ధముగ నుండిరో యీవిషయము లన్నియును అందు సమీక్షముగనమ్ముటలు జెప్పబడినవి. వాణిజీవితచారిత్రముల జదివి యిప్పుడు భారతదేశములోని ఇస్లాము మతగులజీవితముల జూచినయెడల లడుగుముతో కన్నీరు గార్చుటలసి వచ్చును.

మహమ్మదు అనుచుటగుర్చి చదివినపిదప మహమ్మదు గూర్చియే చదివితిని. మాలానాపిల్లగాను వ్రాసిన రెండుపెద్ద గ్రంథములు అమోఘము లైనవి. ఆయనపదల గూర్చి వ్రాసిన గ్రంథవిస్తరణముగుర్చి గావించిన ఆత్మపణయే. యీ గ్రంథమునకుగూడ వర్తించును. కాని యీ గ్రంథ విస్తరణము వలన మహమ్మదీయుడు పాశ్చాత్యదేశములో దూషింపబడిన వ్యక్తి జీవితాంశముల గూర్చి యెట్టి ఆభిప్రాయముల గల్గియు

రెండవభాగమును ముగించినపుడు అమహాత్ముని జీవితమును గూర్చి చదువుటకు మరేమియు లేకపోయెనే యని విచారపడితిని. అందుకొన్ని అంశములు నాకు తెలియలేదు. కొన్నివిషయంబులను కానినే నాగ్రంథమును విమర్శకబుద్ధితో గాని నిరసనబుద్ధితో గాని జదువలేదు. ఇప్పుడు లక్షలకొలదిమంది పౌరయులు నావారింబి యున్న మహామహుని జీవితమునందలి పరమార్థ మేమియో చెలిసికొన గోరితిని. అందులకు ఆంగ్లములంబి న్నియో నిదర్శనములు గాన్పించెను. ఆరోజులలో ఇస్లాముమతము జీవితమునం దగ్రస్థానము వహించుటకు కత్తిపోలేమియు న క్కరకు రాలేదని నేను గనుకొని నమ్మితిని. మహమ్మదు మత సూక్తుయొక్క యత్నిత్యుత్పత్తి నిరాడంబరత్వమును ఆత్మరాహిత్యమును, వాగ్దానశీలతయు, మిత్రులయొడను అనుసరులయొడను అత్యంతభక్తియు, సత్సంధతయు, నిర్భయత్వమును, భగవంతునియొడ సంపూర్ణ విశ్వాసమును తాను చేయుపనియందు గలట్టిసంపూర్ణ విశ్వాసమును ఇస్లాము మతమును స్థాపింప జేసెను. వీనివల్లనేగాని కత్తిపల్ల గాదు. అన్ని ఆతంకములునుబోగల్గెను. మానవమాత్రుడు సిద్ధుడైనను అవతారమైన ను పరిపూర్ణుడు గాడనియే నా నమ్మకమా. కావున మహమ్మదు జీవితములో ప్రతి యంశమును పాఠకునకు తృప్తికరముగ వివరించి జెప్పనక్కరలేదు. దైవభీతిగ్గి ప్రపంచంబు ప్రభుత్వించిన లక్షలకొలదిమందిలో ఆయన ఒకడనియు, బీదవాడుగ చనిపోయెననియు, ఆయన మృతకేబరమున కేమియును పెద్ద సమాధి అక్కరలేదని చెప్పినవాడనియు, చచ్చి పోవునపుడు గూడ తనకు యేమాత్రము మేలుజేసినవానినైనను మరునానివాడనియు నేను నమ్మెదను. ఇప్పటి హిందువులు పరమతపానము లేకుండ వివేచింపరు. లైసెండుకు హిందూమత మెట్లు భాగ్యత వహింపజాలరో అట్లే మహమ్మదు బోధించిన సిద్ధాంతములుగూడ యిప్పుడు జరుగుచున్న మత భ్రష్టమలకును సహనము లేకుండుటకును భాగ్యత వహింపజాలరు.

మహమ్మదును గూర్చి యీ రెండు గ్రంథములను జదివిన పిదప అవిజేయుడగు ఉమరు జీవితముగూర్చి జదివితిని. ఆయన జెరుసలముకు బోవుచు తన అనుసరుల గొందరు ప్రకృతపట్టణ వాసులైభిషము ననుకరించినందులకు తీట్టుమును, క్రైస్తవదేవాలయములో ప్రార్థనజేసినయెడలవచ్చేసంతకులవారుదానిని ముకుక్రింద మార్చెదరేమో యనభయముతో ఎట్లుజేయకపోవుటయు, ఆపటము మనోనేత్రము నెదుట వచ్చినపుడు, ఇస్లాము మతము ననుసరించువాడు చెప్పుమాట కాలిపా స్వయముగ వ్రాసినదాని యంతముంచినియు జెప్పినపుడును నాకాయనయెడల గౌరవ భాషము గల్గెను. ఆయనకు అయోధ్యధర్మముగ శ్రేయముగలదు. తన కూతురైన ను తెలియని పరాయివాడైనను ఒకేవిధముగ న్యాయ మానుజెప్పెను. విగ్రహముల బ్రహ్మజేయుటయును, బుద్ధిపూర్వకముగ దేవాలయములనపవిత్రముజేయుటయు, హిందువులు మేళము జేసినంతమాత్రాన దేలియక సహనమువీడుటయు యిప్పుడు మన మధ్య జరుగుచున్నట్లుల నాకు దోచుచున్నది. ఇట్లుజేయుట కలీఫా జీవితాంశముల కపార్థములు చెల్లుటయే యని నాకు దోచుచున్నది. ఈమహామహుడు జేసిన మహత్కార్యములను మహమ్మదీయ జనసామన్యమునకు పూర్తిగ చెల్లపక యేదో పెద్దధర్మములతో చెల్లపబడినవిని నాభయము. ఆయన సమాధినుండియే లేచినయెడల ఆయన ఇస్లాము మతానుసరుల మనువారు చేయు పనులనేకములను తాను జేయుమనలేదని చెప్పితిరును. ఇప్పుడు వీరు జేయుపనులు ఉమరు జేసినట్టివానిలో సమాప్తాంశము గూడ నుండక పోవుటయే గాక తప్పదారి నుండును.

ఈపుస్తకములను జదివిన పిదప ఆత్మకలాం ఆను వేదాంతగ్రంథముల జదివితిని. వీనిని గ్రహించుట కష్టము. భాష చాల పారిభాషికముగ నుండును. అబ్దుల్ గనీగాు చాల సహాయముజేసిరి. ఈ గ్రంథములను సగము జదువునప్పటికే జబ్బు జేసి భంగము గల్గినందులకు విచార మగుచున్నది.

ఆంగ్ల గ్రంథవరసము

ఇంగ్లీషు పుస్తకములలో గిబ్బుగ్రంథము లగ్రస్థానము వహింపగలవు. ఎన్నియో సంవత్సరములక్రింద ఆంగ్ల మిత్రులు గిబ్బును చదువుచుదిరి. ఈసారి కెయిలులో గిబ్బునుచదువ నిశ్చయించుకొంటిని. అందుకు సంతోష మయ్యెను. చరిత్రయైనను అందు నాకు ఆధ్యాత్మికచింత గాన్పించును. ఆంగ్లగ్రంథకర్త ప్రపంచసామ్రాజ్యమును స్థాపించిన ఒక్కపట్టణ పౌరుల జీవితాంశముల వర్ణించునపుడు ఆత్మయొక్క చారిత్రమును వర్ణించుటలనే యుండును. వీలనగా గిబ్బునెప్పుడును స్వల్పవిషయములగుర్చి చర్చింపడు. ఆయన ముఖ్యమగు విషయముల నెన్నింటి నో దెచ్చి సమ మా ర్చి ఆ సా మా న్న ము గ

జీత్రించును. ఆయన వ్యవేగము, క్రైస్తీయము, ఇస్లామికు నాగరకతల మూడింటినిగూర్చి సవిస్తరముగ చర్చించి మీ యిష్టము వచ్చిన నిర్ణయముల గాంచునట్లుల జేయును. ఆయనగాంచిన నిర్ణయములుగూడ పరిశీలంపదగినవే. కాని ఆయన చరిత్రకారులలో నగ్రగణ్యా డనబలయును. అట్లుండుట చేత ఆన్నిసంగతులను జెప్పి నీ యిష్టము వచ్చిన నిర్ణయమును బడయునట్లుల జేయును.

మొట్టి మరియొక రకము. గిబ్బును ఒక పెద్దసామ్రాజ్యము స్వంపమైన విధమును వర్ణించెను. మొట్టి అట్లుగాక ఒక చిన్న స్వతంత్రదేశమునుండి తననాయక జీవితమును బోల్పును. గిబ్బును నాయకులకన్న మహాసామ్రాజ్యకర్తనే ప్రాముఖ్యముగ దీసికొనెను. మొట్టి అట్లుగాక ఒకవ్యక్తి జీవితమునే సామ్రాజ్యకర్తకన్న నెక్కువజేసెను. సామ్రాజ్యమంతయు మానమూర్తియగు విలియంలలో లీనమైపోవును.

ఈరెండు పుస్తకములేగాక రోజులెక్కి ప్రభువు వ్రాసిన పిట్టజీవితమును గూడ జదివితిని. నిజమైన విషయములగుర్చి వ్రాయుటలో నుకల్పనాకథలు వ్రాయుటలోను భేదముయొక్క వలేదనియు, నిజమైన విషయములకు గూడ రెండు పక్షములు గలవనియు, లేక లాయర్లు జెప్పనట్లుల నిజమైన సంగతులగా ఒకరి యభిప్రాయములేయనియు నాతోబాటు మీరును నమ్మెదరని తెలంచెదను. అయినను చరిత్రమన జాతిపరిణామమున కెట్లు సహాయభూతముగ నుండునదియు నా యభిప్రాయములను దెల్పి పాఠకుని దృష్టి నిటుదిప్పియుంచ నేనుగోరెను. చరిత్రవిశేషములేని దేశము చాల ధన్యమైనదను సామ్యమును నేను నమ్మెదను. మన హిందూ పౌరాణికులు యిప్పుడు మనమనుకొనుచిధమున చరిత్రను లెక్కజేయకుండనే స్వల్పవిషయముల మీదనే వేదాంతగ్రంథములనిర్మించిరినియే నాసిద్ధాంతము! అట్టిదే మహాభారతము. గిబ్బునున్న మట్టియున్న మహాభారతముకన్న చాల తీసిపోవును. మహాభారతముయొక్క అర్థమును అక్షరశః భావింపబడని హెచ్చరించుచు ఆకథలో ననేక చోట్ల అలౌకికవిషయములజేల్చి శాశ్వతముప్రసిద్ధ మహాభారతకర్త కథను రచించెను. గిబ్బునున్న మట్టియున్న నిజముగా సత్యములే చెల్లుచున్నామని జెప్పుచు చాలకష్టబడిరి. ఇదికాదనిచెప్పుటకు రోజులెక్కి ప్రభువువచ్చి పిట్ట అవసానకాలమున జెప్పిన మాటలను ఆయనన్నవి కాదని ఆయనబట్టలే యన్నట్లుల జెప్పుచున్నాడు. ఈకథలన్నిటియొక్క సారాంశముంతయునింటే. “నామహామము లెక్కువలోనివిగావు. అవి వస్తూపోతూ ఉండును. శాశ్వతమైనదియు అవసరమైనదియు దొరకునెడల చరిత్రకారునకు విషయము లేమియు నక్కరయేలేదు. చరిత్రకన్న సత్యమే పరమమైనది గదా!”

నోటీసు

యిందువలన సకలమయిన జనులకు యీదిగునను కనుపరచిన వేరుగల చాటల రంగనాయకమ్మ తెలియచాయడం యే మనగా మద్రాసు పెద్దనాయునిసేట ఆచార్యకృషీధి సెంటరు 7 గల యింటిలో యుంటాయన్న యీదురు అమ్మయమ్మ అనే ఆమె నేను యిరువర్లు మూడు 20 యిరువయి సంవత్సరములుగా పట్టులు వ్యాపారం చేస్తూయుండి 1922 సం|| రం|| పెట్టెంబరు 7 తేదీని భాగం వ్యాపారం విడుదలచేసుకుని మేము యిరువర్లు సదరు తేదీనుంచి తనితనీగా వ్యాపారం చేసుకుంటాయంటిమి. సదరు భాగాలు విడుదలచేసుకునే టయిములో పయిన తెలియపరచిన అమ్మయమ్మ మాయిరువర్లు భాగం వ్యాపారంతో చేసిన యితర్లువర్లయుండే పయిమున్ను మద్రాసు క్రైస్టయ్యకృషీధి సెం 2/5 గల యింటిలోనుండు కామిశెట్టి వీరాస్వామిశెట్టి వ్రాసియిచ్చిన అంకిహండున్న యిరువర్లు యండాస్సమెంటు చేసుకోగూడదు. అట్లా యండాస్సమెంటు చేసుకునేయెడల ఆభాషిలు వార్షిక చెల్లుదుగనక యిందుమాల ముగా తెలియచేసాను. యిట్లు,

చాటల రంగనాయకమ్మ.

గూడెముల

20 మూత్రల డిప్టీ 1-5 రు.0-8-0

రక్తశోషములు, బంకనిశ్చయములు, జగటునిశ్చయములు, అజీర్ణవిశ్చయములు, నీటిబిరిచినములు, మొదలగునవి ఈ మూత్రలను మూడుపూటలు నేవించిన తోడనే నిలిచిపోవును. వీటిని పిల్లలకుకూడ వాడవచ్చును. వెంటనే గుణ మిచ్చును. అమ్మతాంబనం డిపో, మద్రాసు - బాంబాయి.

ఫోర్టు సెంట్రుజారి గెజటు

సెప్టెంబరు 16 మంగళవారం

మరణాలు

హైదరాబాద్ ప్రభుత్వ పేషెంట్స్ హాస్పిటల్ లోని అధికారము యీతిగుణవారి కొనగబడెను. రెవ. డాక్టర్ పతిశెంజామిను, యరగొండపాలెను కర్నూలు జిల్లా, ప్రెమియోకోలు మనుగారు భీమవరం, క్రీష్ణా జిల్లా.

లా శాఖ

జి. వి. సంపత్తు అయ్యంగారు నెల్లూరు అడివనలు సబ్ కలెక్టరేట్ లో కర్నూలునుండి మార్చిరి:

ఈజిగువనారిని స్పెషలు టెంచ్ మేజిస్ట్రేటులుగా నియమించిరి. హెచ్. ఎం. డిసాంతలయ్య కరీము సాహేబు గారు కర్నూలు. ఆదేపల్లి అత్తులస్వామినాయుడు గారు రాజమండ్రి. కనమల వెంకయ్యగారు ఒంగోలు.

ఆర్. ఎఫ్. తోర్పుగారిని విశాఖపట్నమునందు స్పెషలు మేజిస్ట్రేటుగా నియమించిరి.

రివిన్యూ శాఖ

పెద్దాడ వెంకటకృష్ణరావు పంతులుగారిని క్రీష్ణా జిల్లా నుండి బళ్లారి డిప్టీ కలెక్టరుగా మార్చిరి.

అభివృద్ధి శాఖ

ఎస్. జి. గ్రీనుగారు ఇండిస్ట్రీసు బోర్డు సభ్యుడుగా మరల ఎన్నుకొనబడిరి.

సానికస్వపరిపాలన శాఖ

క్లెమెంటుజార్డ్ ఐ. ఎం. డి. గారిని గవర్నమెంటు కన్ను ఆస్పత్రి అసిస్టెంటు సూపరెండెంటుగా నియమించిరి.

ఎం. కె. వరుగిసిగారిని విశాఖపట్నం మెడికలుకాలేజీ ప్రొఫెసరుగా నియమించిరి.

మల్కీ లక్ష్మణకామతుగారిని ఆ కళాశాలయందే ఫీజు యాలజీ ప్రొఫెసరుగా నియమించిరి.

వి. పద్మనాభ కామతుగారిని గంజాముజిల్లా సర్జనుగా నియమించిరి.

పి. ఫెలిసియూతయసుగారిని వైఎస్ డిస్ట్రిక్టు సర్జనుగాను రాయపూరి ఆసుపత్రి మెడికలుస్కూలు సూపరెండెంటుగాను నియమించిరి.

మరరాసు కార్పొరేషను నందు డా|| వి. రామకామ తు జి. వెంకట సుబ్రహ్మణ్యంపెట్టి పి థక్రవత్సలు నాయుడు, టి. వి. మినాక్షి సుందరం ఆర్. ఎఫ్. ధనపాలు ముదల్యారు గార్లు సభ్యులుగా ఎన్నుకొనబడిరి.

బళ్లారి పురపాలకసంఘమునందు కె. అబ్దులుబసీతు సాహెబుగారు ఎఫ్. నారాయణ రావుగారు, పాలనల్ల చిన్న నారమణప్పగారు సభ్యులుగా ఎన్నుకొనబడిరి.

పి. వెంకటరామయ్య పంతులుగారు కాశీనాథ పురపాలకసంఘమునందు ఉపాధ్యక్షులుగా ఎన్నుకొనబడిరి.

తిరుపతి పురపాలకసంఘమునందు ఎన్. రంగయ్య చెట్టికారు, పి. అప్పారావుగారు, పి. సుబ్బరామ రెడ్డిగారు, పి. సుబ్బారెడ్డిగార్లు సభ్యులుగా ఎన్నుకొనబడిరి.

కె. సి. రెంచిగారిని చిత్రాపుర జిల్లా అసిస్టెంటు సార్జన్ కన్వేంటుగా నియమించిరి

ఆర్. ఎస్. రాజంగం అయ్యగారిని గోదావరి కూర్మడివిజను అసిస్టెంటు ఇంజనీరుగా మార్చిరి.

వ గ పా త ము

పడవటియందు ఆశాంతి లేదు. పశ్చిమోత్తర యిండియాలో వర్షపాతము నిలచిపోయెను. మనునూప పశ్చిమోత్తర యిండియాలోను మధ్యయిండియాలోను మరలగానుండి ద్వీకల్పమునకు నెమ్మదిగా వ్యాపించుచున్నది. వంగరాష్ట్రమునందును, బీహారు, మధ్యయిండియా, ఉత్తరతూర్పు హైదరాబాదు నందుసామాన్యముగాను; ఉత్తరబర్మాలోను, ఉత్తరము, మధ్య పరగణాలలోను, బొంబాయి, డక్కను మదరాసు తీరమున ఉత్తరమునకు అక్కడక్కడ వర్షముకురిసెను. బర్మా, ఆస్సాము, ఛోటానాగపురం, తూర్పుసంయుక్త ప్రదేశాలు, కాశ్మీరము, గుజరాతలో కూడ స్వల్పము వర్షముకురిసెను. బోగోలో, చార్లెస్టన్ లో 8, కలకత్తా, మిష్మి పురములలో 1, నాఖాలిలో 2 మైలును పింగ కలకములలో 1½, దారతన గంజన యముకలలో 2 పూర్వీయా సాగ్నాలలో గయలో 3, నాకాందు లో 1½ సరులో, 2 హాంవంగబాదు డోరంగ తాదులలో 1 అంగుళము వర్షముకురిసెను. విశేషము మార్పు ఉండదు.

(ఆ. ప్రె.)

ఇంపీరియలు బ్యాంకు కేసు

అహమదు బాచాకంపెనీ యుద్యోగుల సాక్ష్యము

న్యాయమూర్తి బీసీ గారియెదుట

అహమదు బాచాకంపెనీ మరీ అయిదుగురు ఇంపీరియలు బ్యాంకును మోసమున ర్పి 7 లక్షల రూపాయలు హరించి రనుకేసు విచారిం చేయటకు హైకోర్టు సెషన్సువారు తిరిగి ఫలాహారానంతరము సమావేశమైనపుడు ప్యాసిమామలెరపున న్యాయమూర్తి గాంటుగారు, సుబ్బరాయ మొదలియారుగారిని తిరిగి విచారించిరి. సాక్షి గాంటుగారికి ప్రత్యుత్తర మొసగుచు, 1922 డిశంబరు 31 లేదీన అహమదు బాచాకం, ఇంపీరియల్ బ్యాంకులో రు 308581 లు బాకీ గలదని నుడివెను. డిసెంబరు 31 లేదీ తర్వాత, మార్చి నెలలో వ్రాయబడెననియు ఒకగుమాస్తా హజరుకాకపోవు టిందుకు కాగితమునియు చెలివెను.

టి. ఆర్. వెంకటేశము

అహమదు బాచాకంపెనీలోని కాషియరు అగు టి. ఆర్. వెంకటేశముగారు గాంటుగారి ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు, మోసంపెనీయందు ఖర్చులుగాని, జమలుగాని జరుగుడట మొదటి ముద్దాయిగాని, సుబ్రహ్మణ్య మొదలియారు గాని తన కెరింతురనియు దానిని తాను వ్రాసికొందు ననియు నుడివెను. ప్రతిదినము చిత్తుక్యాపుబుక్కు వ్రాసి మరునాడు సాఫుబుక్కు వ్రాసెదనని నుడివెను. తరువాత సాక్షి, ఆ. బాచాకంపెనీ జమాఖర్చుల పుస్తకము నొసగి, అం దొకపద్దు రామచంద్రయ్య కయిన మందులకొర కొనబడినదా యని ప్రశ్నింపగా, రెడ్డులో అంతలు చాల మాసిపోయి యుండుటచే చదువలేనని నుడివెను.

ప్ర:— సాఫు క్యాపుబుక్కు ఏమైనది?

జ:— నాకు తెలియదు.

ప్ర:— అహమదు బాచా కంపెనీనుండి పోలీసువారు దీసికొనిన పుస్తకముల పట్టిక ఇదగుదా. ఆ పుస్తకముపే రిందు గలదా.

జ:— నాకు గన్పించుటలేదు.

తరువాత సాక్షి ఇతరులనుండిచ్చిన చెక్కులకు, వసూళ్లను జమపుస్తకములో వ్రాసికొనుటలేప్ప వేరువిషయములతో తనకుసంబంధములేదనియు తెలివెను. పిదప, సుల్తాను మొయిద్దీను, మియాకాబాదు క్రుద్దీనులచేతనచేత కొనబడిన తాంబుల చెక్కులను పూర్తిజేసి బ్యాంకుకు పంపెడినాడ ననియు, వానిలో ఆముత్యములకు మాత్రము అహమదుబాచా వేసెడినా డనియు నుడివెను. బరద్దీ నొసంగిన బ్లాంకు చెక్కులనుగూడ తానే పూర్తిజేసితినినియు. ఇవియన్నియు ఇంపీరియలు బ్యాంకులో ముద్దాయిల ఖాతాలో జమకట్టుతు గాను పరిపబడెననియు నుడివెను.

చాదరిగారి ఆక్షేపణ

గాంటుగారు:— ఏయే వ్యాపారములకొర కీమొత్తము లాసగుబడెనో ఈరెడ్డును చూచి చెప్పుము.

చాదరిగారు:— ఈ ప్రశ్న కార్యమైనదిగాదు. ఆ పుస్తకము నాతడు వ్రాయలేదు. సాక్ష్యముగా నీ ప్రశ్నను నే నుద్దేశించునెడల ఎవిడెన్సు ఆప్రకార మాపుస్తకము నాతడు వ్రాసియుండవలెను. అదియును ఆతను సరిగా వ్రాసియుండవలెను. అంతియేగాని ఒక పుస్తకమున నొకపద్దు వ్రాయబడి యున్నను అంతమాత్రమున నది నమ్మదగినసాక్ష్యము గాదని 33 సెక్షనునందు చెలుపబడెను. ఈపుస్తకమును ఈసాక్షి వ్రాయలేదు. అందుగల పద్దులు విశ్వాసపాత్ర మైనవని రుజువుజేయలేదు. ఈసంబర్ధమున నిట్టి ప్రాథమికమాత్ర మెందుకు వదిలివేయబడెనో తెలియకున్నది.

గాంటుగారు:— ఈపుస్తకములు సాక్షియొక్క డిపార్టుమెంటులో తయారుజేయబడును. అందుచే నీ ప్రశ్న నీతిని నడుగవచ్చును.

ప్ర:— నీవెప్పుడైన ఈ రెడ్డులోప లీ విషయముల జూచుచుందువా?

జ:— ఎప్పుడు జూడెను.

ప్ర:— ఈ రెడ్డులో నేమున్నదో నీకు తెలియదా?

జ:— తెలియదు.

తరువాత సాక్షి సుల్తాను మొయిద్దీనుచేతన కొనబడిన బ్లాంకు చెక్కులను గుర్తించి వానిలోపలి భాగమునంతను తానే

పూర్తిజేసెననియు, అవన్నియు 1 ముద్దాముచే సంతకమొనర్చబడెననియు నుడివెను.

చాదరిగారు లేచి ఇంకను గుర్తింపవలసిన చెక్కులు చాల ఉన్నవనియు, వానిని అన్నిటిని 1 ముద్దాయియే సంతకము చేసెనని యంగీకరించుననియు, కోర్టువారికాలము వృథాగాకుండుట జేయుటకుగా నాచెక్కులకట్టనంతను సాక్షి కొనగి గుర్తింపవలెనని కోరిన బాగుండుననియు నుడివెను. గాంటు గారిందులకు సమ్మతించినపిదప సాక్షి చెక్కులకట్ట నంతను దీసికొని పరీక్షించి అవి అన్నియు అహమదుబాచాగారిచేతనే సంతకము లాసర్పబడె నని నుడివెను.

చాదరిగారి క్రానుపరీక్షలో ప్రత్యుత్తర మొసగుచు:— రుక్రుద్దీనును 15 వత్సరములుగా నెరుగుదును. మాకంపెనీలో నాతనికి ఖాతాగలదు. నేను ఆతని నెరిగినప్పటినుండియు ఆతనిని కె. రుక్రుద్దీను అనిమాత్రమే ఎరుగుదును.

కె. అనగా కార్ధిపిల్ల అని ఇంటిపేరేమో తనకు తెలియదని సాక్షి నుడివెను.

ప్ర:— మహమ్మదీయులు హిందూ పేరుల పెట్టుకొనుట కంగీకరింతురా?

జ:— అంగీకరింపదు.

ప్ర:— రెడ్డులో “ఆర్” అను అక్షరము కొట్టివేయబడెననియు అహమదుబాచాదస్తూరితో కొట్టివేయబడెననియు ప్రాసిక్యూషనువారు ప్రశ్నించినపుడు దానిభావము నీకు తెలిసినదా?

జ:— తెలియలేదు.

ప్ర:— నీకు బుద్ధినివేకము గలదా?

జ:— కలదు.

ప్ర:— అహమదుబాచా, తన పుస్తకములలో, తనకు ప్రతిమాలముగనుండు విషయములనన్నిటిని కొట్టివేసి, వానిని ఇర్రేజరుతో తిరిపివేసెనని నీకు తెలియదా?

జ:— నాకు తెలియదు.

పురుషోత్తము మొదలియారుగారు

తరువాత, అహమదుబాచాకంపెనీ పురుషోత్తముమొదలియారుగారు గాంటుగారిచే ప్రశ్నింపబడి తాను కంపెనీకి నూనేజరుననియు, కంపెనీవ్యవహారములలో తనకు సంపూర్ణము గు సభికారము లేదనియు, లెక్కల పుస్తకములను సరిగా నుంచునదియు లేనదియు జూచునది తానేననియు నుడివెను. మియా జనుకంపెనీని తా నెరుగననియు వాతతో తనకు తెలిసినంతవరకు ఆట్టివర్తకము లేదనియు నుడివెను. తరువాత సాక్షి రుక్రుద్దీను చే నొసగబడిన కొన్ని బ్లాంకు చెక్కులను గుర్తించి, వానిలోపలి భాగమునంతను తానే వ్రాసితినినియు, ఆతడు తనచే నెందుకు వ్రాయించుచుండెనో ఎరుగననియు అవిషయమునుగురించి తా నెప్పుడు ప్రశ్నింప లేదనియు నుడివెను. తాను రుక్రుద్దీనును 13 సం||లుగా నెరుగుదుననియు, అప్పటినుండియు కె. రుక్రుద్దీను ఆతని పేరుగా నెరుగుదుననియు,

ప్ర:— చార్టర్డ్ బ్యాంకులో రుక్రుద్దీనునకు ఖాతా నేర్పరుదుటకు వ్రాసిన శిఫార్సుబాటు వ్రాసినదెవరు?

జ:— నేనే.

ప్ర:— అందు ఎం. రుక్రుద్దీను అని కలదు.

జ:— ఆతడు మహమ్మదు రుక్రుద్దీను అని వ్రాయుమనగా నట్లే వ్రాసితిని.

ప్ర:— నీ వెప్పటినుండి ఎం. రుక్రుద్దీను అని పిలుచుచుంటివి?

జ:— నేనెప్పుడు ఆతని నట్లుపిలువలేదు. రెండుపేర్లు మాత్రము నాకు తెలియను.

కోర్టువారంతట నిదినమునకు విచారణను ముగించిరి.

మూల శంక కు తెలము

వెల డబ్బీ 1-కి రూ. 0-12-0

మూలశంకవలన అసనము దగ్గర చర్మము లావువారి క్రమముగ చిన్న చిన్న మొలలు ఏర్పడును. ఇవి వైత్యకోశపు మందతవలన (Torpid liver) గలుగును. అతికాక, బడలిక, విశేష కాలము ఒకపొట కూర్చుండుట, మలారోషమువలన బహిర్గతమునకు పోయినపుడును ఇర్రేజనుములందును రక్తముపడును దీనివలన బాదపడువారు కారము, అప మొదలగు పదార్థములను తగ్గించి తినుటయు, విశేష సాధకములగు మాంసాల తినుటయు యు కము. ఈ తెలమును మొలల చెరాచిన బాధ వెంటనేపోయి రక్తముపడుట మానును. జాలబీ మాత్రలవలన నుఖులీచన మగును. ఈ రెండు మందులను విడువక కొంతకాలము వాడిన మూలశంక రోగము తగ్గగలదు. అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొం బాయి.

నేటి సమాచారము

వ్యాపారము

పునరుద్ధరణము గాను ఈ దినమున ముద్దాయిలచే క్రాసు పరీక్ష జేయుచు 1922 సం॥ న అన్ని ప్రాంతములలో వలెనే మదరాసునందుగూడ వ్యాపారము ముదగించి పరీక్షమునకు విడుదల జేయవచ్చును. అప్పుడు అహమదుబాచా వ్యాపారము 15 లక్షలు విలువజేయును. 1923 జూలై 14 తేదీన ఆరంభ పరీక్షము పడి పోయెను. రావలసిన బాకీలు రాలేదు అని ఋణదాతలందరును నచ్చి బట్టకొనిరి. అప్పుడు ఆరంభ పరీక్షలకుండి రావలసిన మొత్తము 6, 7 లక్షలుండెను. ఆరంభ ఋణదాతలు సాగనిచ్చిన యెడల నాతడు పరీక్షమునకును ఋణములనున్నట్టిని దీర్చగలడు. అంతట నాతడు తనకు రావలసిన బాకీలను వసూలుజేయవలసి వచ్చెను.

ప్ర:—బ్యాంకువారు, తమకు రావలసిన మొత్తములకు అహమదు బాచానుండి సెక్యూరిటీలను పుచ్చుకొనిరి.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—ఆరంభ పరీక్షలకు సాదరులనుగూడ తమ ఆస్తిని బ్యాంకువారికి జామీనాగొనిరి.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—అహమదు బాచా ఇప్పుడు తనమిత్రులయొక్కయు, బంధువులయొక్కయు సహాయమువీడ జీవించుచుండెను.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—ఈ కేసునందుగూడ వారిసహాయముతోనే డిఫెండుజేసిగొనుచున్నాడు.

ఉ:—అవును.

తరువాత చాదరిగారు, మియాన్ జానునకు ముగ్గురుసోదరులను విడుదలము చేయినా యని ప్రశ్నింపగా సాక్షి చెలియదలెను. జూను 17 వ తేదీన మరిరెండువేల రూప్యములను అక్రొవరు మామగారికి ఋణమునొసగినది చెలియినా యని ప్రశ్నింపగా అవునని సాక్షి నుడిచెను.

వర్తకము పడిపోయినతరువాత

ఈశీలబ్దులు కులాంగసాచాబుకంపెనీ నెరుగుదును. అది 50 వత్సరములుగా పనిజేయుచున్న పురాతనకంపెనీ. ఇందు అహమదుబాచా పెట్టుబడిపెట్టు భాగస్వామి. ఈకంపెనీతో సంబంధములను అహమదుబాచా 13 తేదీ 14 లక్షల గోల్డెన్ గునియెను. పరీక్షము కులీపోయినతరువాత జూలై 14 తేదీ తరువాత లెక్కలేవియు సరిగా నుంచబడలేదు. గుమాస్తాలు మొదలగునాచందరును వచ్చి కూర్చొని పోవుచునుండిరి. నేనుగూడ నట్లే జేయుచుంటిని. 14 తేదీతరువాత అహమదుబాచా జబ్బుతో బాధపడుచు ఆఫీసునకు రాకలకుండెను. కాని దినముల కగు బిల్లులనుమాత్రము చెల్లింపవలసి వచ్చుచుండెను. జూలై 11 తేదీ నుండి, అక్టోబరు 15 నువరకువచ్చుట మానుకొనెను. ఆలెక్కల నెనరో గుమాస్తాలు వ్రాయుచుండిరి. ఇంగ్లీషులు బ్యాంకులో అహమదుబాచాకు 4 కాతాలు గలవు. 1 కరెంటు అక్టోబరు, (2) బట్టలఖాతా, (3) పామి సరీఖాతా (4) లెల్లు డిస్కంట్ ఖాతా 11 ఇందులో 14 జూలై తేదీకి (1) ఖాతాలో 1 1/2 లక్షలు మాడవఖాతాలో 2 1/2 లక్షలు సాల్వఖాతాలో 50 వేలు బాకీగలదు. ఈ మొత్తములు చాల కల్పించివేయబడినవి.

గ్రాంటుగారు సాక్షుని పరీక్షించెను.

ప్ర:—అ. బాచా కంపెనీ లెక్కలు సరిగా నుంచబడెనని చెలిపిరి. రామచంద్రయ్య కొనగబడిన రు 2000 మొత్తమును లెక్కలపుస్తకములలో జూపగలవా?

ఉ:—జూలై 14 తేదీతరువాత లెక్కలు సరిగ లేవని నేను మొదలుచెప్పియుంటిని.

ప్ర:—నీవు మదరాసును వదిలివెలి తిరిగి 16 తేదీన వచ్చివున్న లెక్కలపుస్తకము తప్పకున్నది?

ఉ:—ఆఫీసులోనే.

ప్ర:—వాని నెలవైన దీనికొనివెలిరిన నీవు వింటివా?

ఉ:—సత్యనారాయణగారు, కబురుతీసికొని వెలిరిన వింటిని.

దొరస్వామిఅయ్యంగారు

నిన్నటిదినమున, చెక్కురిఫర్దు పుస్తకము హాజరు లేక పోవుటచే నిలిపియుంచబడిన, దొరస్వామి అయ్యంగారన సాక్షి తరువాత చాదరిగారిచే క్రాసుపరీక్ష జేయబడినది.

చాదరిగారు:—ఈదిన ముతయమున చెక్కురిఫర్దు పుస్తకమును 10 నిమిషములసేపు పరీక్షించగా, చెక్కురిఫర్దు

పుస్తకములో తేర్చుకుండ నీవంగీకరించిన చెక్కులెన్నియో గానించెను. ఇవిగో ఈ పరీక్షనుజూడుము. ఇవి నీవు అంగీకరించినవా కావా?

సాక్షి:—చెక్కురిఫర్దు పుస్తకమును జూడవలెను. కొన్ని సమయములలో ముందు ధనము చెల్లింపబడునను నమ్మకముతో అంగీకరింపబడి యుండవచ్చును. కొన్నిసమయములందు ఋణములకాబారినవద్దకు చెల్లి వారు అదనముగా ఋణమునకు కవరునొసగెదలేమో కనుగొని వారు కవరునొసగు నూచనలున్న యెడల ముందుగనే అన్వేషియర్లు చెక్కుల నంగీకరించెదము.

ప్ర:—ఇట్లుజేయవలెనని ఎవరు చెప్పిరి?

ఉ:—ఇది బ్యాంకులో ఆచారము.

ప్ర:—అనగా, కొంతమంది ఖాతాదార్లవిషయమున, కవరింకను నొసగబడక పూర్వమే, చెక్కురిఫర్దు బుక్కులో తేర్చుకుండ అన్వేషియర్లు చెక్కుల నంగీకరించెదరన్నమాట.

ఉ:—అవును.

గ్రాంటుగారు:—కవరు పుస్తకములో జూడకుండ, ఓవరు డ్రాఫ్టు నంగీకరించినట్లు నీకొక్క విషయమైన జ్ఞాపకము న్నుదా?—లేదు.

నాగరత్నం పిల్లెగారు

నేను మాడవముద్దాయి రుక్మదీనును 15 సం॥ లుగా నెరుగుదును. అతడు కె. ఎన్. రుక్మదీను అనిపిలుచుకొనుచుండెను. అతడు హాజీ ఎ. మలాంగ్ కంపెనీచేర చెక్కుల వ్రాయుటచేసెదగును. నేను కొన్నిచెక్కులపై సంతకమొనర్చుచుండెడివాడను. అహమదు బాచాకంపెనీకి కొన్నిచెక్కులు వ్రాసితిని. అవిబ్యాంకుచెక్కులు. వానిలో మొత్తము లెంతో నాకుచెలియదు. ఆమొత్తములను 1922 సం॥ రం ప్రాంతము హెచ్. ఎ. ఎం. కంపెనీలోనున్నప్పుడు బ్యాంకుద్వారామాకుచెలియచుండెను. ఒకటి రెండుమాద్యుట్టిచెక్కుల నొసగితిని.

ప్ర:—మీకంపెనీవారొసగిన చెక్కులు పరీక్షపు బాకీలచెల్లించుటకని కుచెలియనా?

ఉ:—నే నట్లునుకొనను.

మియాను బానుకంపెనీ నెరుగుదును. వారికిని హాజీ అబ్దుల్ రహీమా కంపెనీకి పరస్పరవ్యాపారములేదు.

క్రాసుపరీక్ష

సాక్షి క్రాసుచేయబడి హాజీమలాంగ్ అబ్దుల్ రహీమా కంపెనీవారు అహమదు బాచాకంపెనీకి దాదాపు లేక 5 లక్షలరూప్యములు బాకీపడియుండుననియు చెప్పెను.

ప్ర:—దాక్యుమెంటు సంబంధించి నంటివరకు నీవుగూడ నవ్వమునకు బాధ్యుడవేయనియు; ప్రస్తుతము, నవ్వమునచ్చినందున భాగముడవుగా నుంచుటకు మానినావు అనితెలియచున్నది.

ప్ర:—నీవు భాగముడవుగా పత్రముపై చేవ్రాలుచేసితివిగా?

ఉ:—నేనొక్కడనే గాదు. అందరుమును సంతకములు జేసితిమి.

ప్ర:—ఇప్పుడు నీవు అహమదు బాచాను విరోధముగా చూచెదవు.

ఉ:—లేదు.

ప్ర:—ఎవైనను హాజీమలాంగ్ అబ్దులు రహీమా కంపెనీవారు అహమదుబాచాకంపెనీకు 12 లక్షలు ఇవ్వవలయును.

ఉ:—నాకు పరిచయము లేదు చెలియదు.

పిదప అబ్దుల్ బాసీద్ అనునాతడు విచారించబడి తాను ఎవ్వెజా సబుఖనపేష్ వరనియు మహమ్మదు నాదరును తాను 20 సంవత్సరములును ఎరుగుదు ననియు ఆరంభ అక్షరములు గుర్తించగలననియు తనకుజూపబడిన చెక్కులు నాదరుయొక్క అక్షరములలో యున్నట్లు గుర్తించెను. అహమదు బాచాను 10 సంవత్సరములనుంచి ఎరుగుదుననియు నాదరుకు ఇతనికి బాంధవ్యమున్న దనియు సామీనుద్దీను అబ్దులు ఖాదరు నెరుగుదుననియు జెప్పెను.

పిదప కొన్నిచెక్కులు జూపబడగా అవి నాదరుసంతకము లని జెప్పెను.

క్రాసుపరీక్ష

పోలీసు కోర్టులో 5 వ ముద్రముని రెండుపేరులతోనే నెరుగుదునని చెప్పినాను. మియాన్ జాను, నాదరు, అబ్దుల్ రహీమాన్ ముగ్గురు సోదరులనియు, ఓటరు కోడులో 4/47 బంగళాయొక్కటి యున్నదనియు, అది రు 75 లకు అడిగిన ఇవ్వలేదనియు, మరిరెండు ఇండ్లు ఒకటి 50 వేలు రెండవది 10 వేల ధరగలది యున్నదనియు, 8 వ సోదరుడు రహీమాన్ రు

20 ల ధరగల ఇల్లుగలదనియు, వారికి క్రొత్తయిం అమ్మకం బాకం అను జాగీరు 30 లేక 40 వేలరూపాయల ధరగలదిగలదనియు, మరియొక యిల్లు 15 లకు గలదనియు, మరియొక మాపురు 20 వేల ధరగలది గలదనియు, ఇవన్నియు బ్యాంకువారివలే ముచేయబడినవనియు, ప్రస్తుతము వారు తమసోదరులయొక్క ఇండ్లలో నివసిండుభూండ్ల రనియు, నాదరును దాదాను తానెరుగుదుననియు, జెప్పెను. ఒక ఉత్తరము జూపబడగా అది ధరంపు ముద్దదాసు సంతకముగా గుర్తించెను. దానిని కోర్టులో చాదరిగారు చాఖలుచేసిరి.

పిమ్మట సి. ఆర్. హిల్ గారుల తానుఇంగ్లీషులో బాంకులో 15 1/2 సంవత్సరములనుంచి కోర్కా థి కా రి గ ను, ఫీపు అకౌంటెంటుగను ఉంటెననియు, ఓవరు డ్రాఫ్టులు క్రెడిటరీగాని ఫీఫ్ అకౌంటెంటుగా ని కాంక్షను చేయుదురనియు 10 వేల రూప్యముల వరకు ఓవరుప్రస్తుతమునకు కవరుపునరములేదనియు. పెద్దమొత్తముల బహుద్రాఫ్టుల నడ్డీలేములే క్రెడిటరీ డ్రాఫ్టులచే నిర్ణయింపబడుననియు, అహమదు బాచాకంపెనీ తానెరుగుదుననియు, ఈమాసము బహుబడినప్పుడు మద్రాసునందుంటిననియు, జూలై 12 వ తేదీ పిమ్మట పుస్తకములన్నియు బాంకు ఆఫీసులోనే యున్నవనియు, తాను ఫీఫ్ అకౌంటెంటుగా నుండినందున లెడ్జరు బాలన్సుషీటులను జూచితినియు, అహమ్మదుబాచాయొక్క బాలన్సుషీటులను, మియానుజాను బాలన్సుషీటులను చూర్చబడినట్లు కనుగొంటిననియు, ఓవరుడ్రాఫ్టు పుస్తకము తన వద్ద కాంక్షనుకొరకు పంపబడినప్పుడు తానులెడ్జరుతో సరిజూడననియు, క్రెడిటరీ ఫీఫ్ అకౌంటెంటు తప్ప ఇతరులెవ్వరికిని చెక్కురిఫర్దు పుస్తకములో వ్రాయక ఓవరుడ్రాఫ్టు లిచ్చుటకు అధికారములేదనియు, బిల్లుమ్యానేజరు ఫి ఫా ర్సు చేయుట తప్ప చెక్కుకాంక్షను చేయునధికారము లేదని జెప్పెను.

చాదరిగారిక్రాసుపరీక్ష

ప్ర:—ఈకేసు విషయమై బ్యాంకులో చర్చ జరుగుచున్నది గదా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—ప్రతినిత్యమును మీయొక్క విశిష్టత్యములో నొకటిగా నున్నది.

ఉ:—అవును. అప్పుడప్పుడు మాట్లాడు కొనుచుందుము.

ప్ర:—నుర్రేగారి క్రాసుపరీక్ష విషయమై మీరు చర్చించితిరి.

ఉ:—లేదు. ననుపత్రికలో చదివితిని.

ప్ర:—పూర్వపద్ధతి ప్రకారము అన్వేషియర్లు చెక్కుడబ్బుచెల్లించునగాని ఖాతాదారు లెక్చూర్ జమకట్టబడిదిగాదు.

ఉ:—అట్లు వినియుంటిని.

ప్ర:—ఎప్పుడువింటిరో చెప్పగలరా?

ఉ:—ఈ బ్యాంకుకేసు విషయములో పత్రికలలో చదివితిని.

ప్ర:—పాతపద్ధతిమారుగా క్రొత్తపద్ధతి బ్యాంకులో ప్రవేశపెట్టబడినది. మీరు చెప్ప అట్టిఅక్రమపద్ధతియే నేటివరకును సాగుచున్నది.

అట్టివిధానమునమ్ముకమైన ఖాతాదారుల అకౌంటులలో పెక్కింటియందు అవలంబింపబడుచున్నదిగదా?

ఉ:—బాంకుఅధికారులకు తెలియదు.

ప్ర:—నీతిగలవారికి, గౌరవముగలవారికి బాంకులో అకౌంటు గలవు.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—పెద్ద యూరోపియను ఫరరులకుగూడ అకౌంటు గలవు. వీనినన్నిటియందు ఇట్టివిధానము అవలంబింపబడుచున్నదిగదా?

ఉ:—మోసము కనిపెట్టబడిన తదనంతరము చాల చెక్కులు అట్టి విధముగ పాసుచేయబడినట్లు కనుగొంటిమి.

ప్ర:—ఈ కేసులో ఆకాశరామున్న ఉత్తరమును బాంకువారు కోర్టులో ఎందుకు చాఖలు చేసినో ఆ ఉద్దేశము మీకు తెలియనా?

ఉ:—నాకు తెలియదు.

పిమ్మట సాక్షి తనకు దాక్యుమెంటు కొన్ని మాటగా తానువానిపై సంతకముజేయవలెనను లేదని యు అందుగలసంతకము ప్రాడేవనను అనుకృష్టముగా ప్రసని జేయబడ్డాయనియు, ఎవెన్స్ కనెరుబుక్కులో వినిని అదిడు బ్యాంకురూపియనుదనని తానుజెప్పలేవనియు, టెంపరరీ ఓవరుడ్రాఫ్టులను ఎల్లప్పుడు ఉంచవలెయు, ఓవరు డ్రాఫ్టులను యెవ్వరికైనమ్ముచుండెననియు జెప్పెను.

ఈ సమయమున కోర్టువారు అల్పహారము చేసెను.

నేటుకొన్ని

అధికారేతరతీర్మానముల విచారణ

దక్షిణయిండియా వరదలనహాయమునిమి త్తమే । కోటి రూపాయలు కావలెను.

ఈ తీర్మానమును నల్లేశ్వర్ గారు పంపించుకొనిరి

పన్నులవిచారణసంఘములో వ్యవసాయదారుల ప్రతినిధిని కూడ నియమింపవలెను.

సర్దార్ జోగేంద్రసింగు గారి యీతీర్మాన మంగీకరింపబడెను.

అధికారేతర తీర్మానములు

సెప్టెంబరు 14:—నేడు నేటుకొన్నిలో అధికారేతర తీర్మానములు చర్చింపబడెను. కాని కార్యక్రమము ప్రారంభింపఁడక పూర్వము.

గారి మరణమునుగూర్చి కొన్ని జాతికరముగ విషయములు చెప్పబడెను.

ఈనైపుత్యములవలనను నిర్మలచారిత్రములనను రాజీకీషణివిధముతో ఆగ్రహానమునహించిన బాగుగారి కష్టతీరితమునుగురించి సర్ జేషప్రసాదుగారుచెప్పిరి. తక్కిన అన్నివిషయములుగాక ముఖ్యముగా హిందూదేశము విషయమున మాంపెగూర్చిభావమున కౌకయాకృతి నేర్పరచిన బాగుగారు మరణించుటవలన దేశమునకు తీరరాకొరంతవాటిల్లెననిసర్ దీన్ హవాచా, నల్లేశ్వర్, సర్ మానక్జీదాదాభాయి, మాల్వీఅబ్దుల్ కరీం, ఖోగేంద్రవాణ్ మిత్రగారు నడిపిరి.

సర్ మహమ్మద్ హఫీజుగారు తదితరులునుకూడ ఆవేషమున మాట్లాడిరి. యూరపియన్ సభ్యులపక్షమున థామససుగారు యువకులను శాంతిపూర్వముల నడిపినందుకు బాగుగారిని ప్రశంసించిరి. అగ్రతరపు బాగుగారెవరైనది ఏమివనిచేసినది చెప్పి బాగుగారుకుటుంబమునకు సభ్యులనినానుభూతిని పంపుదునని వాగ్దానమునచ్చెను.

మొదటి తీర్మానము

ద్యుంధ్యప్రభుత్వమును తీసివేయుట

రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యమును చేకూర్చుట

ద్యుంధ్యప్రభుత్వమును తీసివేసి రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యమును గ్రాంట్లు చేయవలెననునది కార్యక్రమమున నున్నవాటిలో మొదటి తీర్మానము. సామాన్య శాసనసభనుండి యీ తీర్మానముపై చర్చలో పాల్గొనుటకు సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డిముగారు వెచ్చిరి. కాని రాజీఅలీగారు రాజేడు. హోము పెక్రటియసు క్రియగారు రాజా అలీగారు రారని తేడముండుగా తెలియదని చెప్పిరి. సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డిముగారు కొన్ని నిమగ్నములండి సభనుండి వెడలిపోయిరి.

వరదలనహాయము నిమి త్తము 1 కోటి రూపాయలు

కావలెను

నల్లేశ్వర్ గారి తీర్మానము

చెన్నరాజధానిలో దక్షిణపశ్చిమభాగములలో వరదలు వచ్చి నాశనము చేసినందున అచ్చట వసతులు మొదలగునానిని రిపేరుచేయుటలోను వరదభాధితులకు సహాయము చేయుటలోను మదరాసు ప్రభుత్వమువారి కగు అసాధారణ వ్యయముకై కొంత సహాయము చేయుటకు కేంద్రాదాయముల నుండి యిండియా దొరతనమువారు ఈచిరుముగా 1 కోటిరూపాయల నియమలెనని శిఫారసు చేయుచున్నటువంటి నల్లేశ్వర్ గారి తీర్మానము తగువారే సభలో చర్చింపబడెను.

తీర్మానమును వ్రాయుటలో మదరాసు ప్రభుత్వములోనున్న కొంతమంది యధికారులు తమకు సహాయమునర్పిరని ప్రభుత్వమున ఈపరాశ్రమకు చెప్పెను. ఇదివరకెన్నడును కనిపించినయిం గని వరదలు దక్షిణ హిందూదేశములో వచ్చి కలగజేసిననష్టమునుగూర్చి అధికారులును అధికారేతరులును పంపిననీ వేదికలను పత్రికలలో ప్రచురింపబడిన విషయములను తెలియజేసెను. అనేకములైన వసతులు కూలిపోవుటయు, పెద్దపెద్ద నవకులకును బీదవారికును చెందియున్న లక్షలలది యిండ్లను అపారముగ నష్టముకలగుటయు, వేలకొలది యొకరకులకుంట భూమి నాశనమగుటయు ప్రాణావ్యయముగలుగుటయు మొదలగు దుఃఖకరమైన వివరములను తెలియజేసెను. ముఖ్యముగా నల్లేశ్వర్ గారు పంట భూములనుండి బండును వెంటనే తీసివేయవలెనను యిందులకలరాదు చిన్నవారికి వెంటనే సహాయ

ము చేయవలెననియు చెప్పిరి. వీటికన్నిటికి 1కోటిరూపాయలు కావలెననియు, అట్లు వెంటనే సహాయము చేయనియెడల కష్టపడుచున్నవారి బాధలు మరింత యెక్కువగునని భయముచున్నదనియు నల్లేశ్వర్ గారు చెప్పిరి. మరియు చెన్నరాజధానిలో అధికారులును అధికారేతరులును చేయుచున్న ప్రయత్నములను నిరదనహాయమునకై ప్రజలుచేయుచున్న యెల్వలులను ఆయన మిక్కిలి ప్రశంసించెను.

వేదము రిగారి సవరణ

దక్షిణ హిందూదేశమున దుర్భరమైనవరదలు వచ్చియున్నవిగావున, ప్రభుత్వమువారు వరదభాధితుల సహాయమునకై కేంద్ర శాఖ గారము నుండి యేదో కొంత మొత్తమును సహాయము చేయవలెనని వేదము రిగారిక సవరణ నుపపాదించిరి. నల్లేశ్వర్ గారు చెప్పిన విషయములన్నిటిని బలపరచి యేవో న్యాయసమర్థమైన చిట్కాలున్నవినిచెప్పి తప్పించుకొనవద్దనియు యీ ప్రశ్నను భూతదయతో నాలూచింపవలసినదనియు సర్ నరసింహశర్మగారిని వేదము రిగారు వేదించిరి.

సహాయములో కొంత ఉత్తరహిందూస్థానమున కావలెను

పంజాబులోని వరదలనుగురించి చెప్పి సర్ ఉమార్ హాయత్ ఖానుగారు ఉత్తరహిందూ స్థానములోని వరద భాధితుల త్రము ఆసహాయములో కొంతకావలెనని అడిగిరి.

మెక్లూర్ లాండు (చెన్నపురి) గారుకూడ భూములకుండు వంతెనలను మనుష్యులకు వచ్చిననష్టమును గూర్చి తెలియజేసిరి. సహాయము అవసరమనియు, మదరాసు ప్రభుత్వమువారు కోటినప్పకు సానుభూతితో విచారించెదమని యిండియాదొరతనమువారు నమ్మకముచెప్పవలెననియు అడిగిరి.

సర్. యన్. శర్మగారి జవాబు

ప్రభుత్వమువారి తరపున సర్ నరసింహశర్మగారు దక్షిణయిండియాలోను పంజాబులోను, ఆగ్రావద్దను వరదలవలన బాధపడుచున్న వారియెడల సానుభూతిని తెలియజేసిరి. సహాయపుతీర్మానములను రాష్ట్రీయవిషయములు. ఇండియాదొరతనమువారు తిన్నగా కేంద్రాదాయములనుండి బాధితుల సహాయార్థమై విరాళముల నియజాలరు. రాకపోకల యేర్పాట్లక్రిందను నీటిపారుదల పనుల క్రిందను, రివిన్యూ రిమిషను క్రిందను ప్రభుత్వమువారు సహాయము చేయవచ్చును. కాని యిదియు రాష్ట్రీయ విషయములే. కరవు చెలరేగుచున్న ప్రదేశములలో సహాయము చేయుటగలగు రివల్యూషను నిబంధనలలో ప్రత్యేకపుతీర్మానము చేయబడియున్నవి. అందువలన యిండియా దొరతనమువారు కేంద్రాదాయములనుండి సహాయము చేయజాలరున్నారు. కాని ఏ దైనను సహాయనిధి స్థాపించబడియున్నయెడల దానికి విరాళములనిచ్చుటవలన కొంత సహాయము చేయవచ్చును.

ఇంకను చెప్పను సర్ నరసింహ శర్మగారు, రాకపోకల తీర్మానము సరిచేయుటకును, నీటిపారుదలపనులను కాగు చేయుటకును చెన్నపురి ప్రభుత్వమువారు యిండియాదొరతనమువారిని ఋణముకొరకు అడిగిరని చెప్పిరి. సర్ గారు మదరాసు ప్రభుత్వమువారు చెప్పిన మరతులమీద కాకపోయినను కొన్ని సంవత్సర దీర్ఘకాలములో ఋణము చెల్లించెయెడల ఋణమిచ్చుటకు యిండియా దొరతనమువారు సిద్ధముగానేయున్నారు. చెన్నపురి ప్రభుత్వమువారి కష్టములను యిండియా ప్రభుత్వమువారు గుర్తించియున్నారు.

ఇంతకన్న సానుభూతితో మాట్లాడజాలనందుకు ఆయన విచారించెను. కాని యీ ప్రశ్నను విచారించునప్పుడు యిండియా దొరతనము వారు గట్టి నియమముల ననుసరింపరని వాగ్దానము చేసెను. ఇండియా

ప్రభుత్వము ఒక సంఘముగావున నెమ్మదిగా నడచుచున్నను, దానికింకను ఆత్మగర్వనని పుంపును సభ్యుల ననుకము (నచ్చు) సర్ మానక్జీదాదాభాయిగారికి జవాబు చెప్పెను, మదరాసు ప్రభుత్వమువారు ఈ రిట్ లక్షల ఋణమును, రు 20 లక్షల అధ్యాయమును అడిగిరని విద్యాంగమంత్రి చెప్పెను.

నల్లేశ్వర్ గారు తీర్మానము నుపసంహరించుకొనిరి.

సహాయము ఎంతవరకు చేయవలెను, ఏరూపముగా చేయవలెను మొదలగువిషయములను గురించి మదరాసు ప్రభుత్వము వారు యిండియా ప్రభుత్వమువారితో ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు జరుపుచున్నందున నల్లేశ్వర్ గారు తీర్మానము నుపసంహరించుకొనిరి. (అ. వె.)

రెండవతీర్మానము

హాజియాత్రికుల కష్టములను విచారించి తొలగించుటకు ఒకసంఘమును నియమించుట

సెప్టెంబరు 17:—హాజియాత్రికులకు గల కష్టములనుగూర్చి విచారించి వాటిని తొలగించుటకై తగినమార్గములను నూచించుటకు అధికారులును అధికారేతరులును గల ఒక సంఘమును నియమింపవలెనని ఖాన్ జహూదూర్ యిప్రహీం హరూన్ గారి పేరకార్యక్రమమున నున్నది రెండవతీర్మానముకాని ఆక్షయములను వెంటనే విచారించుమనియు, ఆక్షయములను తొలగించు యుద్దేశ్యముతో బాంబాయికికూడ పోవుటకు ప్రయత్నించుమనియు, సర్ నరసింహ శర్మ గారు నమ్మకముగా చెప్పటచే యిప్రహీం హరూన్ గారు తీర్మానమునుపపాదించెదను.

పన్నులసంఘములో ఉత్పత్తిదారుల ప్రతినిధి కూడవలెను

పన్నులనుగురించి విచారించుటకు నియమింపబడనున్న సంఘములో వస్తువులను పండించి వానివలన జీవించువారి ప్రతినిధి యొకడుండవలెనని సర్దార్ జోగేంద్రసింగుగారు పపాదించిరి. ఇప్పుడు మనుష్యులను నియమించినవిధము సంతృప్తికరముగ లేదనియు, నిటువంటి విచారణలో పన్నులను భరించువారే విచారింపవలెననియు చెప్పిరి. ఇప్పుడున్న విధమున యీ సంఘము లాండు రివిన్యూ ప్రశ్నవిషయమై సరియైన తీర్మానము నకు రాజాలరని భయముచున్నదని చెప్పెను. ప్రజలలో అధిక సంఖ్యాకులు వ్యవసాయదారులు. అట్టివారి వారీషేములను ఆక్షేపచేయరాదు.

ఆర్థిక కార్యదర్శి అడ్డగింపు

ఆర్థిక కార్యదర్శియగు మెక్లూర్ లాండుగారు తీర్మానము నడ్డుపెట్టిరి. స్థానిక ప్రభుత్వములలో బాగుగా సంప్రతించియే యీ సంఘము నిర్ధారణచేయబడదని. దేశములో వేరువేరుతర గతులుండి యెవరి షేములు వారికుండుటచే మరుతులను వెంటనే పరిష్కారముచేయుటకు విలువపడదు. ఈ మరతుల్య విషయమై జోగేంద్రవాణ్ మిత్రగారుకూడ ప్రశ్నించియుండలేదు. లాండు రివిన్యూపద్ధతినిగురించియు లాండు రివిన్యూ విధానమునుగూర్చియు విచారణ సరళముగా చేసినయెడల రెండడుమాడు యేండ్లుపట్టి లాండురివిన్యూ షేములను తెలుపనట్టివారి ప్రతినిధులను ఒక్కరాష్ట్రములనుండి గాక ధుక్కురాష్ట్రములనుండి నియమింపవలసి వచ్చును. అనగా యిప్పుడున్నవారు గాక క్రొత్తగా 4, 5 గురు సభ్యులకు వేయవలసినచ్చును. అటువంటి ప్రాసిదిగ్గము నిచ్చుటకు, ఢిల్లీ సమావేశములో నెత్తనగారు నూచించినట్లుగా విచారణయే యుండవలె. మరియు వ్యవసాయదారులే గాక రిక్కినవారుకూడ నున్నారని మరచిపోతగదు. ఉదాహరణము-విశేషము పన్నులిచ్చుచున్నటువంటి వ్యాపారులున్నారు. మరియు నింకను చెప్పను మెక్లూర్ లాండుగారు, సంఘములో నుండవలసినవారు మిగులజాగ్రత్తగా యెన్నుకొన బడిరనియు, సంస్కరణములు ప్రవేశపెట్టి నందువలన పన్నులసమస్య లన్నిటిలోను అగ్రతరపున చాలమంది సభ్యులకును యెక్కువ పరిచయ కలదనియు చెప్పిరి.

ప్రభుత్వపువైఖరిని వైఖరిని ఆడగించుట

ప్రభుత్వమువారి వైఖరి నడ్డగించుటలో సర్ ఉమార్ ఖాయత్ ఖానుగారు ప్రోవజాపిరి. జమీందారులకును న్యవసాయదారులకును సంబంధించిన ప్రశ్నలవిషయమై ప్రభుత్వమువారు జూపుచున్న నిర్లక్ష్యభావమును గూర్చి హాయత్ ఖానుగారు కఠినముగా చెప్పిరి. ప్రభుత్వమువారి వైఖరి, ఆయనను నిరాశను కలగజేసెను. హిందూదేశమునకు వెన్నెముకయై నిలచిన వ్యవసాయ దారులకు ధనవంతులు సహాయము చేయరని వారెరుగుదురు. దైవమే సహాయ

యము చేయునని చెప్పుచు భానుగారు నిరాశతో సర్దార్ జో గింద్రసింగు గారిని తీర్మానమును సహించింపుడని అడిగిరి.

పిమ్మట యారవియనుల భారతీయులనుగూడ అధికార తరులుగల నలువైపులనుండియు తీర్మానమును బలపరచుచు వ్యవసాయదారులను జరుగుచున్న అన్యాయమును తొలగింపుడని ప్రభుత్వమువారిని వేడుచు ఉపన్యాసములు బయలుదేరెను.

వ్యవసాయదారుల సంగతి విని తీరవలెనని జాల్మీగారు భానుగారు చెప్పిరి.

ప్రజలయొక్క స్థితిగతులను విచారించి ప్రజలలో సాధ్యమును నెలకొల్పుటే ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశ్యమేనని అధిక సంఖ్యాజనుల విడిచిపెట్టరాదని ఖిపర్జీ గారు చెప్పిరి.

వర్తమాన భనమునుచేయునని వ్యవసాయదారులైన నిమి కౌపున వారి క్షేమములను విచారించుటకు నుండరాదని తమ యామీనుభానుగారు చెప్పిరి.

నిజమైనభాగ యొక్కడ కలుగుచున్నదో సంఘములో నున్నవారిలో నొక్కరికైన తెలియదని రాజా కాంపాలసింగు గారుమాడ నిరాశతోననిరి.

వ్యవసాయదారుల క్షేమములు దావూరు హైదరుగారి చేతులలో నురక్షితముగనే యున్నవని సర్ మహమూద్ పాలే గారు చెప్పిరి.

వ్యవసాయదారుల నుండి అప్పటికప్పుడు ఒక్కొక్క ప్రతినిధిని సభ్యునిగా నియమింపవలెనని దావూరు ద్వారకా నాథమిత్తరుగారు సూచించిరి.

సర్ ఆర్థర ప్రాము బెలుగారు తీర్మానమును మరింత బలపరచిరి.

ప్రభుత్వమువారు అడ్డగింపును మానుకొనుట

కౌపున అందఱును చచ్చట్లు చరచుచుండ మెక్కొటర్లు గారు తీర్మానమునకు ప్రభుత్వమువారి అడ్డగింపును ఉపసంహరించుకొనిరి.

ఈసంఘము దేశములో తిరుగుచు ఏరాష్ట్రమునకుపోయినప్పుడు ఆరాష్ట్రములో వ్యవసాయదారుల నుండి ఒకనిని సభ్యునిగా తీసికొనవలెనని సర్ దివ్ మహదా గారు సూచించిరి.

తీర్మాన మంగీకరింపబడుట

వ్యవసాయదారుల తరఫున మాట్లాడుటకు సంఘములో ఒకసభ్యుని చేర్చుకొనవలెనో లేక ఎచ్చటికి పోయినప్పుడు అచ్చట సంఘమునారు వ్యవసాయదారులనుండి ఒకనిని సభ్యునిగా తీసికొనవలెనో ప్రభుత్వమువారు విచారించురని సర్ మహమూద్ పాలేగారు చెప్పిరి.

మీరు తీర్మానము నంగీకరించినందులకు సర్దారు జోగింద్రసింగు గారు ప్రభుత్వమువారికి వందనము లర్పించెను.

పిమ్మట తీర్మానము ఏకగ్రీవముగా అంగీకరింపబడెను. సభ ముగియవారమువరకు నిలిచిపోయెను. (అ.ప్రె.)

విశ్వాపట్టణము మునిసిపాలిటీ

ఎన్నికలలో కాంగ్రెసువారు కల్పించుకొనుట

క్రియార్థ పాటిబండ్ల వేంకటగమణూరి పంతులుగారు (చాల గణితుడు పలుకుబడి గల జూరుదారుడు) చాల నిధులను సహాయము చేసినను కాంగ్రెసు ప్రతినిధి మిండి కుటుంబస్వామిగారు నెగ్గలేదు. విన్నకోట దుర్గారావు శ్రేష్ఠిగారు (పరిశ్రమం గ వు డు) గూడే వారి వారు ఎన్నికలలో నెగ్గెను. చెంగల్రావు పేట వారు ఈ కాంగ్రెసు అభ్యర్థికి హర్షునుసూస్తూ పోటీగానిలచెను. హర్షుని యింజనీరు కాన్సిలరుగా నున్నాడు గాన ఆయన గుమాస్తాగూడ కాన్సిలరుగా నుండగూడవని బుచ్చి కుందరరావు గారు తేల్చిచెప్పిరి. అభ్యర్థుడు మాడుకోజులు విచారణచేసి ఆ తేల్చుచెల్లదనెను. ఎన్నికలలో హర్షునిగూడ ముస్తామెనెగ్గెను. మాడుట్టుమాత్రమే లేదా ఓట్లు లెక్కపెట్టనపుడు సుందరరావుగారు మరల నాడేవలెచెప్పి జిల్లాజడ్జి పరిష్కారమును కోరవలెననిరి. ఈవిషయము నొకతీర్మానముగా నుపపాదించెదననిగూడ తెలిపిరి. మునిసిపలిటీ సంఘసభలో నెట్లు పరిష్కరింపబడునో తెలియదు. (తంతివార్త)

రవీంద్రునిరాక:—డా॥ రవీంద్రనాథ టాగూరు

అదివారము ఉదయం చెన్నపురివచ్చి ఆనాడే సాయంకాలము బోయిమెయిలులో కొలంబోబోయెదరు. మదరాసులో టి. ఎస్. రామస్వామిఅయ్యరు, హైకోర్టుజుజుగారింట (రంగనాథ విలాసు) మైలుపురమునందు బసజేయెదరు.

గాంధీ పూజానిధి

బాపట్ల తాలూకా ప్రజల విజ్ఞప్తి

కడచిన జూనునెలలో పెదనందిపాడులో జరిగిన తాలూకా సభలో నేర్పడిన గాంధీపూజానిధి దీక్షాసంఘసభ్యులు క్రియార్థులు రామిశేని అప్పయ్యచాదరి, వలివేటి వీరరాఘవయ్య, గంధం నాగేశ్వరరావుగారు పూజానిధి వనూలకోరకు తిరిగి గ్రామములలో సంచారము ప్రారంభించినారు. బ్రాహ్మణ కోడూరు వాస్తవ్యులు క్రియార్థులు ఉప్పల వెంకటకృష్ణయ్య, దాసరి కుబ్బయ్యచాదరిగార్లు వీరికి తోడుగా వెంటనుండి వెనిచేయుచున్నారు. వీరికి జిల్లాసంఘముతరఫున వందనము లర్పించుచున్నాము. మిగతా షీటీతులుగూడ ర్వరలో సంఘమును చేరదరని విశ్వసించుచున్నాము.

చెనుకటి సంచారములలో దీక్షాసంఘమువారు మహారు ౯౫౦ లు మాత్రమే వనూలు చేయగలిగిరి. మహాత్మునిరాక సమీపించుచున్నది. ఆంగ్లదేశము మొత్తమువీడ వనూలకాని అపిన లక్షరూపాయలకు ఇంతవరకు మహారు మాడవనంతు మాత్రమే వనూలనెది. బాపట్ల తాలూకా మొత్తమువీడ వనూలు కావలసిన నాలుగువేలరూపాయలకు కొరవడి మెత్తను ర్వరలో వనూలుగలట దీక్షాసంఘమునకు సర్వవిధముల తోడ్పడి, యెల్లరును తమతమకోరికలది విరాళముల నొసంగవలెనని తాలూకా ప్రజలను ప్రార్థించుచున్నాము.

వ॥ ము॥ ప్రసాదరావు,
గుంటూరు జిల్లాసంఘ కార్యదర్శి.

బెల్లంకొండ

గుంటూరుజిల్లాలో ప్రతినిధులయెన్నికలు

బెల్లంకొండకు ప్రతినిధులుగా నెన్నుకొనబడుటకు అభ్యర్థులుగా నిలువదలచు కాంగ్రెసుసభ్యులు లెరుదర్భానులను, ఈక్రింది నమోదాలో, దరఖాస్తు చేయుట కి లతో సహా యికార్యాలయమునకు ౧౦.౧౦.౨౪ వ తేదీలోగా చేరువట్లు పంపవలెను. అప్పుడు భానుదమోహలు జిల్లాలోని కాంగ్రెసుప్రచారకుల కందరికి సంఘమున్నాము. అభ్యర్థులగు నిలువదలచువారు వాటిని వారకవద్దనుంచి పుచ్చుకొనవచ్చును. అప్పునమోహలు దొరకనియెడల వ్రాతనమోహల నుపయోగింపవచ్చును.

దరఖాస్తు నమోదా

- (౧) పేరు, చిరునామా, (౨) తండ్రి, లేక భర్త పేరు, (3) ఏ గ్రామ కాంగ్రెస్ సంఘసభ్యుడు? (౪) తాలూకా, (౫) వయస్సు, (౬) మతము, కులము, (౭) స్థితి, (౮) ఏ తాలూకా తరఫున నెన్నిక నోచుచున్నాడు? (౯) తాను ఏ గ్రామ కాంగ్రెస్ సంఘసభ్యుడో, ఆ గ్రామమునందులోని మరి యిద్దరిసభ్యుల సంతకములు (అభ్యర్థిత్వమును బలపరచుచు) (౧౦) అభ్యర్థి సంతకము (చేడి, గ్రామముతో సహా).

వ॥ ము॥ ప్రసాదరావు,
గుంటూరు జిల్లాసంఘ కార్యదర్శి.

సంధ్యావందన, భగవద్గీతల పఠింపు—కాకినాడ

ఆంగ్లభాష నభ్యసించుచున్న 18 సం॥ లోపుగలవిద్యార్థులు సంధ్యావందనపఠింపుకు అర్హులు. వారేపాతకాలలో జరుపుచున్నదియు రూఢిపర్వముగాను ప్రధానోపాధ్యాయుని యనుమతితో కార్యదర్శిగారికి దరఖాస్తులను బంపుకొనవలెను. భగవద్గీతల పఠింపు చాతుర్వర్ణములవారును నయముతో నిమిత్తము లేకుండా శ్రతివారును హాజరకావచ్చును. వైరెండు పఠింపులకు దరఖాస్తులను బంపువారు ది. 9.9.1924 తేదీలోగా కాకినాడ గాంధీనగర్ సీతారామ సమాజ కార్యదర్శులగు ప్పుమట్ల మారాండరామమూర్తిగారికి బంపుకొనవలయును. ప్రతి పఠింపుకు యెండు 1, 2, 3 రూపాయలు సువర్ణపతకములకా, తృప్తిగా సమాభాసమిచ్చు కేషించిననాకి యొక్కతాపత్రకలును పండితుల సమక్షమున నొసంగవచ్చును. పఠింపు ది. 2.11.1924 అయి వున్నది. ఇందుకు ప్రోత్సాహకర్తలు చురాలు పంపిన వందనీయులు.

పట్టుమట్ల మారాండరామమూర్తి,
యోగగడ్డ నారాయణలక్ష్మారావు
కార్యదర్శులు.

వయోనిరయ శాసనము

వైస్రాయగారికి, సామ్రాజ్య శాసనసభ్యులకు లేఖ వైస్రాయగారి శాసనసభ్యులకు, సిమ్లా.

ఆయా, భిండియను పీనలు కోడునందు 875, 876, పెక్షనులకు సవరణ యొక ట్టివతిపాదించబడుచున్నది. పురాతనమునుండి వచ్చుచున్న మతాచారములను శిక్షించుటకు యాసన రా యుద్దేశింపబడినది గావున మీ రీదిగవ విషయములను ఆలోచించెదరని గోరుచున్నాము.

1. ఈసరణ మతవిషయమునకు సంబంధించి యున్నది. గావున యాదేశమునందు మతవిషయములందు జోక్యము కలిగించుకొనమని ప్రభుత్వమువారు జేసిన నాగ్దానమునకు విరుద్ధముగా నున్నది.

2. ఈ చట్టమునందలి శిక్షావిబంధనలు భర్తలయడల అనువర్తింప కుండునట్లు సవరణ విలీనంగనినో సంఘముపై దీనిధలితములు ప్రతిపంధకములుగ నుండును.

3. శాసనసభ్యులను ప్రజలు మతవిషయముల గూర్చి తాసించమని ఎన్నుకొనుట లేదు. ఇట్టిశాసనము మతమునకు సంబంధించినదియే యగును.

4. మతాధిపతులయినను యివివరకు వాడుకతోన్ను మతాచారములను అనుసరించు దేనిర్బంధించ గలరుగాని మతాన మతశాసనముల విధింపజాలరు. అట్టికరి ప్రభుత్వమువారు మతమునుగూర్చి శాసనములు చేయుట మాఅభిమతములకు విరుద్ధముగా నున్నది.

5. ఈనూతన శాసనమువలన సాంఘిక జీవనమునందు క్లిష్ట పరిస్థితు లేర్పడును. ఈ ఆచారము భర్తల అభిమతమునకు విరుద్ధముగా నుండును గావున చాలకు టుంజములలో గృహకల్లోలములుజనించినప్పుడీతవాటియును.

6. అనాదీనుండి వచ్చుచున్న హిందూసంఘములెట్టి నిశ్చయమున అభిప్రాయములకు ఏకాధిపతి సంస్కర్తలో ప్రతినిధులు కాజాలరు.

కౌపున యికాసనమును వెంటనే విడిచిపెట్టవలెనని మేము గోరుచున్నాము.

ఈచట్టమును శాసనసభ వారామోడించినట ప్రభుత్వమువారు తిరుగడ్రోలి యింకముం దిట్టి చట్టములు వ్రికింపు ప్రభుత్వమువారి ప్రమాణములకు విరుద్ధము లేననానిని శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టుట తేజయుడని మేము వేడుకొనుచున్నాము.

ఇట్లు విన్నవిండు మీవిధేయులు:—1. ఎం. బాలసుందరం, 2. కె. వి. కుబ్బరావు, 3. ఎం. రామకృష్ణయ్య 4. కె. మార్యుండేశ్వరయ్య, 5. పిన్నరాజు సుబ్రహ్మణ్యశర్మ, 6. ఎస్. జి. కోటేశ్వరశర్మశాస్త్రి, 7. కె. వెంకటసుబ్బయ్యశాస్త్రి, 8. కె. వెంకటసుబ్బయ్యశాస్త్రి, 9. డి. ప్రసాదరావుగారు, 10. ఎస్. వి. రంగారావులు, 11. భగ్యలింగదేవ 12. పూరు కుబ్బయ్యశాస్త్రి.

నాగపూరు కోట్లాటలు

7 గురు హిందువులపై కేసు

“సయ్యకు యిస్కాయలు ఆమ నొక మహమ్మదీయుని చంపిరి 7 గురు హిందువులపైనే చేయబడినకేసు విచారణ 11 వతేదీని జరిగినది. “నేను మేమైనవ్యకాలకు నట్టి పుణ్యము ఏవని కొట్టికో ఎచ్చుకొట్టికో అచటనున్నరోగులు (గ్రామము లిగిలి వరాధ) ఎవరను తెలుపలేదు. యిస్కాయలు గాయములు ప్రమాదకరములని దావూరు ప్రధానుగారు తెలుపలేదు. నెలరోజులలో గాగానింపాడికలుగనని మూత్రముచెప్పెను, అని పోలీసు సమయన నెక్కర అజాప్రసాదుగా సాక్ష్యమిచ్చిరి. నుగ్గా యిలు యిస్కాయలును దుర్మర్రలతో పోటుమలకగా నారి నిచాచినాను మేమవారినందరి నెరుచుచును. అని ఇల్లులుకూడ రమోమను గారు అనుసాక్షి తెలిపెను. (అ. ప్రె.)

రాకపోకలు:— ఎ. రంగనాథం మొదల్యారుగారు నేడువయం బర్లొరముండి వచ్చిరి.

బర్లొరి జిల్లాబోర్డు అభ్యర్థుడు మరికొందరు బర్లొరిజిల్లా భూస్వాముల ప్రతినిధులు బర్లొరి నెటివ్ మెంబరు గూర్చి అధికభక్తునికి విన్నవించుకొనుటగాను నేడు విచ్చేసిరి:

టి. ఆర్. వెంకట్రామ శాస్త్రిగారు దింభికో ముగ్గురు పి. ఆర్. రెడ్డిగారు రావళుగిరి, వి. రామరావుగారు ధర్మవాడకు కె. వజ్రాబుం చెట్టిగారు కోయంబత్తూరుకు నిష్క్రమించిరి.

నవీన నాగరిక ప్రపంచమునకు

ఇస్లాము ఆవశ్యకమా?

నర్ ఫహూజ్ హుస్సేనుగారి ఉపన్యాసము

సన్నటికొనము తాలిఫానునందు సిబ్బందిల్లాగారి ఆధి పత్యముకొంద “నవీన నాగరిక ప్రపంచమునకు ఇస్లాము అవ శ్యకమా?” అను సమస్యపై క్వాకీ ఓర్ ఫరుజ్ హుస్సేనుగారు (అఫ్ఘన్) గంభీరోపన్యాసమును ఆంగ్లేయభాషలో గావించిరి. సభకు బాదావు 300 మంది మహమ్మదీయులు విచ్చేసిరి. ప్రధమమున అగ్యుత్తులు ఉపన్యాసమున సభ్యుల కౌశలపరచిన తిరుగు ఉపన్యాసము క్రింది మాట్లాడిరి:—

ఉపన్యాససంగ్రహము

ఆయ్యలారా! ప్రాచ్యులమగు మనకు సాతనమును, అస మానమునకు నాగరికత గలిగియున్నారము. అమెరికా యూ రపుదేశములయందుని నాగరికత క్రైస్తవమతముమీదనే నిర్మింప బడినది. మతన నాగరికత కలాభివృద్ధిని, విద్యాభివృద్ధిని గావించినది. హిందూదేశనాగరికత యెయ్యది నెరవేర్చలేక బోయెను అట్టిదానిని నవీననాగరికత నెరవేర్చినది.

ఈడు నవీననాగరికత వికాసవృత్తమును, సాధారణ్య మును, ప్రపంచమంతటి నానాజాతులు నానామతములయందు సమాచరణము, సహనమును గలుగజేసినది.

రెండవ ముఖ్యమైన లాభ మేమన అంతరంగికజీవితము, అంతరంగిక న్యవహరములుగాక బహిరంగజీవితమందు, బహి రంగ వ్యవహారములందు మిక్కిలి శ్రద్ధను గలిగించినది. అంత రంగిక పారిశుధ్యముకన్న బాహ్యవిషయశ్రద్ధను నవీననాగరి కత పెంపొందించినది. లోకమందు మంచితోడును, చెడుగు మంచని అనుసరించియే యుండును. సదగదులు రెండును ఒండొరుల వీడకపోవుచుండును. నవీననాగరికత మంచితో బాటు చేటునుగూడ గలిగించినది. వాంఛలను వృద్ధిపరచినది. ధనములేక ఇట్టి విహికవాంఛలు కొనసాగవు. అట్టి ధనసం పాదనయందలి ఘోరములకు కనులు పొల్పదుమన్నారు. ఇదియే నవీననాగరికతయొక్క మొదటిచెడుగు. ఉపన్యాసముడుగాని, ప్రచారముడుగాని “నవీన నాగరికతమీద పుస్తకములు చదు వుడు. కాని యందలి చెడుగులను అనుసరించబోకుడు.” అని చాల సులభముగా జెప్పెదరు. నే నట్లు జెప్పవాడనుగాను. అగ్నిహోత్రము దరికివెళ్లిన ఎటులైనను దానియొక్క గుణము గనబరచును.

నవీననాగరికతయొక్క రెండవయంత మేమన, ఒక దేశప్రజల సౌఖ్యములకు రెండవదేశమువారివలన భంగము గలిగిన నాగరికతయొక్క ప్రాథమికోద్దేశములైన సర్వమానసాధర్య మును, భగవద్భక్తియు మరచెదరు.

తనసోదరుడు సొట్టమాటికై పరితపించుచుండ తాను లక్షలతో తులమానుచుండును. ఇట్టిది తార్కికుని దృష్టియందు దోషముగా పరిగణింపబడకపోవచ్చును. కాని అనుభవమునకు వచ్చినచో ఒకని జీవనపరిణామము కత్తున్నతమును రెండవ వానిని ఆత్మల్యమును అనుచున్నది. కార్మికునకు నిశ్చయముగా స్వల్పావారముమాత్రమే లభించుచున్నది. నేను రాదతయ పరి జ్ఞాతనుగాను. కాని బాల్లివిజము ఇట్టివిధానములను నిరోధించు చున్నది. హింసజాతులకును ఉన్నతజాతులకును సమన్వయము లేదు గాన బాల్లివిజము అవసరమైన ప్రతిభుటన సాధనమైనది. పాశ్చాత్యదేశములందు, భూపాత్ర, విహికవాంఛ, మిక్కిలు ముగా నున్నది. ఇయ్యది నవీననాగరికత మిహోత్యమే. స్త్రీల యభివృద్ధికి నవీననాగరికత కారణభూతము. నవీననాగరికతవల ననే స్త్రీలవిద్యాభివృద్ధియు, గౌరవమును ప్రాబల్యము గాంచి నవి. మహమ్మదీయులకు మనముగూడ ఇస్లాము స్త్రీలకు స్వతంత్రతను అభివృద్ధిని గలుగజేసినదని జెప్పగలము. స్త్రీయొక్క నూతనాస్పత్త్యమునకు నవీననాగరికతయే కారణమని చెప్పట అతిశయోక్తి గాబులు.

కాని దాని ననుసరించుటచే చెడుగున్నది. స్త్రీలు కేకలము సక్రిష్టప్రతిభలవలె శృంగారించుకొనుటయందు, విహ రము సల్పుటయందు, బహిరంగదుష్ప్రచరములకు లోనైరి. ప్రస్తుత నాగరికత మంచితన్న చెడుగునే ఈవిషయములో వృద్ధిగావించినది.

ప్రపంచ చరిత్రయందు మతమువలన గలిగిన మేలు అత్యధికము. కాని ఏమతమునందును రక్తపాతము లేవ్వలేదు. నాగరికత అట్టి రక్తపాతమును ఆపునని ఊహింపబడినది. కాని అది సంపూర్ణముగా ఓడిపోయినది. మీదు మిక్కిలి ఆశాంశిని

మత కలహములు

మహాత్ముని ఉపవాస దీక్ష

21 రోజులు ఉపవాసము

సెప్టెంబరు 18-వ తేదీ మొదలు అక్టోబరు 8-వ తేదీవరకు

తీరనిమనోవ్యధకలిగినపుడు ఉపవసించి ప్రార్థించుటయే కర్తవ్యమని నామతము విధించుచున్నది

మహాత్ముని ప్రకటన

నిన్న (17 వ తేదీ) రాత్రి 2 గంటలకు మహాత్ముని అంతరంగిక కార్యదర్శి ఢిల్లీలో అసోసి ఏటెడు ప్రెసువారి కేవార్త నందజేసెను.

“ఇటీవలజరిగిన విషయములు నాకు దుస్సహములుగా నున్నవి. నాగోరాజ్ మరంత దుస్సహ ముగా నున్నది. తీరని మనోవ్యధ కలిగినపుడు నిరశనవ్రతమును బూని దైవప్రార్థన మొనరించుటయే కర్తవ్యమని నామతము బోధించుచున్నది. నాకత్యంతప్రియతమ మగు విషయమునే నేనిదివర కారీతిని చేసితిని. నేనెంతచెప్పినను ఎంతవ్రాసినను రెండుమతములవారికిని సామరస్యము కలుగునట్లులేదు. గాన నేడు (18-9-1924) మొదలు అక్టోబరు 8 వ తేదీ బుధవారమువరకును 21 రోజులు నిరశనవ్రతమును బూని నర్వేత్యుని ప్రార్థించుటకే నేను నిశ్చయించితిని. అవసరమైనచో లవణమును చేర్చిగాని చేర్చక గాని నీళ్లుమాత్రము త్రావెదను. ఇది తపమును ప్రార్థనయునుగూడ నగును. ఇది కేవలము తపము మాత్రమే యైనచో దీనినిగూర్చి దేశీయుల కెరిగింప నవసరములేదు. ఆత్మహత్య కావించుకొన కుండ హిందువులను మహమ్మదీయులను కాపాడుటకు ఇది ఫలప్రదమగు ప్రార్థనమగును నాతో నేను దీనిని ప్రారంభించుచున్నాను గాన దేశీయులకుగూడ తెలియజెసితిని. ఇదివరకు ఈరెండు మతములవారును ఎటు లన్యోన్యముతో పనిజేసిరో అటులే ముందుగూడ పనిచేయ గలుగునట్లు నీ వివాదలను అంతరింప జేయుడని అన్నిమతముల నాయకులను ఆంగ్లేయులనుగూడ నేను సవినయముగా కోరుచున్నాను. ఈవివా దలు మతమునకును మానవసంఘమునకును మానవధర్మమునకునుగూడ కళంకమును తెచ్చుచున్నవి. భగవంతుడు ధర్మాననమునుండి తొలగింపబడనేమో అను సంశయముగూడ కలుగుచున్నది. మరల వ్యూత్సమల మధ్యపీఠమున మన మాదేవదేవుని ప్రతిష్ఠింపవలెను—మో. క. గాంధీ.

వెనుక చారిత్రావృత్తము జరిగినపుడు మహాత్ముడు 5 రోజులు ఉపవసించెను. దక్షిణాఫ్రికాలో నున్నప్పుడు ముటుంబంబంధమున విషయమున 14 రోజులు ఉపవసించెను. అంతకంటె పెచ్చుగా నిదివరకు ఉపవసించలేదు. (అ. ప్రె.)

గలుగజేసినది. నవీన నాగరికము యుద్ధము చెడుగేగాని అవ సరమైన చెడుగని జెప్పెదరు. ఇట్టి అశాంతినుండి విడిపింపట ఎట్లు? ప్రతిమతమున్ను, సనాతనమున హిందూమతము, క్రైస్తవ మతము, అధునికమగు ఇస్లామునకును శాంతిస్థాపనచేయుటకునై తమతమవిధులను నెరవేర్చుకొనుగలిగియున్నది. ఇస్లాముమతము నవీన నాగరిక ప్రపంచమునకు ఆవశ్యకమా యని చెప్పనపుడు హిందూదేశ మహమ్మదీయులు అనుసరించు ఇస్లాముగాదు. ఆరేతియనులు, టర్కీవా రనుసరించు మతము. మహమ్మదు ఘాసించిన మతము.

ఇస్లామునందలి ప్రథమముఖ్యనూత్రము ఏకేశ్వరత్వము. మానవులందు శాంతిస్థాపన గావలయునని ఇస్లాము బోధించుచు న్నది. భగవంతుడు ఎట్టి ఆకారముతో గాని రూపముతో గాని పూజింపబడరాదు. అదియే మహమ్మదీయ సిద్ధాంతము. ఇయ్య ది. భగవంతుని యందరి ప్రేమయు భీతిని తెల్పుచున్నది. దృష్టి యందుగల కేతులలో ఆసమానమైన దేవుని ఇస్లాము బోధిం చును. ప్రపంచమందు మతముయొక్క ఆవశ్యకత లేకుండ జరిగి నను, భగవంతుని శాశ్వతత్వమును నిరసించినప్పటికిని మానవుని సోదరత్వమును వీడిపో మనజాలదు.

ఇస్లామును డీకొనినట్టి దెద్దియైన ఉన్నచో అయ్యది నాస్తికతయే యని నా నమ్మకము.

మానవులందు భగవత్సహితు లారోపించు మరియొద్దియు ఇస్లాములో గననకు కళంకరహితము ఈశ్వర సమన్వయము తో సరితూగజాలదు. నాస్తికులు నిరుత్సాహులుగా యుండ వలెను, లేదా ఇస్లాము మతములంబడులు గావలెను.

ఈరెంటి మధ్య ఎట్టినూత్రమును భగవంతుడుండుటకును లేకుండుటకును మానవుని మనస్సునకు తృప్తిగలిగింపజాలదు. ప్రవక్తయందు దేవత్వము ఆరోపించు ఇతర మతములలో కలదు అట్టివిషయమాత్రము ఇస్లామునందు గానము. మహమ్మదు, మానవని బాభివృద్ధికిని ప్రపంచ ఉద్ధరణమునకును మిక్కిలముగా సాయ పడినాడు. ఏమతమును తన ప్రవక్తలను, అవతారములను విడిచి యుండజాలదు. క్రీస్తునుగాని, రామకృష్ణులగాని బుద్ధునిగాని మరియెవర అవతారములను ప్రవక్తలను నిరసించుటకు నాకు హక్కులేదు.

నాస్తికతయందలి స్వార్థమును, తిరస్కారభావమును ఇస్లాము పోగొట్టగలదు. “భగవంతునికి సమ సమన్వయం దధికా

రముగలదు. భగవంతుడే మొదలు. ఆతడేయ్యది. ఆతడే సర్వవ్యాప్తి. అని ఇస్లాముబోధించుచున్నది. అట్టిభగవంతుడే మానవులను ఈశ్వరోన్ముఖులను జేయుగలడు. అప్పుడే స్వార్థము నశించును.

ఇస్లాము, జాతి మతసాంప్రదాయ దేశములను పాటించును. మతపారిశుధ్యముతో బాటు ఆత్మపారిశుధ్యమును బోధించును. ఈరెంటిసమ్మేళనము మాత్రమే నాగరిక ప్రపంచము. నందావశ్య కము. దుర్గుణములు భగవంతునిచే ప్రథమమునం దావశ్యకము. దుర్గుణములు భగవంతునిచే ప్రథమమునుండి పరీక్షకారకు ఏర్పడి నవి. కాని అట్టిదుర్గుణములకు ఈ నవీన నాగరికత మెరుగులెట్టి నది. ఇట్టియాదరణ ప్రపంచ చరిత్రయంత సమానమైనది. త్రా గుడు పాశ్చాత్యదేశములందు దుర్భాగముగా పరిగణింపబడెను.

జూదముదినచర్యయందుత్సాహజనకమైన కార్యములలో నొకటియైనది. ఇక వ్యభిచారమున కచటమెరలేదు.

జనులు నీతిని ధనమునుమానమును గోల్పోవుచున్నారు. ప్రాచీన చ్యవతములు అట్టిదిభోరోసాతకమని చెప్పుచున్నవి. ఇస్లాము ఇ ట్టిదుర్భాగమును పూర్తిగా నిరసించును. ఇట్టిదుర్భాగము తొలగక వలెనన్న ఇస్లాముమతబోధనలు మాత్రమే మాన్యగ లవు. భోరాను పురుషులయందు స్త్రీలయందును “పరదా” విధించినది. ఇస్లామునందు స్త్రీలకెక్కుడు బౌద్ధత్వముగలదు. త్రాగుడు, జూదము, వ్యభిచారములోనగు నవనాగరికదా ఫలత ములు ఇస్లాము మతానుసరణముచే రూపుమాయును. ఇతరమ తములు తమతమ సుగుణములు గలిగియున్నవి. ఇస్లామునకు తన అర్హతను నొసంగబడవలెను.

సిమ్ముట అధ్యక్షులు ఉపన్యాసములను ప్రకటించుచు ఇ స్లాముయొక్కయు భోరానుయొక్కయు ప్రాశస్త్యమును విభు లగంభీరభాములతో బోధించిరి.

అధ్యక్షులకు ఉపన్యాసమునకుపంచములతో సభ్యుగిసినది. నేడు (18-9-24) బ్రాహ్మజనరయ్య ఆలయ హుళుసు లో మరియొక ఉపన్యాసము గావించబడును.

ఒక మాత్య కేసు

పంజాబులో తారణ తారం తాలూకాలో ఖిదురు సామెలు గురుద్వారమున గాయకుడుగానున్న ఆకాలీ మోతా సింగుగారిని జ్యేష.ముచే చంపిరిని ఆగురుద్వారమునందలి జలే దారు భాయి దేవాసింగును మరియెగురు ఆకాలీను పోలీసువా రు అరెస్టుచేసిరి. (అ. ప్రె.)

కలకత్తాలో అపూర్వ ఖడ్గరు ప్రదర్శనము

ఆచార్య ప్రభులచంద్రరాయి 'చరక' సందేశము

క్రిందటి ఆదివారము సాయంత్రము కలకత్తా మిర్జాపూరు పార్కునందు ఖాదీ ప్రతిష్ఠానమువారు ఏర్పరచిన ఖడ్గరు ప్రదర్శన ప్రారంభోత్సవమును ఆచార్య ప్రభులచంద్రరాయి జరిపెను. ఈ ప్రదర్శనమునకై పంజాబు గుజరాతులు విశాలమైనవి నిర్మింపబడెను. అందు నూలును, రాటములును, ఖడ్గర చీరలును దోవతులును, బెంగాలులో వివిధ భాగములనుండి వచ్చినవి ప్రదర్శింపబడెను. ఆ హోయకర సంఘమువారు చరక ఉత్సవమును జరిపిరి.

ప్రారంభోత్సవము సాయంత్రము 4-30 గంటలకు జరిగెను. ప్రథమమున ఆందరను ఖడ్గరును ధరింపుడని కోరుచు తత్కాలమునకు సరిగా తగియించునటుల రచింపబడిన పాట పాడబడెను.

ఆచార్యుని ఉపన్యాసము

అంతట ఆచార్యరాయిగారు ప్రదర్శనమును ప్రారంభము చేయుచు నిట్లు పన్నుచిరి:—

“నేను రాటపుసందేశమును పరిగ్రహించి బెంగాలులో 80వేల మైళ్లు పర్యటనము చేసితిని. రిపందలసభలలో నుపన్యాసించితిని. ఇంతకొకటిగాని ఖడ్గరుయొక్క ప్రయోజనమును గూర్చి పూర్తిగా చెప్పక విడువలేదు. అయినను నల్ల చురుచుత్తుల బడియుండువారివలె పడియున్న బెంగాలువంటి దేశములో యింకను ప్రచారమైతిన జేయవలసియున్నది. ఎప్పుటి కప్పుడు వారిని నిద్రనుండి మేల్కొల్పవలయును. దేశభావ్యభ్యుదయము ఎవరివై నాధారపడియుండెనో అట్టి యువకునే ఖడ్గరు ధరింపకుండ నున్నటుల గాంచినపుడు వ్రాత ఏదైనా చెప్పెను. ఆ నీరాశయై గాంధీమహాత్ముని పేరుచు రింపుట పాక్కులేదని నాలో నే ననుకొంటిని. ఈయన కులు భోగలాలనర్యమును విడనాడనపుడు త్యాగమా ర్పియగు నమ్మహాత్ముని నామము నుచ్చరింపనర్హు లగుదురా?

బహిష్కారభోగ్యము

ఖడ్గరు విదేశవస్త్రములను బహిష్కరింపుడని తమ దేశీయులను కోరుచుండిరి. కాని వారు ఒక గజము ఖడ్గరు నైన తయారుజేయ ప్రయత్నించుచుండిరా? విదేశవస్త్రముల బహిష్కరింపవలెనని ప్రచారము జేసినంతమాత్రమున స్వరాజ్యము రాదు. అందుకు ఖడ్గరును తయారుజేయుచు దేశమంతయును ఖడ్గరు ధరించునటుల జేయవలయును. ఖడ్గరు వైభవోపేతుల జేయుటయేగాక ప్రజలను అన్ని విధములను పూర్ణహృదయాల జేయును. ఖడ్గరులైన వరదలవలన దెబ్బ తిలిన ప్రదేశములందు దారిద్ర్యము జూరెను. క్రిందటిసారి తూర్పుబంగాళములో వరదలవచ్చినపుడు మార్కెట్టును బెంగాలులో వివిధ భాగములనుండి యువకులనేకులు అచ్చటకు బోయి నాలుగైదుమాసములు ఆభాధ జెందినవారికొకై ఆస్తివస్త్రముల వసూలుజేసి యిచ్చిరి. ఉదారవహోధులు వరదలవచ్చినవిధికి లక్షలకొలది విరాళముల నొసంగిరి. ఈ ఉదారవహోధులకును శాంతి పైనికులకును కొన్ని దినములు వడవల్ల నష్టపడినవారి ప్రాణములు నిర్విసంకులకై కృజ్ఞతను తెల్పెను. కాని యీసహాయము గామును తగులగానే ఆసుపత్రికి దీసికొనిపోవుటకుముందు చేయుసహాయమువంటిది మాత్రమే యగును.

శాశ్వతసహాయము

రాటము వారికి శాశ్వతసహాయమును జేసెను. (హర్షము) విదారులెల్ల కష్టపడి కొంచెము స్థాయి చిక్కినవిదవ సహాయకసంఘమువారు విదారువేల రాటములను చూచి కొని యిచ్చి నూలును తయారుజేయించిరి. రాటము విడువటము నేర్పుటకై కొందరు శాంతిపైతివికులు గ్రామాంతరములకు బంపబడిరి. ఈ ప్రయత్నములు సఫలపయ్యెను. గ్రామములనుండి వారమునకు మాడునాణ్యములుగులనూలు తయారై వచ్చుచుండెను. ఇట్లు తయారైన నూలునుండి ఖాదీ ప్రతిష్ఠానమువారు మంచి ఖడ్గరును తయారుజేయ గల్గిరి.

ఈ దేశములో మిల్లులను స్థాపించుటకు ప్రజలు ఆందోళనము జేయుచుండిరి. ఇప్పుడున్న కొద్దికొద్ది ధనములములతో వానిని స్థాపించుట సాధ్యముగాదు. ఇప్పుడేదేశములో మిల్లులను స్థాపింపకుండ రాటమునకై సర్వప్రయత్నముల వినియోగించు నెడల త్వరలోనే దారిద్ర్యమునుండి తొలగవలె జేయగల

రు. మేల్లు మీద తయారైన గుడ్డలను ధరించుట వా కేమాత్రము నిష్ప్రయమే యును. బెంగాలీ సహాయమునకును రోజును మిల్లుమీద తయారైన నూలుకులకును చీరలకును ఖమ్మజేయుచుండ జూచుచు నేను విశ్వభ్రాతృత్వ సిద్ధాంతమును బలపరుపజాలను. (నవ్వు) బట్టిబట్టిమండి కలకత్తాకు ప్రయాణముజేయుచు చూచునెడల ఎక్కడను గాని బెంగాలీ యజమానుని మిల్లుగానరాదు. అవనియను విదేశీయులవే. ఆమిల్లులలోని మాల్తీలైనను బెంగాలీలు కారు. అట్లయినపుడు మిల్లుమీద తయారైన బట్టలను కొని బెంగాలుకు జేయుసహాయమేమియునుండదు.

ధర్మతత్కృత్యమును ఆత్మేపణ

ఖడ్గరు చాక గానని ప్రతి రోజును ఆత్మేపణ జేయుచుందురు. ఆచూట నిజమేయని నేను అంగీకరించెదను. నూలు కావలసినంతవచ్చి బట్టలు తయారునెడల ధర్మ తత్కృత్యమేను గట్టిగ చెప్పగలను. కాని హోటళ్లకు నాటకాలకు, సినిమాలకు దబ్బుతగులబెట్టి ఖడ్గరుభావమునప్పటికి ధర్మతత్కృత్యమని కుంటి ఆత్మేపణ జేప్పట జూడనాకు హృదయనిర్భేద్యము గనుండును.

మరియు ఆత్మేపణ గలదు. ఖడ్గరు ముతకగనుండునని యొకటిగలదు. ప్రపంచములో నెల్ల డక్కావలువలు గుప్రసిద్ధిగాంచినవారు మరువరాదు. ఇప్పు డొకవేళ ముతకగుడ్డ నే నీసను కొన్నాళ్లకు ఇదివరకు నేసినవలవలె నేయగల్గుదురని నమ్మవచ్చును. (హర్షము.) కొద్ది రోజులలోనే యీ దేశము వారే సన్ననినూలును తయారుజేసి నాకు పంపగల్గి. (హర్షము) హర్షమును దెల్పినంతమాత్రమున దేశమునకు వచ్చినలాభము లేదు. ఖడ్గరును కొని నూలువకువారలకు ప్రాత్యాహును జేయవలయును.

నూరేండ్లనాటి రాటము

ఈ నేను జూపు రాటము నూరేండ్ల నాటిది. ఇయ్యది ఈశ్వర చంద్ర విద్యాసాగరున తల్లి యగు క్రిమతి భగవతీదేవి వడికిననాటిది. మున్ను పెద్ద పెద్ద కుటుంబములలోని స్త్రీలు రాటము వడికి కుటుంబమునకు సరిపోవు నూలు తయారుజేసెడివారు.

అప్పుడు నూలువకువారు ఒకకళగ నుండెను. చక్కగ వడుకగల స్త్రీలు సంఘమునందు పూజనీయులుగ నుండిరి. బెంగాలులో ప్రతికుటుంబమునకును ప్రతిపండించుటకై కొంతభూమి ప్రత్యేకముగ నుండెడిది. స్త్రీలు గుడ్డలకు కావలసిననూలు తయారుజేసెడివారు. ఇప్పుడు మరల నీదేశములో ప్రతిపండించుటకై మనస్సుపెరిగి పెండ్లిగానివారికులను విధవలను నూలు వడుకునెడల ప్రతికుటుంబమునకు కద్దరును ధరించుచు ఖడ్గరుతయారుజేయుటకై యీ దేశములో మిల్లులను స్థాపింపవలసినయవసరము లేకపోవును. ఈమధ్య నేను బోగ్రాకు పోతిని. అచట యేడెనిమిదేండ్లబాలులు అతిసులభముగ సన్ననినూలు వడుక జూచుటకు సంతోషమయ్యెను. నూలుమాత్రము వడికి నెలకు 42 రూపాయలు సంపాదించు చుండిన కుటుంబమును బోగ్రాలో గంటిని. మనదేశములో నెల ఆదాయము సగటున 2-8-0 యుండును అంతయును రాటమును వడికి నెలకు 42 రూపాయల సంపాదించ గల్గినయెడల అన్నము లేక మాడనక్కరలేక పోవుటయేగాక స్వతంత్రజీవనము జేయుటగూడ యగును. మనదేశము గుమాస్తాలదేశమునకు నాకు విచారముగనున్నది. అన్నము లేక మాడిచచ్చియెనుపోదురు గాని నేపకాత్మిని మానజాలరు. ప్రజలు దరిద్రముచేత ఆత్మహత్యనై నజేసికొందురుగాని రాటమునుజేపట్టు. విశ్వవిద్యాలయమునందు డాం. ఏ. డిగ్రీని బొంది నెలకు 80, 40 రూపాయలకు సంపాదించుటకన్న ప్రతి యింటను రాటము ద్రిప్పట మంచిదనవచ్చును.

ఇమిలేషను ఖడ్గరు, జాగ్రత్త!

ఇమిలేషను ఖడ్గరు వాడెదరేమో జాగ్రత్త యని మాత్రము నేను హెచ్చరించుచున్నాను. మంచిచెడ్డలు లేకలేనివారు యిట్టి దొంగసరకును అమ్మకమునకు దెచ్చి ప్రజలను మోసము జేయుచున్నారు. ప్రజలు గుడ్డలకొనుకొనునపుడు తగుజాగ్రత్తగనుండవలయును. ఇమిలేషను ఖడ్గరు కొనుటకన్న కుభ్రముగా మిల్లుబట్టలకొనుటయే వేలవెట్లు మంచిది. ఇప్పటికేడు మాసములనుండియు నేను దేశమంతటను పర్యటనముజేయుచుంటిని. మంచెరకమునూలు తయారుగుట జూడ నాకు చాల సంతోషముగనుండెను. ఏదేండ్లుగానుండ ఏడుమాసములలో నిట్టి మంచెరకపు నూలుతయారుజేయగల్గినపుడు బెంగాల డక్కామస్టినువంటి దానికి చక్కని నూలునుగూడ తయారు జేయగలదని నాకు నమ్మకము గలదు (హర్షము.)

ఈ దేశములో ఖడ్గరు కావలసినంత తయారుగనున్నది. కాని కొనువారులేరు. ఇది చాలదురదృష్టమే యనవలెను. ఎంత అందోళనము జేసి న న న విజ్ఞప్తి జేసినను ప్రజలు చాలమంది వినిధినకుండనే యుండిరి. కాని విదేశవస్త్రముల కొనుటకు ముందు యీ దేశమునుండి ముప్పదికొట్ల రూపాయలు బైటికి పోవుచున్నవని తెలిసికొనవలయును. ఖడ్గరును తయారుజేయుటకు మనస్ఫూర్తిగ దృష్టి వినియోగించునెడల ఆముప్పది కొట్లన్న బెంగాలులోనే యుండివిభవముతో నుండవచ్చును.

ఖడ్గరుకట్టుకొనకున్న యేదియు ముట్టుకొనుటలేదని ప్రమానునెడల ప్రతిగ్రామములోను ప్రజలు రాటమును ద్రిప్పుచు నుచోత్తుని సందేశము నాచరణలో బెట్టికొరెదరు. నేనింత వృద్ధుడనయ్యాను ప్రతిరోజును యెన్నెన్నియో పనులున్నను రోజుకు ఒకతులమునూలును తయారుజేసెదను. (హర్షము)

“మనము రాటమును ద్రిప్పుకొన్నయెడల తుడిచిపెట్టుకొని పోదుము. మీరందరును ఖడ్గరును తయారుజేసి డిజయోగింపవలయును. ఈమాత్రము వనిని మీరుచేయగల్గితేనే మీలక్ష్య మీయింటికి వచ్చును. (ద్విహర్షము)

ఇంతటితో నుపన్యాసము ముగిసెను. ఆనాడు రాత్రి 9 గంటలకు వరకు ప్రదర్శనముండెను. ఈ ప్రదర్శన మొకవారము రోజులుడనె.

మధురపాకీవాండ్ల సమ్మెకట్టు దరిమిలా ఎశేవ్యములు

అర్ధరూపాయ హెచ్చు చేయబడెను.

మధుర, సెప్టెంబరు 16:— మధురమునికీపాలిటీ పాకీవాండ్లందరును మైమెనుగారి బంగాళా ఆవరణలో తమకష్టములు తెల్పుకొనుటకు ఆదివారము వాడుకమాజేతయయిరి. వారు జెప్పిన సంగతులన్నియును విని మునిసిపల సంఘమువారి ఆమాదన బడయుపద్ధతిని ప్రతిఘటించిని మగవానికీని ఒక్కొక్క అర్ధరూపాయ జీతమున్నట్టి చేసిరి. సరియగు బసలులేకయిబ్బంతి పడుచున్నామనివారు తెల్పగా మైమెనుగారు అందువిషయమై ముందు ఆలోచించెదమనిరి. (అ.తె)

నవరణ

నాగపట్టణం, సెప్టెంబరు 16:— 18 వ తేదీని వరదల సహాయనిధి నిమిత్తమే యేర్పాటుకావడిన ఆటకు టిక్కెట్లు విక్రయించగ వచ్చినసామ్యు 4500 రూపాయలుగాని యితి వరకు ప్రకటించినట్లు 450 రూపాయలు కాదు. (అ.తె)

శ్రీ సీతారామాంజనేయ నాటకసమాజము

శనివారము ఏలూరు ది.20-9-24

ప్రహృత్తి శతావధానులు తిరుపతి వెంకటకవులచే నాంధ్రీకరింపబడిన

మృచ్ఛకటిక

అనునాటకమును యేలూరులో బృదర్శింతురు

M. N. Row Zamindar Proprietor

1913 వ సంవత్సరము ఇండియన్ కంపెనీల ఆక్టలో 26 వ సెక్షను క్రింద లైసెన్సుదరఖాస్తు నకు సంబంధించిన నోటీసు.

ఇందుమాలముగా తెలియజేయున దేమనగా 1913 వ సంవత్సరపు ఇండియన్ కంపెనీల ఆక్టలో 27 వ సెక్షను ప్రకారము మారుచేరు శ్రీ వేణుగోపాల హైస్కూలు ఆస్సోసియేషను అనుపేర నోక ఆస్సోసియేషన్ రిజిస్టరు చేయుటకు లైసెన్సుకొరకు లోకల్ గవర్నమెంటువారికి దరఖాస్తు చేయబడినది. లిమిటెడ్ అనుమాట దానిపేరుకు చేర్చకుండా కేవలమే “లైసెన్సులిమిటెడ్” రిజిస్టరుచేయుటకు కొరబడినది. శ్రీ వేణుగోపాల హైస్కూలును పోషించి సరిగా నడుపుచుండుట మొదలగునవి యీ ఆస్సోసియేషన్ యొక్క ముఖ్యోద్దేశము. వానికాపీ మారుచేరులో నున్న ఆస్సోసియేషను ఆఫీసు వద్ద తనిఖీచేయవచ్చును.

ఈదరఖాస్తున కభ్యంతరము కెట్లువారులైనను గాని కంపెనీగాని కాన్ఫిరమెను గాని 1924 వ సం అక్టోబరు 15 వ తేదీలోపుగా మద్రాసు గవర్నమెంటు కెక్సటరీగారి ద్వారా గవర్నమెంటు వారికి తెలియజేసికొనవలసినది.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1924 వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 18 వ తేది
గురువారము

కర్షకు నిర్మాణదీక్ష

కర్షకు నిర్మాణ దీక్షయందు, గాంధీ మహాత్ముని కి పిమ్మట ఆచార్య ప్రభుల చంద్రరాయగారిని మించినవా రింకొకరు గనుపించరు. రసాయన శాస్త్ర జ్ఞులలో నగ్రగణ్యులగురాయగారు, అత్యంతసామాన్యమగు రాటమును చేపట్టి రాటపు సందేశమును వెదజల్లుట బట్టి, అయ్యదిఎంతమహాత్కృష్ట మగు సాధనమో గ్రహించవచ్చును. దేశము నంతను స్వాతంత్ర్యమునకు దేయ దలపెట్టినవారిలో రాయగారికరు. పాశ్చాత్య శాస్త్ర విజ్ఞానమునంతసంపన్నుడగు కొరకై వినియోగించుటకు వారు ఒడ్డుకంకణులై యుండిరి. మహాత్ముని రాటపుసందేశము, రాయగారికి మొదట మిగుల వెగటుగదోచెను. రాటము వలన దేశసాభాగ్యము చేకూరునను విషయము కలలోనివార్త యని, రాయగారు తలచిరి. కాని, కాలము గడచినకొలదిని, రాటపుసందేశము సత్యమని రాయగారికి దోచెను. దాని యపయోగము వెల్లడియయ్యెను తమ కత్యంతప్రియమగురాసాయనికశాస్త్రవేత్తలను సయితము కట్టి పెట్టి, రాయగారు రాటపుసందేశమును వ్యాపింపజేయుటకు బయల్పడెరి. నేడు వంగదేశములో నొకవంక శాసనసభల గండ్రగోళము జరుగుచు పలువురద్వైపి నాకించుచున్నను, కేరొకవంక రాటపు కర్మక్రమ వింక కంక దీక్షతో కొనసాగుచున్నది. లేనిపోని ఆడ బరిములేకి, రాయగారు గాఢవిగు ప్రబోధము గలిగించుచున్నారు రాయగారు ప్రారంభించిన మహాత్కార్యముగూర్చి శాసనసభా ప్రతిపక్షములవలె, విదేశములకు తంతివారు పోవుటలేదు. కాని పత్రకలు చదువలక రాజకీయ వ్యవహారజ్ఞానము లేని ప్రజలలో రాయగారికార్యక్రమము నూతనోజ్వలము గలుగజేయుచున్నది.

పరిపాలనలకు కలవుచేతను బాధపడుచున్న ప్రాంతములలో కట్టకొనుటకు బట్టు తినుటకు తిండిని రాటము ప్రసాదించుచున్నది. రాయగారి కార్యక్రమమునందు అప్రమత్తులైచరించు చున్నాడు. మొదటిమాసమున నూలుపంపుటలో బెంగాలు రాష్ట్రము రెండవసాన మాక్రివింపటయ గాక చక్కనినూలును పంపిండుటకు మహాత్ముని యభినందనములకు పాత్రమయ్యెను. కాన్పిలుపక్ష మొకవంక బస చేయుచుండ విశుద్ధ అసహాయసంఘ మొకటి ఏర్పడి కర్షకునిర్మాణముపట్ల అత్యంత శ్రద్ధవహించి పనిజేయుచున్నది. ఈ సంగతిని చిత్ర రంజనదాసుగారు గూడ వెల్లడిజేసిరి. బెంగాలు సం దిట్టికార్యోత్సాహము గలిగించుటకు రాయగారే ముఖ్యకారకులు. గత భానువారమునాడు కలకత్తాలో జరిగిన కర్షకు ప్రదర్శనమునందు ఆచార్య ప్రభుల చంద్రరాయగారు చేసిన ప్రసం

గము మిగుల భావగర్భితమై తనరారుచున్నది. కర్షకుని ధరింపనియవజనులు మహాత్ముని నామము నుచ్చరించుట కర్షకులుగారిని రాయగారుదెలిపిరి. వంగదేశమునందు విదేశప్రముఖును బహిష్కరింపవలయునని బోధించుచున్నారు. కాని కర్షకునిర్మాణము త్వరితముగ జరుగుటకు తోడ్పడుకొండ విదేశ ప్రముఖులను కేవలము బోధించిన లాభముండనేరదు. వంగదేశమున పరిపాలన బాధ నొందిన ప్రదేశములందు కర్షకు సందేశమువలన ఎట్టిమహోదాకారము గలిగినో రాయగారు వివరించిరి. చెన్నరాజధానియందు గూడ, నట్టి ప్రదేశములందు కర్షకు సందేశమును వ్యాపింపజేయవచ్చును. ఈకార్యమువిషయమై కాంగ్రెసుసంఘములు శ్రద్ధవహించుకొన్నవి. రాయగారు రవలంబించిన పద్ధతుల ననుసరించి, దక్షిణదేశము చరితార్థత గాంచవచ్చును.

వంగదేశప్రజలకు రాటము శాశ్వత సౌకాంతి నొసగెనని రాయగారు యద్దేశ్యము. ఇప్పుడు రాటముల గైకొనిన గ్రామము లన్నియు నూలు పధికముగ సప్లయ జేయుచున్నవి. హిందూదేశమున మిల్లులను ప్రతిష్ఠించెడియాశ, వ్యర్థమని రాయగారు హెచ్చరించు చున్నారు. పాశ్చాత్యదేశములందే మిల్లుపద్ధతి, కార్మికసమస్యను బైకెత్తెచ్చి కలవర పెట్టుచున్నది హిందూదేశమునందు గూడ నట్టి దుస్థితి పొడగట్టుచున్నది. కర్షకు ప్రస్తుతసమయమున ముతుంగను, కొంచెము ప్రయముగను నుంపవచ్చును. కాని కర్షకునిర్మాణ మతిశయించుకొలదిని, కర్షకుధర్మ తగ్గకమానదు. నన్నని ప్రత్యములు తయారుగాకమానవు. ప్రపంచమును ద్విభుజుం దించిన డక్టర్ మస్లినులను తయారు జేయ గలిగిన, బెంగాలుదేశము మరల తొంటిసానము నాక్రమించు నని నమ్మవచ్చును. ప్రాచీనకాలమున ప్రతి యింటను రాట ముండెడిది. ఇప్పుడు డిట్టిసితి మారి నను మరల నటుల గావించుట దుస్సాధ్యము గానేరదు. నూరుసంవత్సరములనాటి రాటమును రాయగారు ప్రదర్శించిరి. ఈశ్వరచంద్ర విద్యాసాగరుని తిల్లియగు భగవతీదేవిగారు ఈరాటమును వడుకుచుండిరి. గౌరవకటంబములలోగూడ రాటమున కెట్టిసాన ముండునో యూహింపవచ్చును. బెంగాలు వలెనే ఆంధ్రదేశమునందు ప్రాతరాటము లింకను గనుపించుచున్నవి. భారతీయు లిట్టి అమూల్యసాధనమును అజ్ఞానముచే విడనాడి రని చెప్పవచ్చును. వెనుకటి యపేక్షాభావమునకు, భారతీయులు బాగుగ శిక్షింపబడిరి. ధనమానములను కోల్పోయిరి. ఆర్థికరాజకీయస్వాతంత్ర్యమును వమ్ము జేసికొనిరి. నేడు గాంధీ, రాయమున్నగువారలు మరల ప్రబోధము గలిగించుచున్నారు. వీరి వాక్యములు పలువురకు చేదస్తముగ దోచవచ్చును. రాటము వలన స్వరాజ్యము వచ్చుటమని పరిహసించువారు గలరు. మహాత్ముడు జ్ఞాపకము జేయవలకు రాటపు ప్రయోజనము ప్రజలకు తిన్నగ దెలియకబోయెను. ఇక నయినను రాటపుసందేశమున కన్నిపక్షముల వారును అన్ని శాఖలవారును తోడ్పడుచో, దేశసాభాగ్య మతిశ్రుముగ చేకూరును. వినోదముల క్రింద భారతీయు లెంతయో ఖర్చుపెట్టుచున్నారు. కర్షకునిమిత్రము స్వల్పద్రవ్యము నధికముగ వెచ్చింపజాలరా?

కర్షకునిర్మాణప్రయోజనము శిష్కరాజకీయ దృష్టితో జూచిన తెలియకపోవచ్చును. రాటము నకును ద్వంద్వప్రభుత్వాది సంస్కరణములకును సంబంధము లేదని దోచవచ్చును. కాని స్వాతంత్ర్యవిహీనతకు మూలకారణమును తొలగించుటకు కర్షకు విశేషముగ తోడ్పడగలడు. జాతీయనిర్మాణము జరుగుచున్నయెడల స్వాతంత్ర్య ప్రాప్తి ధానియంతట నదియే గలుగును. రాటము స్వాతంత్ర్యజీవనమునకు దారి జూపునపుడు స్వరాజ్య సిద్ధికి ప్రోద్బలము గలిగించుట సహజమేగద. రాయగారు తమవృద్ధాప్యదశలో రాటమును అనుదినమును శ్రద్ధచు నూలువడుకుచున్నారు. రాటమును చేపట్టినచో భారతజాతి యడుగుంటుననియు రాటము స్వీకరించినయెడల లక్ష్మీ మరల తాండవ మాడుననియు రాయగారు హెచ్చరించుచున్నారు. రాయగారికి ననుభవముమూలముగ గలిగిన విశ్వాసము ఎల్లర నావహించుచో సత్యరాభివృద్ధి గలుగుట కెట్లినందియములేదు. నాయకుల కార్యదీక్ష ప్రజలలోనికి సులభముగ బ్రాకును. రాయగారివలె నితిరవిద్యాధికులను ఇట్టిమార్గము నవలంబించుచో దేశమాత ధన్యురాలగును. ప్రజలీ మార్గము నత్యుత్సాహముతో చేపట్టుదురు. దేశమోక్ష మవలీలగ చేకూరును. శాశ్వత మగు ప్రతిక్రియల నుండి దృష్టిని మరల్చి, తాత్కాలికపు తప్పుబెప్పులలో సంతుష్టి జేందుచో, అనుకూలపరిణామ మేర్పడజాలదు. సందర్భములనన్నిట నాలోచించియే, మహాత్ముడు నాయకులను ప్రతిదినము నూలు వడుకువలయునని గోరెను. మహాత్ముని మహోద్దేశ్యమును గుర్తింపజాలక, పలువురు ప్రముఖులు వ్యతరేఖభావమును తెలిపిరి. ఇటులగోరుట తమకవమానకరమని భావించిరి. తమహోదాకు భంగము పాటెల్లు నని పలికిరి. మహాత్మునియద్దేశ్య మిడిగాఢు. నాయకులు మార్గదర్శకులై ప్రజలను నడిపింపవలయు ననియే, మహాత్మునికోరిక ఈస్వల్పపు కోర్కెను మన్నించుటకు, నాయకులు వెనుదీయుట శోచనీయము. మొదటి మాసము పంపిననూలుమొత్తము ఏమాత్రము ప్రోత్సహకరముగ గనుపించలేదు. ఆంధ్రదేశమున రెండవమాసమునం దెక్కుడుమంది నూలు పంపినటుల తెలియుచున్నది. ఇది సంతోషకారణము. కాని, సభ్యులందరును నూలును పంపినపుడే, మహాత్మునిమనస్సు సంతృప్తి జెందును. ఆంధ్రుల లభకదీక్ష బూన నవసరముగలదు. దేశమునందు ఎట్టి పోరాటములు లేక శాంతియుతమగు వాతావరణము నేర్పరచి ఒక్కసంవత్సరముపాటు కర్షకునిర్మాణమునకై తనశక్తిసంతను ధారబోయుటకు మహాత్ముడాయత్తు డగుచున్నాడు. పోరాటములతో కాలము గడుపక, దేశ మింపవత్సరమం దంతటను రాటమును తదేకనిష్ఠతో పూజించుచో, బెల్గాం కాంగ్రెసుసభ ధన్యతగాంచును. రాటపుపూజ, సిద్ధాంత ప్రతిపాదనముతో ముగియదు. దేశభక్తి క్రియా రూపము దాల్చవలయును. అనన్యదృష్టితో శిష్కార్యమును నిర్వహించువారలు ప్రతిరాష్ట్రమునందును ముందుకు వత్తురేని, దేశమాత ధన్యతగాంచగలదు. అట్టి శుభస్థితి త్వరలో చేకూరుగాక!

గాంధీమహాత్ముని ఉపవాసదీక్ష

దేశములో ప్రబలుచున్న హిందూమహమ్మదీయ మతకలహములు, దేశభక్తుల హృదయములను విదారితముగా వింపకమానవు. హిందువులకును మహమ్మదీయులకును పిచ్చి ఎత్తినదా యని దోచును. ఏమి యీవ్యర్థపు పోరాటములు? ఏమత మయినను ఇతరులను వధింపుమని విధించునా? ఏ కోనారాయణుని సమీపించుటకు, అన్ని మతములను పర్యేక్షించుటకు గావా? మహమ్మదీయ మ సీ దు నొద్ద మేళిము వాయించిన, మసీదు మయిలపడునా? హిందువు లొకరికిని భగవద్భక్త్యము గావించుచున్నచో, మహమ్మదీయులు అసహనము జూపనేల? మహమ్మదీయ మసీదులయొద్ద మేళిము వాయించుటమానన, హిందువులకు లోపముగలుగునా? హిందూ మహమ్మదీయ కలహములకు, అజ్ఞానమును మాధ్యమమును ముఖ్య కారణములు. మంచికో చెడ్డకో హిందువులు మహమ్మదీయులు ఏకదేశ వాసులయిరి. ఉభయములు కలసిమెలసి నివసించి తప్పదు. రాజాపు స్వరాజ్యము హిందూ స్వరాజ్యము గాని మహమ్మదీయ స్వరాజ్యము గాని గానే రదు. ఇరుసంఘముల వాకును దేశమునకు రెండు నేత్రములవంటవారు. ఒకకన్నుకు లోపముగలిగిన, రెండవ కంటి కేమయిన లాభము గలుగునా? దేశ నాయకులు హిందూ మహమ్మదీయ సంయోగాది ముఖ్య సమస్యలను వదలి, స్వల్పవిషయములకై తమకీకరింతును వినియోగించుచున్నారు. వా్యాయ మొత్తయినను గావించుచున్నారు. మహాత్మాగమానసముమాత్రము కలహ వార్తల పని దహించుకొనిపోవుచున్నది. అతని వ్రాతలును నుడువులును ద్వైవిధ్యముని చల్లార్చి తేజబొయ్యెను. ఇందుకు ప్రాయశ్చిత్తముగను ప్రార్థన గను 21 దినములు ఉపవాసము గావించుటకు గాంధీ మహాత్ముడు నిశ్చయించినట్లుల వార్తలు దెలుపుచున్నవి. ప్రజాముసులుపుకొనుటకుమాత్రము నీవ్రతాపన త్రాగవచ్చును. ఇదివరకు గావించిన యుపవాసాదిక్షలలో కల మహాత్ముడు నేడు ప్రారంభించినదీక్ష ఎక్కుడుకాల ముండును. ఇంతటి ఘోర దీక్షను బూనుటకై మహాత్ముడు ప్రతన బట్టుటకు ప్రజలదుశ్చలమే కారణ మయ్యెను. మహాత్మునిపై ప్రజల కణుమాత్రమయినను కరుణ యున్నయెడల తమపోరాటముల సంతరింప జేసికొని, ఉపవాసవ్రతమును వెంటనే చాలింపవలయునని వ్రాయించుట యుత్తమము. ఇకనయినను దేశ నాయకులు తమదృష్టి నిపిషయమై మరల్చుటకు మహాత్ముని ఉపవాసదీక్ష పురకొల్పుగాక! జన్నా గారుపలకినట్లు, హిందూ మహమ్మదీయసఖ్యమే స్వరాజ్యమగునెడల, తదిర్పమై ఎట్టత్యాగము సలిపినను అధిక మసీపించుకొనదు. మహాత్మునిదీక్ష త్వరలో ముగియజయిట ప్రజలపై నాధారపడి యున్నది. వారు తమవిధిని నెరవేర్చునట్లు భగవాను డనుగ్రహించుగాక!

ఇరైండు సరిహద్దువ్యవహారము
ఇరైండు సరిహద్దు వ్యవహారము విషయసీతికి వచ్చినది. మొదటినుండియు అల్లసాని ప్రభువంశముగ నున్నది. సరిహద్దు నిర్ణయమునకు ఏర్పాటు

ఆంధ్ర ల గాంధీమహాత్ముని వ్యజానిధి లక్షరూపాయలు సమర్పించవలెను యథా శక్తి ని తోడ్పడుడు

18.9.24

చందాలు 48803-8-5
ఇదివరకు ఇదివరకు
పంతులుగారికి చేరిన వసూళ్లు 23835-14-11
ఇదివరకు
పూజానిధికి సొమ్మునుబంపు చిరునామా:—కా. నాగేశ్వరరావు నెం. 7, లంబుకెట్టిపేడి, మద్రాసు

గురునినో విచారణసంఘము నేర్పరచవచ్చును. ఆ ప్రకారము బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు విచారణ సంఘము నేర్పరచిరి. విచారణసంఘమునకు అల్లసాని తనప్రతినిధిని పంపవలసియందెను. కాని అల్లసాని రిండుకు నిరాకరించుచున్నది. తన నిశ్చయమును మానుకొనజాల నని, అల్లసాని ప్రభుత్వము మాక్ నాలుగారికి దెలిపెను. సరిహద్దుచట్టమును గావించుచో, అది చెల్లదని ప్రీవీకౌన్సిలువారు తీర్పు జెప్పెదరని, అల్లసాని నకు సమ్మతము గలదట. కాని బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారి జోక్యము లేకుండ, అల్లసాని ప్రభుత్వము సరాసరి ఇరైండు ప్రభుత్వముతో సంప్రతించుట కిష్టపడునని, తెలియచున్నది. ఇది బూటక మని తలంపవచ్చును. ఇరైండుకు స్వరాజ్య మొసగుటకు, మొదటనుండియు అల్లసాని విఘ్న కారణయ్యెను. అల్లసాని నాయకులు, తిరుగుబాటుకుగూడ సంసిద్ధులయిరి. అల్లసాని పోరు పడలేక, ప్రత్యేక పరిపాలనము నొసగినను, నేడుమరల సరిహద్దువిషయమై తగాదా జరుగుచున్నది. తనప్రవర్తనము నికనయినను చక్కబరచుకొని అల్లసాని దారికి రానిచో, ఇరైండునందలి రివల్యూషను పక్షము బలపడవచ్చును. మరల కిల్లాల మేర్పడవచ్చును. ఇరైండు సమస్యను తృప్తికరముగ పరిష్కరింపవలయుననిన, బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారి త్యంతమగు జాగరూకతతో మెలగవలయును. ముం దెమి జను గుకో చూడవలయును.

లీ రిపోర్టు నిరాకరణము
లీ రిపోర్టును హైందవ శాసనసభవారు నిరాకరించిన పిమ్మట, బ్రిటీషు ప్రతికలు తూలువ్రాతల వ్రాయుచున్నవి. హిందూ దేశముపై నెక్కుడు కాన్యముబూని, అధికారులు కఠినచర్య నవలంబించవలయునని కోరుచున్నది. బ్రిటీషు ప్రముఖులు కొందరు మండిపడుచు లేఖల వ్రాయుచున్నారు. కాని వీరు దూర మాలోచించుటలేదు. అనవసరవ్యయమును హిందూ దేశముపై మోపుచుండు దానిని నిరాకరించినో శాసనసభ్యులు తమధర్మమును నెరవేర్చినవారగుదురా? ఏదేశమయినను ఇట్టిదుబారాభర్మ నంగీకరించునా? లీకమీషను రిపోర్టును నిరాకరించినవారు కేవల స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులే గారు. అందు మితవాదులుగూడ గలరు. శాసనసభానిర్ణయమువలన గ్రహింపదగిన పాఠమేమి? ప్రజేచ్ఛును నిరాకరించుట ధర్మము గాదని ఎంచి ప్రభుత్వమువారు లీకమీషను రిపోర్టును ఉపసంహరించుకొనుట యవసరము. అందుకుమారుగ ప్రజే

చ్ఛతో బనిలేదని తెలిపి, తాముపట్టినపంతమునెగ్గవలెనని కోరుచో మరల నెట్టివిషయసీతి తటస్థించునో దెలుపనక్కరలేదు. అన్నిటికిని నిర్బంధ విధానమే శిరణ్య మగుచో ప్రజలలో స్వరాజ్య సంపాదనదీక్ష ఇంకను బలపడకమానదు. లీ కమీషను రిపోర్టు ప్రభుత్వమును కఠినపరీక్షకు లోనుజేసినది. స్టేటు కౌన్సిలుసభలో గలిగిన విజయమును లెక్కించి ట న్యాయవిరుద్ధము. బ్రిటీషు ప్రముఖుల దృక్పథము గాంచిన స్వరాజ్యమును సంపాదించుటకై ప్రజ లెంతటి పూనిక జూపవలయునో దెలిసిరాగలదు.

శాంతిరక్షణ
నానారాష్ట్ర సంఘమువారు శాంతిరక్షణను గూర్చి యొక మూల నేర్పాటుల గావించుచుండ, వేరొకవంక పోరాటములు ప్రబలుచున్నవి. స్పెయిను మొరాకో పోరాట మిందుకు నిదర్శనము. మొరాకో పరిపాలనము చాల క్రూరముగ జరుగుచున్న దను ప్రతీతి చాలకాలమునుండియు ప్రబలి యుండెను. స్పెయిను దేశము, ఇతరజాతులను పరిపాలించుటలో దాక్షిణ్యమును జూపింతుల పేర్కొంది యుండలేదు. మొరాకో ప్రజ లిప్పుడు తిరుగుబడినట్లులను, స్పెయిను సైన్యముల కజయము గలుగుచున్నట్లులను వార్తలు దెలుపుచున్నవి. ఇట్టి సీతిలో స్వయానిగ యసూత్రము ననుసరించి ఎవరి రాజ్యమును వారికిప్పించిన పోరాట ముతరించును. నానారాష్ట్ర సంఘమువారి విషయమై ఏల ప్రయత్నము సలుపగూడదు? ఇట్టికిని ఈజిప్టుకును తగాదా ప్రబలుచున్నట్లులను, ఇట్టి సైన్యము ఈజిప్టు సరిహద్దుల గూడుచున్నట్లులను వార్తలు దెలుపుచున్నవి. ఈజిప్టు ఇటీవలనే స్వాతంత్ర్యము బడసెను. స్వాతంత్ర్యానందము ననుభవించుట కవకాశము లేకుండ, ఈజిప్టుపై పెద్దజాతులు దండెత్తుచుండ, నానారాష్ట్ర సంఘమువారు చూచి యూరకుండురా? స్వల్పజాతుల సంరక్షణమే, నానారాష్ట్ర సంఘమువారి యద్దేశ్య మగునెడల, ప్రస్తుత యువే షాభావము ఇదు కేమాత్రము అనుగుణ్యముగ గనుపించదు.

దక్షిణయనుపదారి ప్రతిసంవత్సరపు తినిభి
నాగపట్టణము, సెప్టెంబరు 16:—ఈరోజు వద్దనుండి దక్షిణ ఇండియా రైలుయొక్క మీటరు గేజీ తినిభి శనివారము నుండి ప్రారంభమయ్యెను. సీనియరు యినస్పెక్టరు ఆఫ్ రైలు జేస్, బి. సి. స్కాటు, తిక్కిన డిపార్టుమెంటు పెదఅధికారులు ప్రత్యేక పుబండిమీద నేడు ఉదయమున నిష్క్రమింపబడ్డరి. లోకమోటివి యింజను కాకియంగు మర్కషాపు పరీక్ష చేసి నాగూరునుండి తిరిగియచ్చటవచ్చి నేడు ఉదయం 9.30 గంటలకు బయలుదేరి వెళ్లిరి. (ఆ. సె.)

విదేశచార్తలు

లీనివేదిక నిరాకరణము సర్ సిడ్వే గారి హితవు

ప్రభుత్వము చలించునూడదు

గట్టిచర్యను దీసికొనవలెను

లండన్, సెప్టెం. 14:—ఉదయం 12/50 ప్రైముప్రతికలో సర్ సిడ్వే కార్మికుల గా రిట్టువాయించునూడు:—స్వరాజ్యవాదులు లీనివేదికమును నిరాకరించిరి. ఇది తమకు అఖండ విజయ మనుకొనవచ్చును. అట్లుగావచ్చును. కాని అందరియు బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారి ప్రభుత్వమును అంగీకరించుటకు నిశ్చయించుకొను చర్యపై ఆధారపడియుండును. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు భారతదేశమును పాలించునట్లును వదలుకొని బలత్కారముగ పోవునట్లుల జేయునట్లును రనుకొనవచ్చును. అసలు సంగతిది. దీనిని బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు నిర్భయముగ న్యాయముగ, ఎదుర్కొనవలెను. స్వరాజ్యవాదులు తమతప్పులను గ్రహించు నట్లుల జేయవలెను. ఇప్పుడు ప్రభుత్వమువారు స్థిరచిత్తులై చలించక ప్రతిఘటించిరని ఇండియాలో నున్న మంచివారందరను ప్రభుత్వవత్తుమునకు వచ్చెదరు.

హెడ్జాజి పరిస్థితులు

బ్రిటిషు యుద్ధనౌకలు జెడ్డాకేగుట

లండన్, సెప్టెంబరు 16:—హెడ్జాజిపై వాహినీలు దాడివెడలునందున బ్రిటిషుయుద్ధనౌకలు జెడ్డానంపిరి. మెక్కాకు యాత్రికులుబోవువార్డులు మూయబడువరకు బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారు మరల ఇతరచర్యను దీసికొనరు. బ్రిటిషు ప్రజలకు అపాయమువచ్చువరకు మరల ఏచర్యను దీసికొనరు.

తెయిపుముట్టడి

కేయో, సెప్టెంబరు 17:—వాహినీలు తెయిపునుదాటి విస్తారముదూరము బోలేదని అధికారులు తెలుపుచున్నారు. హెడ్జాజి సేనలు తెయిపునుండి మెక్కాకుబోవు కోడ్డు కడ్డముగ కేంద్రీకరణము జేయఁడెను. ముట్టడించుటకు ముందు సహాయసేనలై ఇంకొకసాదుగా రెదురుజూచుచున్నారు.

బ్రిటన్ తాటస్యము

మాండేలు రాష్ట్రములమీద దాడి సల్పనంతవరకును, పవిత్రక్షేత్రములందుండు బ్రిటిషు మస్లిముకాపురములపై దాడి వెడలనంతవరకును బ్రిటను తా స్థిరముగ నుండునని డెయిలీ టెలిగ్రాఫుపత్రిక విలేఖరి, తెలుపుచున్నాడు.

ఇటలీ-ఈజిప్టు

వివాద పరిస్థితులు

లండన్, సెప్టెం. 16:—ఈజిప్టు సరిహద్దులో ఇటలీ తన సైన్యములను, విమానములను కేంద్రీకరణము జేయుచున్నదట. ఈజిప్టు సైన్యం, జిరాబజలను విడిచిపెట్టవలెనని ఇటలీ గోరుచు న్నదట. ఆప్రకారము చేయనిచో పోరాడవలసివచ్చునని డెయిలీ టెలిగ్రాఫు పత్రికావిలేఖరి తెలుపుచున్నాడు.

అంతర్జాతీయదంతి

కోము, సెప్టెం. 17:—ఇటలీ సోదండు ఆక్రమించుకొనుటకు ప్రయత్నించుచున్నదను తదంతి కేవలము కల్పితమనియు నిజము గాదనియు తెలియుచున్నది.

అల్పరు మంత్రవర్తమువారి

తీర్మానము

లండన్, సెప్టెంబరు 16:—అల్పరు మంత్రవర్తమువారు క్రైస్తులగా ఇంట్లో సమాజేశేపై సరిహద్దుసమస్యనుగూర్చి చర్చించిరి. మత్రులందఱునునుచ్చిరి. ఒక్కనక్కసాయమంత్ర మాత్రము రాలేదు. బెల్జియంలో ఉండిపోయిరి. సరిహద్దు సమస్యను సభ్యుని నియమింపకుండుటకే మరల తీర్మానించితిమని అల్పరుమంత్ర వర్తమువారు ముగ్ధువాల్లుగారికి తెలియజేసిరి.

అంతర్జాతీయకాంతి

బ్రిటిషు నౌకాదళమును వినియోగించుట

రహస్యపు చర్యకూడదు

లండన్, సెప్టెం. 16:—రాత్రి 9 బ్రిటిషు నౌకాదళమును జాతీయమితి అనర్గళముగ ఇష్టమువచ్చినట్లు అపయోగించుకొను అధికారమును ఇచ్చునూడదని వ్యక్తీకరించుచు ప్రైముప్రతికా విలేఖరి జనివానుండి ఇల్లు తెలుపుచున్నాడు:—మొదట యు వై టే డ్ స్టేట్స్ లు తో చిక్కులు గలుగును. తరువాత డొమినియను చిక్కులు తటస్థించును. డొమినియను లతో తగినటుల సరిహద్దు చేయలేదు. అతిరహస్యముగ వ్యవహరించిరి. బ్రిటిషు నౌకాదళమును ముందెప్పుడో వినియోగించువిషయమై ఈ ముగ్ధులను, పార్శ్వ ప్రభువు, బెలిస్, పోల్ బ్యాంకులుగార్లు ఆలోచించుట అసందర్భముగ నున్నది. కాని అవ్యప్తవశమన అంతర్జాతీయరమున చేయుటకు వారికధికారములేదు. ఎంతవరకు ఇట్టి రహస్యపు టాలోచన మాత్రమే అంతమంచిది. బహిరంగముగ చర్చించుట చాలమంచిది.

ఫార్మరుప్రభుని అధికారము

లండన్, సెప్టెంబరు 17:—ఉదయం 12-50 బ్రిటిషు నౌకాదళమును జాతీయమితి వినియోగించువిషయమై పరస్పర విరుద్ధముగ ఫార్మరు ప్రభువు తప్ప సంగతులకు అసలు అర్థమేదో జెప్పవలసియున్నది. ఎంతవరకు ప్రజలు ఒప్పుకొనిరి? అంతర్జాతీయ కాంతిసావనముచేర బ్రిటిషు నౌకాదళమును వినియోగించుకొను విషయమై ఏ తీర్మానములకు జేసినను అంత చురుకైన ప్రస్తావించి బ్రిటిషు నౌకాదళమును వినియోగించుట నుగూర్చి బ్రిటిషు ప్రతినిధి తన యధికారమును మించి అప్రతినిధి ప్రవర్తించుచున్నాడనతివచ్చును. బ్రిటిషు నౌకాదళమును వినియోగించుకొను విషయమై జెప్పటకేమైన ఫార్మరు ప్రభుని కధికారమేమైనగలదా?

జాతీయమితి ఒడంబడికవరకులు

జనీవా, సెప్టెంబరు 16:—జాతీయమితి ఒడంబడికకు విరుద్ధముగ ప్రవర్తించినచో విధింపవలసిన ఆపరాధమును గూర్చి బ్రిటిషు ప్రాంతీయ రాష్ట్రాలు అంగీకరించిరి. పరిష్కారముగాకుండ మిగిలిన విషయములు అంగీకారమునిమిత్తము లండనుకు బంపబడెను.

ఒడంబడిక వరకులను నేడు చర్చించిరి. ఇది చాల ముఖ్యమైన కాంతియొడంబడిక ననుచున్నారు. 10 మాత్రము లిందుగలవు. రెండు అనుబంధములు గలవు. దీనితోడు మధ్యవర్తుల పరిష్కారము, సైన్యములను తగ్గించువిషయములన్నవి. హేగులోనున్న అంతర్జాతీయ న్యాయస్థానము, జాతీయమితి వాత మధ్యవర్తులగ నియమింపబడిరి. ఒడంబడికను సంతకము జేసినవారందరను దీని నొప్పుకొనవలెను. తగాదాలో చేరిన వారు మధ్యవర్తుల తరపు నొప్పుకొన్నపుడు తక్షణము రెండు దేశములకును జాతీయమితివారు సైనిక, సివిలకమిషనరనుబంపి సైనికసమావేశము లేకుండ ప్రయత్నించెదరు.

సైనిక ఆర్థిక ఆపరాధములకు గూడ ఏర్పాటుజేయబడెను. ప్రత్యర్థి శత్రుశిక్షయై పోరాడుటకు నిశ్చయించుకొన్నచో దాని నడ్డుటకు మార్గమునరయు సంఘము నొకడానిని నియమించెదరు.

జాతీయమితివారు ఒక సంవత్సరములో ఏర్పాటుజేయు సాధారణ సైన్యములను తగ్గించు సభకు ఒడంబడికను సంతకము జేసినవారందరను రావలెను.

ఐరిషు సరిహద్దు సమస్య

సంఘీనభ సూచనలు

ప్రత్యక్షరాయ బారములుజరుపు ఆశలు

లండన్, సెప్టెంబరు 17:—ఉదయం 12/50. పార్లమెంటు సభ్యులు ప్రైముప్రతికలో ఐరిషుసంధి సభకు తక్షణము అన్ని పక్షములవారు కలిసి ఏర్పాటుచేయవలెనని ప్రకటించిన లేఖ అందరకును శ్రద్ధను కలగజేసెను.

అల్పరు మంత్రులు ఈలేఖను మెచ్చుకొని అంగీకరించి రట. ప్రేక్షకు ప్రభుత్వముతో ప్రత్యక్షరాయబారములను జరుపుటకు సక్రమముగా ప్రయత్నముగల్గెను. అందుచే ఇద్దరు ప్రధానామాత్యులు సమావేశమగుటకు ప్రయత్నములను జేయుటకు కేయిగుగారు విన్నవరి.

వేల్పు యువరాజు

కనడా సందర్శనము

వేల్పుయవరాజు కనడాలో ఉన్నంతకాలము బ్రిటిషు, విదేశవార్తలను తెలియజేయుటకు ప్రైముప్రతిక ఏర్పాటు జేసెను.

ఆంగ్లోరషియా ఒడంబడిక

లిబరల్స్ వైఖరి - భయములేదు

లండన్, సెప్టెంబరు 17:—ఉదయం 12/5. లాండి బార్లిగారు జాపిన జాగ్రత్త శ్రద్ధకంటె లిబరల్స్ ఎక్కువశ్రద్ధగ పనిజేయుచున్నారని ప్రైముప్రతికావిలేఖరి తెలుపుచున్నాడు. రషియా ఒడంబడికకు భయములేదని లిబరల్స్ అనుకొనుచున్నారు. ఒడంబడికను పూర్తిగా నిరాకరించెదరను వదంతులు తప్పవనుచున్నారు. ప్రస్తుతముండు ఈఒడంబడికసంతృప్తికరముగ లేకున్నను త్రోసివేయరనుచున్నారు. కొన్ని సందర్భములందు ఒడంబడిక సవరణజేసినచో లిబరల్స్ మరక్షీతముగ దానిని ఆమోదించెదరు. కేపు పార్లమెంటులో అట్టిసవరణను చేయుచుటకు లిబరల్స్ ప్రయత్నించెదరు.

జర్మను మంత్రవర్తము

బెర్లిన్, సెప్టెంబరు 16:—జర్మనులు యుద్ధమునకు తాము బాధ్యులుగారన్నచో రాజకీయపరిస్థితులు మరింతవదువనశ్యకమైదును. తగినసమయము వచ్చువరకు ఈ విషయమును చర్చింపకుండ ఆపుజేయుటకు మంత్రవర్తమువారు నిశ్చయించిరి.

అల్పరు వెఖరి

లండన్, సెప్టెంబరు:—16 స్వపరిపాలన రాజ్యము తన రిసార్డులను తనకమ్మతిలేనిదే నిర్ణయించుటకు ఒప్పుకొనదని అల్పరువారు తెలియజేసిన శిక్షయిచ్చుచున్నారు.

మరాఠో పరిస్థితులు

స్వయంసంపరిస్థితు లనుకూలబడుట

లండన్, సెప్టెంబరు 16:—మరాఠోలో స్వయంసంపరిస్థితులు అనుకూలబడుచున్నవి. తమసానములను ఖాళీజేసెదరను వదంతులు నిజముగావు. ఆంగ్లేజాతీయ ఒడంబడికను సాధ వదలని అధికారులు తెలుపుచున్నారు.

పడమటి ప్రదేశము

లండన్, సెప్టెంబరు 17:—మరాఠోలో పడమటి ప్రదేశమును స్వయంసంపరిస్థితులు బాగుగనే యున్నవి. లాటిగూనాలను కష్టములేకనే ఖాళీ జేసినది తెలియుచున్నది.

చీనాకు ఆయుధములు

డర్బన్, సెప్టెంబరు 16:—హాంగ్కంగ్ నుండి వచ్చు పాగయోడలో చీనానిమిత్తము ఆయుధములు మందుగుండు సాముగి కనిపించెనని సుంకములఅధికారులు తెలుపుచున్నారు.

లీచీ గార్లిగంధములు చాలకాలమై అంతరించెను. ఆయుధ వితనకు నేపుల్సులో శిథిలమైన దేవాలయములో దొరికెనని పండిత శిష్యుడో పోస్టోగారు తెలియజేయ సంచలనముగల్గెను. పరీక్షించిజూడ అది అసలుప్రతులుకావని తేలుచున్నది. విచారణ జరుగుచున్నది.

మసోలు సమస్య

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, సెప్టెంబరు 15:—తురుష్కరాయబారులు మసోలులో తురుష్క సామ్రాజ్యాధికారమును నిలబెట్టవలెనని తమసాక్షులను తెలుపు వాదములను జాతీయమితిసభ్యులకు కరపత్రములగ పంచిపెట్టిరి. ప్రాంతవాదములే వ్యక్తీకరించిరి. ప్రజలు అనేకులు మసోలును ఇరాకుతోకలుపుట కంతమాత్రము ఇష్టపడటలేదనియు అందుచే ఈజిప్టును ప్రజలకు తెలియజేసి వారియభిప్రాయము ననుసరించి పరిష్కారముచేయుటయే దారిగాని యింకొకటి లేదనిరి.

ఆంగ్ల ఇరాకు ఒడంబడిక

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త

లండన్, సెప్టెంబరు 18:—అరబ్బి ప్రాంతాన్ని జాతి స్వమితి అసంగ్గికి మొదటి పెరిషియా ప్రతినిధి అతడు ఇట్లు జాతి సమితి సెక్రటరీ జనరలు డ్రమ్మండుగాకి బాటునంపిరి.

ఆంగ్ల ఇరాకు ఒడంబడిక ప్రకారము యూరప్షియనులు, అమెరికనులు, జపానీయులకున్న స్వాధీనతాప్రాధికారము పెరిషియనులకు లేకుండ జేసిరి. ఇరాకులో నున్న పెరిషియనులను విదేశీయులగ జేర్చునట.

ఈశ్వర పరినిశ్చయము

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త

లండన్, సెప్టెంబరు 18:—కెయిరో వార్త లిట్లు తెలుపుచున్నవి:—రోమువారు లేదని జెప్పచున్నను, సరిహద్దు సమస్య చాల కలవరమునుగలుగజేయు పరిస్థితులందల మారిన ఈశ్వర ప్రత్యేకతలు తెలుపుచున్నవి. ప్రభుత్వమువారు పూర్వము యుద్ధములనుగలుగజేయు పరిస్థితి అడినీహామార్గతో జెప్పి తక్షణము సరిహద్దులను అలగ్నాండియాకు రప్పని కలువరవలనని యుద్ధసహాయ కార్యదర్శి తేలియచేసిరి. సార్వభౌమ ఇరావీం గార్ల అధికారమున ఈయంత్రు లిరువురును సరిహద్దులను గావించుటకు బంపబడిన సంఘమునకు అధ్యక్షులు.

విరిష్టు సరిహద్దులను

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త

లండన్, సెప్టెంబరు 18:—ఉత్తర విర్జినియా ప్రజల తక్షణము కాంక్షించిన రాష్ట్రములను ప్రీట్టెలువారు వదులుకొనరని ఉత్తర విరిష్టు ప్రజలకు నమృతమున్నను ఇద్దరు విరిష్టు మంత్రులును త్వరలోనే సమావేశమగుదు రనుకొనుచున్నారని లండన్ వార్తలు తెలుపుచున్నవి.

హుసేను రాజుగారి రాయబారి కెయిరోనుండి లండన్కు బయలుదేరెను.

కోహటు హిందూ మహమ్మదీయ కలహము

“ట్రైబ్యూను” ప్రత్యేక కువిలేఖకుడైన సమాచారము

లాహోరు, సెప్టెంబరు 18:—రావలపిండినుండి నిన్ను “ట్రైబ్యూను” ప్రత్యేక కువిలేఖకు డిట్లు తంతి నిచ్చెను.

“ఇల్లువాకలిలేక దుర్గతయందులేక్కలేని ప్రజలు గుండి బద్దలగుట్టి సమాచారములను దెబ్బకు తెంతయో ఆతురతతో నున్నారు. నిన్న రాత్రి కోహటు నుండి పారిపోయిన వచ్చిన పెక్కు హిందువులతో కలిసిమాట్లాడగలిగితిని. వీరిసంఖ్య 2500 లకు మించును. కిరినాథునైనను జాబిబుట్టియ వారి బాధలను దెప్పిరి.” నాకుగవర్న మెంటువారుదెచ్చిన యీ అల్లరికారణము వీరుదెచ్చినకారణముతో అన్నియుఖ్యవిషయములలోను సరిగా నున్నదనిదెప్పిరియప్పటివరకును రావలిపిండిలోదెలిసినవార్తలను బట్టి హిందువులయిండ్లు అన్నియు ద్రోమకొనబడినవని విలేఖరి దెబ్బనున్నాడు. నవ్వ మెంతవాటిల్లినదో ప్రస్తుతము జెప్పవీలు లేదు. కాని భాగ్యవంతులైన హిందువులకు ఒక్కపైసా అయినను లేకుండ కొల్లగొట్టిబడినది. మహమ్మదీయులు దుకాణములు సుద్దతో మార్కుచెట్టి కేటాయించబడినవి. సరిహద్దుల గుంపులకూడ యాదోపిడిగాండ్రతో గలిసిరని వర్తమానములు దెలియుచున్నవి. తెలిసినంతవరకు 30 మంది జనులు చని పోయిరి. ఆడవాండ్రకు గాయములు గలిగినవి. రావలిపిండి ప్రజలు ఉండుట కిల్లలేక తినుట కన్నములేక, కట్ట గుడ్డలేక యున్న వీరెత్తు అన్ని సదుపాయములను జేయుచున్నార.

(అ. ప్రె.)

సబుయి స్వేచ్ఛరు కూనికేను- హైకోర్టునకు పంపుట

చిట్టాంగం, సెప్టెంబరు 18:—సబుయి స్వేచ్ఛరు కూనికేను విచారణలో మొదలయి గానున్న ప్రేమనాధప్రతి నిర్దోషి యని జూరీ యిచ్చిన యభిప్రాయముతో నేకీభవించక సెషన్లు జడ్జి కేసు హైకోర్టువారికి రిఫరుచేసెను. (అ. ప్రె.)

“నూలువడకుట అనవసరము”?

ఎస్. సత్యమూర్తిగారి వివరీతాభిప్రాయములు

ఎస్. సత్యమూర్తిగారిట్లు వ్రాయుచున్నారు.

కాంగ్రెసునందు వికమత్యము పెంపొందించుటను గూర్చి నేనేరయు జెప్పవద్దేమిదోలేదు. ఏమిజెప్పినను చిక్క. కాని వికమత్యమును గోరెడి ఆతురతయందు కొన్ని ముఖ్యవిషయములను దేశీయులు మరచకుండుటగాక. కాంగ్రెసులోని వివిధపక్షములమధ్య వికమత్యము కుదుర్చుటకు మహాత్ముడు పడుచున్న కష్టమునకు భారతదేశవంతయు కృతజ్ఞత జూపవలసియున్నది. ఆయన దెలిసినవరకులు చాలవరకు జాగుననేయున్నవి. కాని బహిష్కారము లన్నియు 1928 సంవత్సరాంతమువరకే యేల విరమింపవలెనో తెలియవచ్చును. 1926 సం॥ మరల ఎన్నికలువచ్చును. స్వరాజ్య పక్షమువారును బహిష్కారవాదులును కొంతకాలము చేతులుబిగించుకొని కూర్చుని మరల 1920 సం॥న గద్దూరుకొనసమియా నూచించుట? లేకున్నచో బహిష్కారములన్నిటిని 1926 సంవత్సరము కాంగ్రెసు ముగియువరకుగూడ నిలుపు చేయవలసినదే. అట్లు జరుగుటయే శ్రేయస్కరము.

కాంగ్రెసునుండి రాజకీయము లొలగింపరాదు

కాంగ్రెసుకార్యక్రమమునుండి బ్రటిష్మనస్తబహిష్కారమేల తీసివేయవలెనో నాకు తెలియవచ్చును. విదేశీ ప్రయత్నములను బ్రటిష్మనస్తబహిష్కారములను బహిష్కరించుటయందే మనముయొక్క ప్రత్యగనియుండవలెను యొకతరగతిగనుండును. మరియు, కడప హిందూమహమ్మదీయ మైత్రి అసృష్టతానివారణము యియూడుటికే కాంగ్రెసుసభ పూనుకొనినచో కేవల మొక సంఘసంస్కారసమాజముగా మారినదగును. సంఘసంస్కార సమాజము లుండుటకు నాకభ్యంతరములేదు. కాని భారతదేశమునందు ప్రాముఖ్యమైన రాజకీయసంస్థయగు కాంగ్రెసుసభయే కొంత కాలమువరకైన అట్లుమాగుట నాకీష్టములేదు.

స్వరాజ్యపక్షమువారికి కాంగ్రెసునందున్నట్లు గర్హించినంతమాత్రమునజాలు. రాజీవదుటకు వేరువరతులేమియు అవసరములేదు. లేకున్నచో రాజీవావడమే యుపపాదము. స్వరాజ్య పక్షము వారికి ప్రతి కూలముగా బహిష్కారణ వాదులు చేయగలిగిన దంతయు జేసిరి. నేడు స్వరాజ్యపక్షము వారికసంస్థగా నిలచియున్నచో బహిష్కారవాదులకు పైచేయిగానుండుటచేతనే నిలువగలిగిరి. నేను గాంధీగారి నిట్టడిగదను. ఇన్నాళ్లు తగవులాడినవిషయ రాజీమార్గముగా స్వరాజ్య పక్షమువారి యనికి గుర్తించుటయేనా చేయగలిగినది? ఇట్లు జెప్పటలో మహాత్మాగాంధీగారి కష్టములను నేనుతప్పునగా జెప్పటలేదు. ముమ్మందు యిరుపక్షములకు మధ్యవర్తులుగా నుండవలసినవారు ప్రజలేగనుక యీరెండుపక్షములమధ్య వైమమ్యములను వారికి స్పష్టముగా వెల్లడించుటవలన దేశమునకు లాభకరమగు నే యుండునని నాతలంపు.

నూలువడకుట అనవసరము

ఈసమస్యయమునకు ప్రతిపూలముగా నుండుటకు ఒక్కకారణముగలుగు. కాంగ్రెసు సభ్యత్వమునకు నూలువడకుటయే యోగ్యతగా నిర్బంధించుట. నేనీవిషయను బాగుగ విచారించిచూచితిని. ఇది రాజకీయముగా అచరణయోగ్యముగాదనియు, న్యాయముయినది గాదనియు తోచెను. రానురాను కాంగ్రెసునందు జనబాహుళ్యము ప్రాతినిధ్యము లగిపోయి ఒక్కతరగతి వారి ప్రాతినిధ్యము మాత్రమే గలిగియుండునట్లు కాంగ్రెసును మోగివేయుచున్నారను రాజకీయముగా అచరణయోగ్యముగాదు. నైతికముగా అన్యాయ మయినది. ఏలన, నేను కాంగ్రెసు శ్రీదును అంగీకరించి సభ్యునిగానుండగోరినచో, నేనుంగీకరింప నవసరములేని మరతులనుబట్టి నాసభ్యత్వము హక్కును ఎవ్వరును తీసివేయజాలరు.

ఇట్లు జెప్పటకు మహాత్మాగాంధీగారే నాకు తాత్పర్యము. “ప్రజాయత ప్రభుత్వమున ప్రజలు మేకలమందకలే ప్రవర్తించవలసిన పరిస్థితులుగావు. ప్రజాయత పాలనముక్రింద (డిమాక్రసీ) ప్రత్యేక వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యము సంరక్షింపబడును. కావున అల్పసంఖ్యాకులు కాంగ్రెసు పేరుగా కాకుండ తమ తరముగా ఆధికసంఖ్యాకులకు వ్యతిరేకముగా నెన్నిజేసినను అభ్యంతరములేదు. వృత్తియందున్న న్యాయవాది కాంగ్రెసు సభ్యుడు గానచ్చునుగాని అసహాయవాదికాజాలడు. అట్లే చేరి నూలుబట్టకట్టనివాడు తిరుదులు ధరించువాడు, కానసభ్యుడు

లీ స్టాచనలు

రంగూనుగెజెటు, అభిప్రాయములు

అన్ని పక్షముల హైందవభాషకీయవే తలను ఒకవిధమైన మాసనకదాస్యము పాలెరి. మనుషటివ్యక్తిత్వమును బోగొట్టుకొని ఒకసమాహముగా పెనగువేసికొనిరి. హిందూదేశమునట్టి కలగూరగంపలో సంఘర్షణను లేకుండ యిట్లు యేకగ్రీవముగా వారుండగలరన్నభావము నమ్మవలసినది గాదు. లీస్టాచనల కనుకూలముగా నీయబడిన 46 వోట్లను ప్రతిపూలముగా నీయబడిన 68 వోట్లనుకనుమైనదిగాదు. ప్రస్తుత వైఖరిలో పనిచేయు సర్వసూచారు వుచ్చుకొను జీతపువృద్ధికి తగరిని అసంబ్లివారి అభిప్రాయమైనప్పటికిని తగినంత స్పష్టముగానట్లు చెప్పకుండ దప్పించుకొనిరి. ఇండియా కార్యదర్శి వీరిఅభిప్రాయముల నామోదించును. సర్ విలియంబర్డు వుడ్డుగారు చెప్పినట్లు పెంకి గుఱుముమీద సవారి చేయుటకు బయలుదేరిఅదృష్ట్యుడైన విరిష్టుదేశస్థునికభ్యుగణకు దెచ్చుకొనుట మంచిదని పత్రిక అసంబ్లివారికి తెప్పించును. (అ. ప్రె.)

“సన్” పత్రిక అభిప్రాయము

పండితమోతీలాలు సెహ్నాగారి సవరణమును బలపర్చుచు అసంబ్లిలోని అధికసంఖ్యాకులవచ్చిన అభిప్రాయమే లీ రిపోర్టునూచనలమీద నిజమైన దేశాభిప్రాయమని దేశభావయందు బ్రదురింపబడుచున్న “సన్” పత్రిక డెలుపుచున్నది. అసంబ్లి అభిప్రాయము ప్రకారము దొరతనమువారు నడిచెద రని విశ్వసించుచున్నది. అసంబ్లి అభిప్రాయమును స్మృతీకరించుట బారబాటు అని అభిప్రాయము నిచ్చుచున్నది. అ. ప్రె.

జాతీయ పత్రికాభిప్రాయములు

సమాధానముకొరకు జాతీయవాదు నెగురుచూచిరి. కాని దొరతనమువారు వారు బట్టిన కుండేటికి కొమ్ములున్నవని జట్టు బట్టి సమాధానమునకు రాలెరి అని సి. ఆర్. దాసుగారి వార్తాపత్రిక “ఫార్వర్డు” వ్రాయుచున్నది.

ప్రజలచే నెన్నుకొనబడి వారివిశ్వాసమునకు బాతులైన అసంబ్లి ప్రతినిధులు వారివిధిని నెరవేర్చి ప్రజలు తమయందుంచిన విశ్వాసమునకు నమృతమునకును తగిన రుజువు జూపించిరని “అమృతబజారు” పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

ప్రజల ఉద్దేశ్యము ప్రకారముగా తమ మర్యాదకును అత్యగౌరవమునకును తగినట్లు అసంబ్లి ప్రతినిధులు జేయవలసిన కృత్యమును నిర్వహించిరని “సర్వెంటు” పత్రిక బోగడుచున్నది.

లీ రిపోర్టునందు అంతర్గతమైయున్న నూచనలు దెలిసిన విదుషీ వర్ణమువారు. వారియొక్క ప్రతినిధులు అసంబ్లిలో లీ రిపోర్టునూచనలు త్రోసివేసిరి. వారికృత్యము ప్రజాశాసన అభిప్రాయానుసారముగ నున్నదని “దెంగలీ” పత్రిక ఆమోదమును జూపుచున్నది.

జోడపురం, సెప్టెంబరు 17:—జోడపురమునకు సాలవాకును మగ్గు రాకపోకలు సాగుచున్నవి. ఆసరాడ జోడపురములమగ్గు రాకపోకలు రేపటినుండి ప్రారంభమగును. (అ. ప్రె.)

వారెల్లరు కాంగ్రెసుసభ్యులుగావచ్చునుకాని అసహాయవాదులనబడరు.” ఈ శిక్షణ ప్రకారము జూచినచో ప్రస్తుతము విధించునూలు వడకుట నిబంధన ప్రజాయత పాలనయనుచానికి విరుద్ధముగ లేదా?

నేను ముగించులోపున యింకొకవిషయ మూహించింపవలసియున్నది. వికమత్యముకొరకును, గాంధీమహాత్మునికొరకుగాను నాయకులగు డా॥ బిసెంటు, నాయకరు, నటరాజును గార్లుకూడ నూలువడకుట కంగీకరించిరని తెలియుచున్నది. ఈవార్త యెంతవరకునిజమో తెలియకు. అదియే నిజమయినచో, నేను వాటితో యేకీభవింపజాలనందుకు నన్ను వారు తుమించుచుగాక. సత్యముపై నాధారపడిని సమన్వయములపై వికమత్యము పెంపొందజాలదు. మహాత్మునియెడల నాకుగల ఉత్కృష్టగౌరవము డెలుపును, ఆయనను సంతృప్తిపరచి ఆయన సదాభిప్రాయమును బడయవలెనన్న నాకు తోచిననీతిని నాయంతరాత్మను నిరాకరింపకుండ ప్రవర్తించుటయే మంచిదని భావించుచున్నాను.

వికమత్యముకొరకు నేనుగూడ చాల అదుర్దుడుచున్నాను. కాని దగ్గరత్రోవ ఎల్లప్పుడును వేగము గొంపోవురది కాజాలదు.

ఎస్. సత్యమూర్తి.

భారత శాసనసభ

రైల్వే ఆర్థిక విభజనము

నక్ పురుషోత్తమదాసు థాకూరిగారి నవరణ

ప్రభుత్వమువారు మెట్టుదిగుట

చర్చ సుక్రవారమునాటికి నిలిపివేయబడెను

సిక్తా, సెప్టెంబరు 17:—రైలు ఆర్థికమును సామాన్య ఆర్థికమునుండి వేరుచేయుమిదయమై ఆభిప్రాయము నిమగ్నము అసెంబ్లీ నేడు సమావేశమయ్యెను. అసెంబ్లీవారి స్పెషలు కమిటీ ఆభిప్రాయములను వెలుపుటచే సర్ చార్లెసుగారి క్రొత్త తీర్మానములో మార్పులనేకములు గలవు. రైలుకంపెనీ వారి హక్కులను చేయునట్లు, రైలుసంబంధముతో వ్యాపకములను దవుల హక్కులను చేయుచున్నవనియు రైలుబోర్డులో హైందవులను సభ్యులుగా నియమించు వలయుననియు నూచించుచు జాతీయవాదు లొకసవరణ తీసికొనివచ్చెదరు. జాతీయవాదుల సవరణంగీకారమునై దొరతనమువారి తీర్మానము చావుబ్రతుకులు తేలునని అసభికారసభ్యు లనుకొనుచున్నారు. అసెంబ్లీ సమావేశమైనప్పుడు హాజరైనవారిసంఖ్య ఆల్బుముగా నుండెను. కాని వేగముగానిండి సంపూర్ణియైనను.

ప్రశ్నోత్తరములు

ఇండియా యొక్క నైతిక ఆర్థికాభివృద్ధిని తెల్పు రిపోర్టు విషయమై అసెంబ్లీ సమాధానమిచ్చుట టాంకింగుగారిట్లు మాట్లాడిరి. ప్రచురించుటకుగాని లేక పార్లమెంటువారియెడల బెట్టుటకుగాని పూర్వము యిండియాదొరతనము యొక్కయు యిండియాకార్యదర్శిగారియొక్కయు వివిధకాఖోగ్యగులును రిపోర్టు జరిగిచేసెదరు. ఏదేని ఆభిప్రాయవ్యక్తమునకు యిండియా దొరతనమువారుగాని కార్యదర్శిగారు గాని బాధ్యత వహించరు.

వలసరాజ్య కమిటీవారు వలసరాజ్యపు కార్యదర్శిగారి కంపెనీ మెమోరాండము ప్రస్తుతము ప్రచురింపలేకపోవుటకు గలచి యందు అట్లు చేసెదరని కె.సి. నిచాగిగారికి ఖోరుగారు తెలిపిరి. తూర్పు ఆఫ్రికా సమస్యలోచన నిమిత్తము వలస రాజ్యకార్యదర్శిగారి తీర్మానముచేసిన రెండు కమిటీనివారియెడల ను హైందవాభిప్రాయమును తెలియజేయవలసిన అవశ్యకతను రంగచార్యులుగారును నిచాగిగారును తెల్పుగా దొరతనము వారు అట్టిఅవసరము నెరుగుదురని తెల్పెను.

రైలు ఆర్థికమును సామాన్య ఆర్థికమునుండి విడదీయు విషయమై అసెంబ్లీ చర్చ ప్రారంభించెను. డిల్లీలో సర్ చార్లెసు యిస్తుగారు ప్రతిపాదించిన తీర్మానమునకు జదులుగా కొన్ని కాగణములచే సర్ మౌన్ రిమాంక్రిపు స్పీకరుగారు ఒక కొత్త తీర్మానమును ఉపపాదించిరి.

రైల్వే ఆర్థికము జనరలు ఆర్థికమునుండి వేరుచేయుట

రెండు మాడు మార్పులను కొత్తతీర్మానము మొత్తముమీద వెనుకటి తీర్మానమే. తీర్మానము తిరిగి సందేహములు లేకుండునట్లును దొరతనమువారి ఆభిప్రాయములు తేటతెల్లముగుటకు తిరిగి డ్రాఫ్టు (వ్రాయబడి) చేయబడినదని యిన్నిగుగారు ముఖ్యసంగతులను ప్యక్తికరించిరి. విషయము కఠినమైన దగుటచే పార్లమెంటుగారు మెమోరాండమును తయారుచేసి సభ్యులకు బంపిరి. దొరతనమువారి చేమిచేయదలచి కోయెందు కట్టుచేయవచ్చునో చాలమంది సభ్యులకు గ్రాహ్యముకాలేదని తోచుచున్నది. హిందూదేశమందు రైల్వే గొప్ప వాణిజ్యసంబంధమైన సంస్థలు అందుచే దూరదృష్టిచే చూడవలయును. కట్టుటకు 18 సంవత్సరములు బట్టునొక షేవను యేర్పాటును బీక్ష చేయుచుండెను. షేవనులయొక్కసంఖ్య లోపమును అసభికారతయను రైలుమార్గము నంతటను అనుభవించవలయునని తెలిసినను యంతటి గొప్పయేర్పాటు ప్రస్తుత ఆర్థికదశ యందు ప్రారంభించుటకు దొరతనమువారికి కీలులేదు. ఆక్సర్లు కమిటీయొక్క ముఖ్యమాచన రైలు ఆదాయమును జనరలు ఆర్థిక ప్రక్రమమునుండి వేరుచేయగలరు. కమిటీవారిచే నూచించబడిన పరిపాలన సంస్కరణయ మైనప్పుడు మాత్రమే రైల్వే ప్రభుత్వపరిపాలనకు హక్కులను కావలయునని ఒకరు రిపోర్టు చేసెనుచున్నది. ప్రతివాణిజ్య సంస్థయందు పెట్టుబడియు వి

మ్యాఖర్చును జంటగా నడుపవలెను. పెట్టుబడికింద అసంబ్లివారు 150 కోట్ల రూపాయల నైపునంవత్సరములలో ఖర్చుపెట్టుట కిచ్చిరి. కాని వివిధమ్యాఖర్చుమాత్ర మింకను జనరలు బడ్జెటు మీదనే ఆధారపడియున్నది. అందువలన కార్యక్రమము నెరవేరుటకు పోర్తములేదు. నియామకమైన బడ్జెటుగ్రాంటులేదు. యేటేట మారుపరిశీలనబట్టియు ఆర్థికమునబట్టియు గ్రాంటులు మారుచుండెను. ఈయిట్లు అన్నికాఖిలవారును అనుభవించుచున్నారు. ఆర్థికకాఖిసభ్యుని అసభివమునలన మనకు తెలియవలసిఉన్నది. ఈలోట్లు పూర్తిచేయుటకు రవాణా మీద పన్ను ఆర్థికము తేయవలసివచ్చుచున్నది. రైల్వేలకు రిజర్వులేదు. ఈప్రతిబంధనము లన్నియును తొలగింపవలద బడినవి. కనుక దొరతనమువారు యీ విషయస్థితిని దృష్టించుటకు బూనికొనిరి. అందువలన రైలుమీద రాబడి పెరుగుటకును, రైలు రిజర్వులుంచుటకును వాణిజ్యసర్వసామనము దగిన సదుపాయము లొనగూర్చుటకును బూనిరి. అందువలన అసంబ్లివారి ఆధికారము యేమియైన దగ్గకుండ చేయదలచిరి. దొరతనమువారు కాసనమును యేర్పాటుచేయబూనిరి గాని సభవారిని ఒక ఒడంబడికకు రావలయునని కోరుట మంచిదని ఊహించిరి. అట్లుచేయుటచే నిర్దిగతులు మారునపుడై తిరిగి యేర్పాటులు చేసికొనుటకు సదుపాయముగా నుండును.

వాణిజ్యకాఖి సభ్యుడు

వాణిజ్యకాఖిసభ్యుడు తీర్మానములో నూచింపబడిన యేర్పాటులను సీయబడు మొత్తము సామ్యునుగురించి మాట్లాడెను. మొట్టమొదట నియమించబడిన కంట్రీబ్యూషను పెట్టుబడిమీద 5/6 వంతు లేక నూటికి ఒకవంతును గలిగిన లాభములో 1/5 వంతు అని నిశ్చయింపబడినది. పెట్టుబడి చార్జిమీద నూటికి ఒకవంతును, మూడుకోట్లకంటె యేళ్ళున వచ్చిన లాభముమీద మూడవంతుగాను మార్పుబడినది. హాంసాలుకు వెనుకటిసంవత్సరముమీది రాబడిమీద రైలువారి కంట్రీబ్యూషను నియమింపబడెద. ఆఖరు సంవత్సరముమీద నుగూడవంతులు న్యాయముకాదు. 1922-23 నవ్వదాయకమైన సంవత్సరము. ఈకంట్రీబ్యూషనువలన దొరతనమువారు యుద్ధమున కేర్పాటుకావడిన రైల్వే నడిపించుటకును వడ్డీతీసికొని, సుమారు 519 లక్షలు యివ్వలసి ఉండును. లేదా అన్నియును కంటికొని సుమారు 659 లక్షలు యివ్వవలయును. మొట్టమొదటి స్క్రీముప్రకారముగా దొరతనమువారు 446 లక్షలు యిచ్చుటకు నూచించిరి. వెనుకటి స్క్రీముప్రకారము కంటె 73 లక్షలు ఎక్కువగ వారిచ్చెదరు. ఇది కొంతమంది యెక్కువ గాచందరు. కాని ఎక్కువ తీసికొనినకొలదిని రైలు కేట్లు తగ్గించుటకు విషములు దూరముగను. 689 లక్షలుమాత్రమే గాక వడ్డీ చార్జీకింద సుమారు 24 కోట్లు రైలుకు యివ్వవలసి ఉన్నది. ఇదియే కంట్రీబ్యూషను స్థిరపర్చుటకు తగినసంవత్సరమురే పెప్పువారికి ఇట్లు చెప్పవలసి ఉన్నది. యీసంవత్సరములో రైల్వే వాణిజ్య వ్యాపారపద్ధతిని పెట్టుబడిమీద 5.45 పెరసంటు వచ్చునని తలచుచున్నవి. అనగా రైల్వే నూటికి 5.45 చొప్పున సంపాదించుచున్న వసుకొనవలయును. సాధారణప్రమాణమును సంపాదనయందు చేరననుకొనవలయును. ఇంతకంటె హెచ్చు సంపాదించినయెడల రైలుకేట్లు హెచ్చుగా నున్నవని ఎరుగవలయును. కేట్లు తగ్గించుటకు బూనవలయును. అదియే గాక మారినపెట్టుబడిమీద ఆర్జనము ప్రారంభము కాకపోయి పప్పటికిని నూటికి 1 వంతు యివ్వబూనినవి. చెడ్డసంవత్సరములలోను మంచిసంవత్సరములలోనుగూడ నిట్లే యివ్వ సమకట్టెను. రైల్వే యెక్కువ యిచ్చుటలేదా అని మనము ఆలోచించవలసి ఉన్నది. ఇట్లు అంగీకరించుటకు కారణము లేకపోలేదు. అనుకూలమైన సంవత్సరము వచ్చుననియు అందుచే

తప్పకుండ, రెండుకోట్లు యావత్తుఖర్చులను బోవ రిజర్వుఫండు క్రింద నుంచుకొనవచ్చుననియు పార్లమెంటు గారు ఆభిప్రాయపడుచున్నాడు. ఇందుచే యంతగొప్పము త్రమిచ్చుటకు అంగీకరించిరి. యిష్టమువచ్చినట్లు కంట్రీబ్యూషను నియమించినయెడల రైలుకేట్లు ఎక్కువచేయుటగాని యిప్పుడున్నట్లుంచుటగాని జరుగును. దొరతనమువారు తరుగుదలకు ఒక ఫండు యేర్పాటుచేసెదరు. యీ ఫండులోనికి వచ్చునామ్ముగాని దీనినుండి పోవునామ్ముగాని అసంబ్లివారియిష్టము తేనిది ఖర్చు చేయబడదు. రిజర్వుఫండు స్థాపించుటచే తరుగుదలకు యివ్వవలసినవాకిలు యిచ్చుటకును కేట్లుతగ్గించుటకును వీలుపడును. అసంబ్లివారి బడ్జెటు ఆధికారమునకు భంగము దీసికొనిరాదు. అసంబ్లివారు కేట్లుకంపెనీలను దొరతనము హక్కుతము చేసికొనినదని తీర్మానించినయెడల నాతీర్మానము వాచరములలో బెట్టుననుకదంతికి ఆధారములేదనిరి. 15 సెలవునుండి రైలుబోర్డు విభజనముకొరకై బ్రయత్నించుచున్నది. విభజన అంగీకరించినచో వస్తుయిచ్చువానికి కేలికయగును. కెలుబడ్జెటు ఫీచేవరిసెలలో కేంద్రఆర్థిక ప్రక్రమనకంటె ముందుగా అసంబ్లి ఎదుట బెట్టుబడును. తర్వాత సెప్టెంబరులోనుంచబడును. అందుకారకు యిండియాదొరతనచట్టును మార్పునని ఉండును. బడ్జెటులో మార్పుచేయుటకును కూడ ఆలోచించుచున్నాము. సెంట్రలురైలువే అడ్మినిస్ట్రేషన్ కాంసులుతిరిగి యేర్పాటుచేసి ఆర్థిక స్థాయిసంఘము నొకదానిని నిర్మించుట కొప్పుకొనిరి. అసంబ్లివారి ఆధికారమునుండి తప్పించుకొనుటకు దొరతనమువారు దలచుటలేదని యివినుచించుచున్నవి. రైల్వేలాభమునకును వర్తక సౌకర్యములకును పన్నుచెల్లించువారి సదుపాయములకును యీ విధానము వారిముందు పెట్టుబడినది. కనుక స్క్రీముయొక్క మంచివాలోచించి అమోదింపగోరెదను. (హార్వర్డులు)

రంగస్వామి అయ్యంగారి ప్రశ్న

వీరాజ్యంగనిబద్ధకాసనము ప్రకారము ఒడంబడికను స్థాపింపజోవుచున్నారని అడిగెను.

అట్లుచేయుట కేకాసనమును లేదనియు మామూలుప్రకారముగాదొరతనమువారు అట్లుచేసెదమని వాగ్దానమొసగిరనియు ఇన్నిగుగారు జవాబిచ్చిరి. రైలుఖర్చుల విషయమై యిండియాకార్యదర్శిగారువారిఆధికారములేమైన యిండియాదొరతనమువారివశముచేసెదరా అని రంగస్వామి అయ్యంగారు అడిగిరి. పార్లమెంటు వారియ్యుకొనరని జవాబిచ్చిరి.

జాతీయపక్షమువారి సవరణ దొరతనమువారి మేనేజ్ మెంటులో నున్న యేరైలుమార్గముగాని ప్రస్తుతము కంపెనీ మేనేజ్ మెంటు లోనుండి కంట్రీబ్యూషను అయినఅనుభవమును ముండుగా అసంబ్లివారి ఆధికారము నొందకుండ కంపెనీవారి మేనేజ్ మెంటుక్రింద బెట్టుబడిపద్ధతియు (2) రైలుపరిపాలన క్షుఖిలోని ఉన్నత ఉద్యోగములు హైందవహస్త గతము చేయవలసిననియు, సాధ్యమైనంతవరకు రైలుబోర్డులో హైందవులను సభ్యులకగా నియమించవలయునని కోరుచు జాతీయవాదుల పక్షమున దొరతనమువారి తీర్మానముపై సర్ పురుషోత్తమదాసు థాకూరిగారు సవరణచేచ్చిరి.

రైల్వే యిండియాభివృద్ధికి ముఖ్య అవసరములనియు, మిక్కిలి అదాయకాయకములనియు పరిక్రమిగభ్యుత్తు చెప్పియున్నారని సర్ పురుషోత్తమదాసుగారు తెల్పిరి. అందువలననే రయిలనడుపుటయం బధికావసరం కొంతఅసంబ్లివారి కుండినలయనని వారు గోరుచున్నారు. ఈసూచన మూడు సంవత్సరములకుండి దొరతనమువారి ఆలోచనలోనున్నది. ఆప్పటినుండి కేటివరకు వారికిని యిండియాదొరతనమువారికిని దీనివిషయమై ఉత్తరప్రత్యుత్తరము లేప్పియో జరిగియుండులయును. గమకమిటివారికికూడ యేమియును తెల్పలేదు. ఇందుచే దొరతనమువారు అన్నిసంగతులను తెలియజేయుట లేదని భయము కలగుచున్నది. దొరతనమువారు పరిపాలన నడుపుచున్న క్షేత్రకంపెనీవారి ఆకు నియ్యకూడదని పట్టు పట్టుకు కారణము గలదు. రైల్వే అన్నియును పన్ను చెల్లించువారివి. వారిపత్తిగదులు అసంబ్లివారు గమక అసంబ్లివారి విషయమున విశేషము సామ్యుగలరు. 1922-23 రైలు రిపోర్టునందు దొరతనమువారు కంపెనీ మూలముగా రైలునడపుపద్ధతిని మనసరియు యిండియాలో నివాసమై యున్న కంపెనీవారికి మేనేజ్ మెంటు యిచ్చెదరనియునున్నది. అంతియకాక కంపెనీలతో దొరతనమువారు అసంబ్లితో బెట్టుకుండ కంట్రీబ్యూషను చేయరాదని రామచంద్రంపుగారి తీర్మానము అసంబ్లిలో పాసు అయినది. దానిని దొరతనము వారు తిరస్కరించిరి. కాకపోయినప్పటికిని తక్కువపన్ను వచ్చు

సంవత్సరములో నది భూమికి చేరుటకు రైలు బజ్జెట్టునుండి క్రిందివిధమున లేదా నిలవిధానమున సామగ్రి మరయుక డిపార్టుమెంటు కిచ్చుటకును ఉన్న ఆసంబ్ధి అధికారములు యాస్త్రిములూలమున రద్దు అగుచున్నవి. మానేజిమెంటు విధానములో సూర్య జేతుకుండ ఆసంబ్ధివారి ఆమోదన మిట్టి స్క్రిమునకు ముందు గోరుట న్యాయమా? కంపెనీమేనేజిమెంటు ఉండలసినచో దొరతనమువారు ఆసంబ్ధిని నమ్మక పోవుచేటే! వారికి విభజన మంగీకారమేగాని దొరతనమువారు కోరిన కోరికల కియ్యకొనక పట్టుపట్టి స్క్రిమును బోగొట్టుటకు వారి విచారము రు దెచ్చిరి. రాబోవు చిత్తులను దెలియజేయుట కొక నిదర్శన ము చిచ్చిరి. 1910 సంవత్సరము లో దక్షిణ యిండియా రైలు కంట్లాట్టు మనరాను దొరతనమువారికిగాని యిండియాదొరతనమువారికి గాని నిమిత్తము లేకుండ కాన్యదర్శిగారు కంట్లాట్టుతిరిగియిచ్చిరి రూటరుసంజ యునుదెచ్చెను. అట్టివితిరిగిజుట్టుకు వారుసమ్మతించరు. రైళ్లు వాణిజ్యపద్ధతులమీద నడుపబడుచు హిందూదేశముల కేమైన్స్ క్యులకొక కుపయోగించుకొన గోరుచున్నారు. ఇండియాప్రజలకు ఓర్పుయింక లేదు. 70 సంవత్సరములనుండి వాణిజ్యుండెరి. ఇకవారు రైలుఉద్యోగములను అక్రమింపదలచిరి. రైళ్లు పన్నులు ఇల్లించు హైందవులకు చెందినవి. కనుక వారిఉపయోగానుసార వాది పరిపాలన చేయబడవలయును.

తర్వాత ఆసంబ్ధివారు ఫలహారము జేయుటకు బోయిరి. సర్ జేసేలు బ్లాకెటుగారి సమరన

ఆసంబ్ధివారు తిరిగి సమావేశమైన పిమ్మట దొరతనమువారిని సమర్థించి యెంతవరకు యిచ్చినవారై వారు బోయిరో ఆర్థికసభ్యులు నూచించెను. సర్ పురుషోత్తమదాసుగారి సదిర్యమరకుల నియమించు అదనమైన సవరణమిది. పరిపాలన ఏర్పాటులయందు దొరతనమువారితో పురుషోత్తమదాసుగారు అంగీకరించినప్పటికిని వారిసవరణలు దొరతనమువారు అంగీకరించినయెడల స్క్రిమును ద్రోసివేసెదరని దెల్పిరి. ఈస్క్రిము చాలా భాగదాయకమని వాణిజ్యరూపిప్రాయము. వ్యయభారమును తగ్గించుట, ఆర్థిక నివేదికమును నిలుకడచేయుట, కాపాట్ల అంతర్వర్తకము వృద్ధిచేయుట, పన్ను యిచ్చువారికి సదుపాయము లొనర్చుట. ఇప్పుడు పన్ను తినువారును బండించువారును గూడ బన్నుని వచ్చుచున్నారు. కనుక చెనుకటివలె గాక రైలులు తమభద్రులను తాము సంపాదించవలెను. దేశభోగమునకు కొంతసామ్య (Contribution) యిచ్చవలయును. వాటి ఆదాయములలోని తమకుపెరుగుతుచేతను సరియైన ఏర్పాటులేమియు జేయ వీలులేకుండెను. రైలు ఆదాయము విభజించినయెడల బడ్జెటునకు నిలుకడయూ, రైలు ఆదాయమునకు నిలుకడయూ, అనవసర ఖర్చులేకుండ జేయుననియు వ్యాపారవృద్ధి జేయుననియు సరియైన అక్షిన్నధికి యేర్పాటుగావింపవచ్చుననియు ప్రయాణికులకు లాభదాయక మనియు దెల్పబడెను. రైలు సర్వీసులో ఉద్యోగములు హైందవుల హక్కుగలవని చేయవలయుననియు మేనేజిమెంటు విషయములను యాస్త్రిమునకు సంబంధము లేదు. రైలుకు కావలసిన స్టోర్సు కొనుక్కొను అధికారమును ఉద్యోగములు హైందవుల హక్కుగలవని చేయవలయుననియు అధికారము యిండియాదొరతనమువారికి విభజనముచేసినప్పటికిని ఉన్నది. దొరతనమువారు స్టోర్సు కొనుటయందు యిడికరకే వారి ఉద్దేశమును దెచ్చిరి. లీకమీషనువారు నూటికి 25 వంతున రైలుఉద్యోగములను హైందవుల హక్కుగలవని చేయవలసినదనినూచించిరి. ఈవిషయములో దొరతనమువారికిని ఆసంబ్ధివారికిని అభిప్రాయ భేదము లేదు. ఇండియన్ కంపెనీ స్థాపించుటకు నూచనలుచేసినప్పుడు ఆట్టిసూచనలు దొరతనమువారు రైలువేబోర్డు యెడల ఆలోచనచేయవలసిరి. దేరైలువోర్డుసభ్యులైనను అట్టి సూచనలు సభవారియెదుట దీసికొనవచ్చును. ఇంతకు మిక్కిలి దొరతనమువారు ఏమియుజేయజాలరు. కనుక ఆసంబ్ధివారు దొరతనమువారి తీర్మానము సంగీకరింపకపోయినయెడల ప్రస్తుతము వలనే రైలు పరిపాలనను జరుగబడును. అందువలన సభికులను గమనించి స్క్రిములోని గణాంకములను పరిశీలించి వోటుజేయ గోరెదను.

కె. సి. నియోగిగారు

సర్ బాసెలు బ్లాకెటుగారు మాట్లాడిన మీదట కె. సి. నియోగిగారు సర్ చార్లసు యిన్ని సుగారు యాసభ వాతావరణమునకు అలవాటు చేసికొనినందులకు అభినందించెను. పెద్దలు సభలో మాట్లాడుదు రైలుమీది యాసభవారినున్న అధికారము నూడెరకవలయునని మాట్లాడిరి. ఇన్ని సుగారి స్క్రిము

లో ఆకర్షణ భాగములు లేనని వారనుటలేదు కాని దొరతనమువారు యాస్త్రిమును ముందురాబోవు రాజకీయ సంస్కారములవలకు నిల్పచేయ ప్రస్తుతము అంటగట్టుచేయుటకు కారణములు వారికి బోధపడుటలేదు. సర్ విలియం ఆనువర్తగారు యాదేశము విడిచినప్పటినుండి యిక్కడ జరుగుచున్న విషయము లాయనకు దెలియవు. ఉద్యోగములను హైందవుల గతము చేయువిషయములో హైనుండి క్రిందివరకు కొన్ని గ్రేడులలోను దొరతనమువారు జూపుతాబేటినడకను ఆక్షేపించి అట్టివిధానము హిందూదేశజేమమునకు తగదనిరి.

లీకమీషనుగారు రైలు యిండియాదొరతనముమీద చేసిన సూచనలను దెల్పి సభాద్వినేటు సర్వీసులో కొన్ని వర్గములవారి బరువు హెచ్చుగా నున్నదని దెల్పెను.

గౌరవనీయ సభ్యులకొరికల కియ్యకొనినట్లు దొరతనమీద ప్రపంచములో నెక్కడైనను గలదాయని అడిగిరి.

నియోగిగారు:—“ప్రజాభిప్రాయమును తృణీకరించు నట్టి యిట్టి యిండియాదొరతనమునంటి దొరతన మెచ్చటనయిన గలదా!”

గొప్పలాభము రైలువారు యుద్ధసమయములో సంపాదించిరి. ఖర్చు కట్టిపెట్టుట దీనికిగారణము. తరుగుపెరుగులు దొరతనమువారి హక్కుగలవని నున్నవి.

కుక్కుదొరగారు

దొరతనమువారినుంచున లంగీకరింపక పోయినచో రాజ్యముచేయుటయే దుర్లభమని కుక్కుగారు కుపితులైరి.

హైండిలెగారు

మీరు రైలు ఉద్యోగివలె మాట్లాడిరి. రాజకీయవాసన లేమి వీరినుండి వెలువడలేదు. కేవలము రాజ్యాంగవిషయక కారణములచే తాను సెంట్రోగవ్వపడి తయారుచేసిన విభజన స్క్రిము బూడిదలోబోసిన బట్టిరగుచున్నదని వీరు వాపోయిరి. సర్ పురుషోత్తమదాసుగారి సవరణము విభజనస్క్రిమును ద్రోసివేయుటకు యేర్పాటు కావడమిది. స్క్రిము తిరగ్కరింపబడిన యెడల రైళ్లు అభివృద్ధిరకు నిధిముగానన్న స్క్రిము లన్నియు ను ఆగి పోవును. రైళ్లు మేనేజరులకు ప్రోత్సాహము తగ్గిపోవును. రాజ్యాంగకారణములచే సభవారిట్టి మంచిస్క్రిమును తిరగ్కరించుట మంచిదిగాదని వారభిప్రాయమనిరి.

దివానుబహదూరు రామకంద్రరావుగారుమాడ యిండియాకార్యదర్శిగారి యొక్కవైఖరిని ఈవిషయములో దెలియజేసిరి. కంట్లాట్టుచుట్టుకు బూర్జుము వారిపద్ధతుండి సంగతి యిండియా దొరతనమువారికి దెలియబడవలెననిరి.

మాలవ్యగారు

హైందవులను రైలు ఉద్యోగములలోను రైలువోర్డులోను నియమించెదమని దొరతనమువారు రంగీకరించినగాని వారి నూచనలంగీకరింపబడవనిరి.

సర్ చార్లసు యిన్ని సుగారి సమాధానము

ముఖ్యవిషయముయిన విభజనమవసరమని అందరు అంగీకరించినందులకు వారి సంకేతమును దెలియజెప్పిరి. ఇంజనీరింగుకాఖిలో ఉద్యోగములను హైందవుల కెక్కుడుగా యామూడు సంవత్సరములలోను నీయబడి అభివృద్ధి గాంచుచున్నదనిరి. వీరూచన లంగీకరింపబడినవనియు సాంకేతిక విద్యయందు యిండియనులు అభివృద్ధిగాంచిన కొలదిని రైలువోర్డులో సభికులూ నియమింపబడుచుదరనియు దెల్పెను. నియమింపబడకుండ అడ్డంకివ్వడైనను లేదనిరి.

రాయుబహదూరు బల్లారాముగారి విషయము పండిటు మదవమోహన మాలవ్యాగారు జ్ఞాపకముజేసిరి. వ్యక్తి పేరులను దెల్పుట మంచిదిగాదని అగ్రాసవాధిపత్యము శసించిన రంగాచార్యులుగారు నిరాకరించిరి.

సర్ పురుషోత్తమదాసు

గారు వారి సభరణను దీసివేసికొనినచో మాక్రీపు స్పీక్రుగారి తీర్మానము పవరణ చేయుటకు దొరతనమువారు గీసరింతుగనిరి. క్రొత్త మాచనలు తమ పార్టీవారితోకలసి ఆలోచించవలయును గనుక చర్చ దొరతనమువారు మరియొక దినమునకు నిల్పువలసినవని సభ పురుషోత్తమ దాసుగారిచే కోరబడిరి.

సర్. అల్లాగొండరు మడ్డేమెతుగారికి అందు కభ్యంతిరము లేమిరి. శుక్రవారము వరకు చర్చ నిలిపివేయబడినది. ఇతిరవిషయములను జర్పించుటకు ఆసంబ్ధి రేపుసమావేశమగును.

(అ. పే.)

డాక్టరు ఆనిబిసెంటుగారు

ఎంగుయిండియాపత్రికకు వ్రాసిన లేఖ

“కాంగ్రసునియమములలో నిపుడెట్టిమార్పును కలుగబోదు. అసహాయోద్యమమును కాపనోల్లంఘనమును కాంగ్రసు నిబంధనలలోనివిగావు. నానూచన లామోదించబడినచో ఒక సంవత్సరమువరకును యారెండును విసర్జింపబడును. స్వరాజ్యపద్ధతిని నిర్ణయించుటకు జరుగు ప్రజాప్రతినిధులసభకు దేనికైనను శక్తి లేదెచ్చెదను. ఆసభవారిలో హెచ్చుమంది ఆపద్ధతి నామోదించినచో నేనుగూడ దానికొరకు మనస్తూర్యముగా పనిచేసెదను గాని విడిపోను” అని బిసెంటుగారు వ్రాసెను.

(అ. పే.)

సవరణ

16-9-24. లేది దినపత్రికలో “దశరా పంచెపు ఆటలు” అను కీర్తిక క్రింద ప్రకటించిన దానిలో వెంగివిగ్రహములు అనుటకు బదులు “వెండిగిన్నెలు” అనియు, బాపటతాలూకాలోని మిడిల్, హైస్కూల్స్ అనుటకు బదులు “గుంటూరుజిల్లాలోని మిడిల్, హైస్కూల్స్” అని యింపవలెను. క. వరదాచార్యులు, కార్యదర్శిగారు

ధూమకేతువు

(భోగరాజు-నారాయణమూర్తిగారు)

చ. పొడమెడవంటమింటబటు ధూరి భయాకృతితోడమాకుఁ గన్పడియెడవంట! తోడనెతుపానులుగాలులుభూమికంపములో పొడమెడునంట! సంద్రములుపొంగిజగంబులఁగప్పునంట! యాగడమున నింతదారుణముగాఁ జరియింతువ! ధూమకేతువా! కా. లోకాలోకము నెల్లపుడుఁ గల్గెలంబు నొందింతు నీ తోకం జూపి; సురాసురప్రకరసంస్తుత్యైకదోర్బ్రకమాస్తోకంజానోకతోకపూజ్యమయిహిందూరాజ్యమందుండు! నీ తోకం గీకను బాటినేయదునుమీ దుర్వారగర్వోన్నతిన్. సీ. రంగదుత్తంగతరంగమా మేటిర

తృకరంబును దాటినట్టితోక
దుడుకుకక్కిసిమూక లేడమిక పెనుధాక
దను చాకఁ బోకార్చక గనినతోక
భారతీపతిబాణబంధనంబును బాణ
తనముతోన తొలించుకొనిన తోక
జ్వలజ్వాలక రాశీకీ
లికలవాలంకఁ గాలించినతోక.

జయమునిప్పించి మెప్పించి జగము రాముఁ
డేలఁజేసినతోక సెంతేనివీక
గొలిచి శరణమ్ముగాఁ దెచ్చుకొనెదమేనిఁ
దోకముడువంగ వలె నీవు తోకమక్క!

గ్రంథవిమర్శనము

ఇల్లాలు (మొగటిభాగము)

దంటు లక్ష్మీకాంతకవి విరచితము. గుంటూరుసందలి వాణిముద్రాక్షరశాలయందు ముద్రితము. వెల 1-0-0. ఈ గ్రంథము నందు ఇల్లాలు నేర్పుకొనవలసిన సంగతులును, అనుష్ఠింపవలసిన విధులును, సరసమగుకృత్రిని కథలో జొప్పింపబడినవి. కథచదువుట కింపుగనేయున్నది. కాని ముఖ్యముగ గమనింపదగినవి గ్రంథమునం దిల్లాండ్రమువయోగమునకై రచింపబడిన నీతివాక్యములే యని మాయభిప్రాయము. పరిశీలనైన విడువని పది యెండ్లవయస్సున ల్లాండ్రై ఆత్మగారితోనో, ఆడుబిడ్డతోనో, మామతోనో, మరదితోనో, కడకు మగనితోనో వేగలేక పది మందిలో మెలగవలసినవిధము నెలుగక కోరంతుకములపాలగుచు సంసారభారమువహింప నసమర్థులై యావనము ప్రాప్తించుకము. నై ముడుసలులై “సంసారం సాగరంబుఖం” అని నిరతము కుందుమందెడి ప్రస్తుతాంధ్ర బాలగృహిణుల కీగ్రంథమునందలి నీతివాక్యము లల్లాసమును, విజ్ఞానమును, తరణోపాయమును గూర్చగలవని మావిశ్వాసము. గ్రంథముయొక్క శైలియు, అందందు బొందుపరుపబడిన పద్యముయొక్క శైలియు వాచిత్యమై విషయోచితమై కులభగ్రాహ్యమై యెప్పుడున్నది. గ్రంథనరగాదు మిగిలినభాగములనుకూడ పూర్తిజేసి ఆంధ్రబాలగృహిణుద్దగమునుసమగ్రముగ నెరవేర్చెదరుగాకయనియాశించుచున్నాము.

గుల్బర్గా కొట్లాటలు

నూపర్నెంటు అజీజుల్లాసాహెబుగారి హత్య

దొరతనమువారి సానుభూతి

గుల్బర్గా జిల్లా రులలో వధింపబడిన సి. వి. డి. పోలీసు నూపర్నెంటు అజీజుల్లాసాహెబుగారి రప్పటి కెంతటితమను పుచ్చుకొనుచుండినో అంతమొత్తమును ఆయనవారసులకు సేం చనుగా యిచ్చుచుండవలెనని సైబానుగా రాజ్ఞాపించిరి.

17 వ తేదీ విచారణ

స్వర్ణబనపప్పదేవాలయము మేనేజరు సాక్షుమిచ్చెను. "అల్లరిజరిగినాడు సాయంకాలము చాలమంది మహమ్మదీయులును ఒక పోలీసుయిన స్వర్ణరును దేవాలయమువంతు వచ్చి దారిలోకనబడినపిందువులందరిని కొట్టసాగిరి. మధ్యాహ్నము పోలీసుడైరెక్టరు జనరలుకు తెలిపినవార్తనంపిరి." అని యీసాక్షి చెప్పెను.

"ఈ విచారణసంఘమును నైజాముగారే ఏర్పరచిరి. కాన వీరికి సంపూర్ణాధికారము కలదు. ఫిర్యాదీ వ్యాయవాది ప్రభుత్వవ్యాయవాది అనుమతించినచో వాదించవచ్చును. 'అల్లరులలో' సేరస్థులుగా నిలువబడినవారందరును హిందువులును మహమ్మదీయులునుగూడ తాము నిర్దోషులమని ఋజువుచేయుటకు వారి కనకాశమియ్యవలెను. పోలీసువారుగూడ దోషులు కావచ్చును.' అని నైజాముగారు వ్రాసిరి. కాన పోలీసువారు నిర్దోషులని విచారణసంఘమువారు నిశ్చయింపగూడదు. పోలీసు వారనగా పోలీసుయుడొక్కరిలో కొందరిని నాఅభిప్రాయము" అని నాయకుగారు విన్నవించిరి.

'పోలీసువారు సేరస్థులని మీరు రుజువుపరచవలెను' అని అధ్యక్షుడనెను.

'గుల్బర్గాలోని పోలీసులను ఉద్యోగులను చెంత నుండగనే యీ అల్లరులు జరిగెను. అల్లు జరిగినను పోలీసు వారు తగిన సాక్షులను లేజాలకపోయిరి. పోలీసువారిపై తమకేమియును నమ్మకములేదని హిందువులందరును మొగటి నుండియు తెలుపుచున్నారు' అని నాయకుగారు నుడిచిరి.

అందరు నటుల తెలుపలేదని అధ్యక్షుడనెను.

ప్రభుత్వమువాతే కేసుచేసిరిగాన నాయకుగారు సాక్షులను ప్రశ్నింపగూడదని అనుభుగారు నుడిచెను. పిమ్మట నాయకుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. నవాబు జులుఖాదరు జంగుగారు నాయకుగారి ఉపన్యాసమును మెచ్చుకొనెను.

పోలీసుడైరెక్టరు జనరలు నవాబు మహమదు నవాబు జుగుగారి సాక్షులను వినుటకు చాలమంది కోర్టుకు వచ్చిరి. "గుల్బర్గాలో మత ద్వేషము ప్రబలినదని సంవత్సరము క్రితమే నాకు తెలిసినది. లింగాయతులు పాలకీ ఉత్సవమును ఊరేగింపును జరుపగోరుటవలననే ఇప్పుడీ కొట్లాటలు ప్రారంభమైనవి. రెండేండ్లక్రితము లింగాయతులు ఊరేగింపును జరుపబోగా పోలీసువారు అపివేసిరి. ఈసంవత్సరము మొహరం రెండవరోజున ఊరేగింపుజరిపెదమని లింగాయతులు పట్టుపట్టిరి. అప్పటికి అల్లరులు ఇరుగ లేచుగాని రెండు మతములవారికిని లోపల ద్వేషములులేక పోలేదు. ఎవరో మిద్దెమీదనుండి చేతులు కడుగుగాని యుందురు. అనీళ్లు ఆలంమీదపడియుండును. ఎవరో మూత్రవిసర్జనము గావించిరను వార్త కేసలము అసత్యము. పోలీసువారు తుపాకులను కాల్చి నారంభించిన పిమ్మట రెండుసార్లు తుపాకీ ద్వని వివబడెను. ఎవరను వచ్చి మహమ్మదీయులకు దుర్బాధచేసినట్లునపడెను. అది తాత్కాలికం ప్రేక్షకుల యని తోచుచున్నది. మహమ్మదీయులను శాంతిలనుగా చేయటం పోలీసువారి పనిగాదు. అది దొరతనమునాకేపని. నేను విచారణచేయలేదు. సి. వి. డి. నూపర్నెంటు నవాబు జంగుగారు విచారణచేసినపుడు నేను కల్పించుకొనలేదు. అజీజుల్లాగారి పక్షముందు నేనొకని ఆరెస్తుచేసి ఒక పోలీసుఉద్యోగికి వత్సరపరిచిని. మరల 20, 25 మందిని అరెస్టుచేసితిని గాని గుంపువాండ్రు వాటిని వదలించుచు పారిపోయిరి. రెండుమతములవారికిని ద్వేషము ప్రబలముగా నున్నదని నేను వివలెదు. హైదరాబాదు నుండి నాయకులు కొందరు మోటారుకారులలో వచ్చిరినియు వారు నచ్చినపిమ్మట హిందువుల భావము మారినదనియు, తెలిసినది. మనీషు శిఖరమును విరుగగొట్టినవారెవరో తెలియలేదు. అని యీసాక్షి చెప్పెను.

పిమ్మట సి. వి. డి. డైరెక్టరుజనరలు క్రాఫర్డుగారు సాక్షుమిచ్చెను. "తుపాకులను కాల్చుటకు పోలీసువారికి నేనేక

త్తరమిచ్చితిని. అపుడు గుంపు 80 గజములదూరమున నుండెను. కానిబట్టిబలదగును ఏకకాలమున తుపాకులు కాల్చలేదు. విడి విడిగా కాల్చిరి. గుంపు 100 గజముల దూరమునకు పోవునరకును కాల్చిరి. ఒకనికి కాల్గమీదనుండుదెబ్బతగిలెను. అతడు పోలీసు కానిస్టేబు. నూపర్నెంటు అజీజుల్లాగారిపైని గుండువదలన దెబ్బ తేలియలేదు. ఆరాత్రి హిందువు లొక్కరును కనబడలేదు. హత్యచేయాలెనను నుద్దేశము మొదట గుంపువాండ్లనున్నట్లు తోచెను. అజీజుల్లాగారి హత్యకు కారణమును గుండు నావద్దనున్నది. కొంతమంది స్త్రీలనుగూడ కొట్టిగని డైరెక్టరు జనరలు తెలిపెను. గాని ఆవి రుజువుకాకలేదు." అని యీసాక్షి తెలిపెను. (అ.ప్రె.)

వెర్గునను కాలేజీ విద్యార్థుల వసతిగృహము

బొంగాయిగవర్నరుగారు శంఖుస్థాపనము చేయుట ప్రసహ, సెప్టెంబరు 16:—వెర్గునను కాలేజీకి సంబంధించినట్టి విద్యాయందు వెనుకబడియున్న విద్యార్థుల ఉపయోగముకలరకు ఒకవసతిగృహమునకు నేటి మధ్యాహ్నము బొంగాయిగవర్నరు, సర్ వెన్టీ విల్సన్ గారు శంఖుస్థాపనము చేసిరి. శ్రీమత్ సర్ గంగాధర పట్టర్ణుగారు గవర్నరుగా తీరి ఆహ్వానించగా యీసాంఘికసనత్తి గృహముయొక్క ఉత్పత్తియు అభివృద్ధియు తెల్పుచు నొక నివేదికమును ప్రాథమిక కాఫీట్ జారుగారు చదివిరి. చీవవిద్యార్థులకు జరుపుకొనుటకు సౌకర్యము లిచ్చుటయందు యీకాలేజీ పేరుపొందినది. కాలేజీ వసతిగృహము చాలబడలేదు. 840 మంది విద్యార్థులకు చోటు ఉన్నప్పటికిని సుమారు 400 మంది విద్యార్థులకు వారి రక్షాస్తులు త్రోసి వేసి ఆకాశంకము కలిగింపవలసి వచ్చుచుండెను. చోటు లేమియేదీనికి గారణము. ఒకలక్ష రూపాయలు ఈసంఘమువారు ప్రాస చేసినచో దొరతనమువారుకూడ లక్షరూపాయలు భవననిర్మాణమునకిచ్చెదమని తెల్పి 87500 రూపాయ లందుకొర కిచ్చిరి. పూర్తిగా భవననిర్మాణమునకు భవనవోయము కావలయునని సభవారిని విరాళముల నియ్యవలసినదని ప్రాధేయముగా కోరిరి. ఇదివరకువిద్యాయందు వెనుకబడిఉన్న విద్యార్థులనుభవించుచున్న సౌకర్యమునను యీభవననిర్మాణము పూర్తిచేయుచున్నదని తెల్పి గవర్నరుగారిని శంకుస్థాపనోత్సవమును సల్పుమని సర్ మహదొభాబాలుగారు కోరిరి.

గవర్నరుగారి ఉపన్యాసము

ఇట్టి యిబ్బందికాలములో చాలమందియొక్క సానుభూతిని బడసి వారి సహాయమును నొందియుండుటయందు జూపిన ప్రవీణతకు సంఘమువారిని బహుశాకించిరి. సాధారణముగా భవననిర్మాణమున కగువ్యయములో పాతికవంతు మాత్రమే దొరతనమువారిచ్చుచున్న వసతిగృహముల యేర్పాటులయవశ్యకతను గుర్తించి దొరతనమువారిచేటు ద్వినబింపబడెను. నిమ్మజాతుల అభివృద్ధికి అనుకూలమైన పనులయందు తమ కెంతయో సానుభూతికలదని గవర్నరుగారు చెప్పిరి.

(అ.ప్రె.)

బెజవాడ స్పిన్నింగు అండు పివింగు మిల్సు లిమిటెడు

పైచేరుతో బెజవాడయందు ఒక రిజర్వర్డు ఆక్కిను మెయిను కెనాలులోడునందు స్థాపింపబడినది. ఈమిల్సు కట్టడములు కృష్ణా కెనాలుపైవనుకు సమీపమున ప్రభుత్వమువారివద్దొన్న స్థలములందు ప్రారంభింపబడును. ఇందులకు 20 లక్షల మూలభవము కావలయును. వాటా ఒకటింటికి 20 రు లిి చొల్లక్షలవాటాంగ విధిచింపబడినది. చాలవరకు నాటాంగ పూరియగుచున్నది. త్వరలోనే నేత పనులు మున్నగునవి ప్రారంభింపబడును. యంత్రములు బాయిరు ఇంజనీరుని యున్నారు. మన చెన్నైరాష్ట్రములో అందు ఆంధ్రదేశముందు ప్రత్తియొక్కవగ పండుచోట యిట్టి పరిశ్రమ నెలకొల్పి పనిచేయుటకులన దేశమును విభిన్నాధిక గాంచునని సమర్థవచ్చును.

ఈ కంపెనీకి గూడూరు లక్ష్యర వునాట బి. ఎ. మేనేజరువీజంటు అండు డైరెక్టరుగ నున్నారు. దీనిప్రాశ్నవస్తు దరఖాస్తు ఫారములు కావలసినవారు వారికి వ్రాసికొనుచున్నది.

రంగూను విశ్వవిద్యాలయ కళాశాల

ప్రిన్సిపలుగారి వింతకోరిక

రంగూను, సెప్టెంబరు 16:—విశ్వవిద్యాలయ కళాశాల ప్రిన్సిపలుగారిచే కొంతమందిమధ్యమశాస్త్రుదీయులు ఆహ్వానింపబడి యొకసభ చేరి. సుమారు మూడులక్షలు వ్యయము చేసి మహమ్మదీయవిశ్వవిద్యాలయకళాశాలవిద్యార్థుల బసకొరకు నొకహాలును నుసీదును కట్టింపవలసినదని ప్రిన్సిపలుగారు సభవారిని గోరిరి. ఏకగ్రీవముగా ప్రిన్సిపలుగారి కోరిక అంగీకరింపబడెను. హాజరైనవారు బర్మాలోనున్న మహమ్మదీయ సంఘమువారివద్దనుండి చందాలు వసూలుచేయుట కొకసామాన్య కమిటీనికార్యనిర్వాహక పుకమిటీనియేర్పాటుచేసిరి. (అ.ప్రె.)

వాతావరణ సితి

1924 సం॥ సెప్టెంబరు నెల 18 వ తేదీ గురువారము

ముఖ్యజిల్లాలు	గత 24 గంటలలో అత్యధికవర్షము	గత 24 గంటలలో అత్యల్పవర్షము	గత 24 గంటలలో వర్షము	గత 1 వ పదిమంది వర్షము	మునుమును
గోపాలపురం	89.8	77.0	1.80	20.70	44.96
విశాఖపట్టణము	92.7	78.8	1.82	15.94	87.09
కాకినాడ	92.8	81.7	...	20.85	89.09
మచిలీపట్టణము	95.0	80.2	...	18.50	41.59
కర్నూలు	94.9	72.1	1.85	9.94	26.01
బళ్లారి	96.1	71.7	0.74	8.85	20.51
కడప	95.2	76.0	0.55	9.74	81.28
నెల్లూరు	97.0	78.6	...	11.14	87.98
నంద్యాల	99.2	75.1	0.06	15.00	50.74
కడపూరు	98.0	76.6	...	5.67	52.94
నెలమి	97.1	78.0	...	14.09	89.80
కోయంబత్తూరు	84.5	72.2	...	20.90	22.29
తిరుమనాపల్లి	97.0	74.8	...	7.11	88.18
నాగపట్టణము	92.4	77.0	...	4.89	54.98
మధుర	98.8	78.8	1.00	9.69	88.58
పాంబు	90.5	79.1	...	1.16	87.00
తిరునల్వేలి	2.87	28.84
తిరువేంగడము	85.4	74.9	...	59.88	64.51
కొచ్చి	84.8	75.0	...	124.87	114.51
కాలికట్టు	86.4	74.7	...	188.19	117.16
మంగళూరు	85.4	75.7	...	123.42	125.66
తెంగళూరు	85.6	69.1	...	14.87	85.97
మెదకూర	75.6	61.5	...	187.12	125.46
కొడైకనూర్	66.0	52.2	...	81.56	62.18

పర్వారులు:—విశాఖపట్టణములో 1.82" వర్షించెను గోపాలపురంలో 1.80" వర్షించెను. మేఘములు ఒకమోస్తరుగనున్నవి. విశాఖపట్టణములో అద్భుతమైన విశాఖపట్టణము, మచిలీపట్టణము కాకినాడలో వగటిచేడిమి 4½, 2½ డిగ్రీలు ఎక్కువ. రాత్రివేడిమి కాకినాడ మచిలీపట్టణములలో 8½, 2½ డిగ్రీలు ఎక్కువ.

డక్కా:—నర్సపాత మొకవిశ్రమగనున్నది. కర్నూలులో 1.80" బళ్లారిలో 0.74" కడపలో 0.55" వర్షించెను. బళ్లారిలో మేఘములు పతచగనున్నది. తక్కినచోట్ల దట్టముగ నున్నవి. అద్భుతమైనవ. వగటిచేడిమి 5½ డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నూలు:—మద్రాసులో తుంపరపడెను. మేఘములు ఒకమోస్తరుగనున్నవి. మద్రాసు కెల్లూరులో వగటిచేడిమి 6, 2½ డిగ్రీలు ఎక్కువ. రాత్రివేడిమి మద్రాసులో 2½ డిగ్రీలు తక్కువ.

రాజధాని ఉత్తరార్ధమున పాతావరణము కొంచెము అధికముగ నున్నది.

సి. ఆర్. సామోధు.

వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు.

భూపేంద్ర బాసుగారి మరణము

సి. ఆర్. దాసుమొదలగు ప్రముఖులు పాల్గొని క్రియలలో పాల్గొనిరి

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 16:— 66 సంవత్సరముల వయస్సు నందు మహాత్మాము ఒక గంటకు యిదివరకు పంగళేశ్వరకార్యనిర్వాహక సభ్యులగు భూపేంద్రనాథ బాసుగారు పరమపత్య మనొందిరి. చాలకాలమునుండి లీవగు, గుండెకాయజబ్బులతో ను బాధపడుచుండిరి. వారొక్క కుమారుడు అంత్యక్రియల ను జరిపెను. బాసుగార్ల సాధారణ జీవితచారిత్రకలవారు. 1917 సంవత్సరమువరకును పీఠ హోదన కాంగ్రెసునందు మ రుకు గల సభ్యులు. మదరాసునందు జరిగిన కాంగ్రెసు కక్రూస నాధిపత్యమువహించెను- వంగరాష్ట్ర విభజనమంగువీర తీవ్రము గా బోరాడిరి. యిండియా కార్యదర్శిగారి కౌన్సిలు సభ్యు లుగ పీఠతర్వాత నియమింపబడిరి. మొన్నటి రాయలు యిండి యను సివిలుసర్వీసు కమిషనులో పీఠ కమిషనుగా ఉండి 8 పౌర్ణమాసంతకము జేసినపాటిలో నొకరు. కొన్నిమాసముల క్రిందుజేసిన వంగరాష్ట్ర కార్యనిర్వాహక సభ్యులు గా నియమింపబడిరి. కాని అసఫల్యతచే వెంటనే రాజీనామా నిశ్చయ పరిపెచ్చెను. అంత్యక్రియలు మూడున్నరగంటలకు జరిగెను. సి.ఆర్. దాసు, మహారాజా ప్రభుత్వమారటాగూ, మహారా జా మారటాగూరు నాటారుమహారాజా, ప్రెసిడెన్సీడివిజను కమిషనరు కె. సి. డే, సర్ ఆర్. యన్. ముఖర్జీ, పాత మంత్రి ఏ. హెచ్. ఘోష్టాగూర్లు శ్రవమువింట శ్రీకాంతాచార్యులు బోయి అంత్యక్రియలను ముందు పాల్గొనిరి. బాసుగార్ల కసంవత్సరము కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమునకు వైస్ చాన్సల రుగా నుండిరి. (ఆ. ప్రె.)

వంగరాష్ట్ర ప్రభుత్వ కార్యాలయముల నన్నిటిని మూసివేసిరి

వంగరాష్ట్ర ప్రభుత్వ కార్యసంఘమున సభ్యుడుగానుం డిన భూపేంద్రనాథ వసువు ఎం. ఏ. బి. ఎల్. గారు స్వం షులగుటచే వారికారవార్ధము నిన్న 17 వ తేదీని వంగరాష్ట్ర మున ప్రభుత్వకార్యాలయములన్నియును మూయబడెను. కల కత్తా వార్తా పత్రికలు వసువుగారి జీవితసంగ్రహచరిత్రలను ప్ర ధానవ్యాసములను నిన్న ప్రకటించెను. వారిసామర్థ్యమున, స్వార్థ త్యాగమున, దేశసేవను చాలప్రశంసించెను. భారతీయులలో ను వంగీయులలోను శ్రేష్ఠుడని కొనియాడెను. (ఆ. ప్రె.)

రంగూను పోర్టుపరిపాలన నివేదికము

రాయడితగ్గెను

రంగూను, సెప్టెంబరు 16:— రంగూను పోర్టు పరిపా లనివేదికయందు 1923-24 సంవత్సరములో 7835295 రూ పాయలు రాయడి వచ్చినదనియు రిజర్వుపంతుకు జేర్చబడిన 2 275000 రూపాయలకలిసి 6933489 లు ఖర్చు అయ్యెననియు కమిషనరుగారు తెల్పుచున్నారు. సంవత్సరమునకు ఖర్చుబో గా 401876 రూపాయలు మిగిలెను. రాయడి లో 858987 రూపాయలు తరిగెను. వెనుకటి సంవత్సరముకంటె 65565 రూపాయలు ఖర్చు జాస్తీ అయ్యెను. 1923 సంవత్సరము నుండి పోర్టురేట్లు పెరిగియు తగ్గియుటచే రాయడితగ్గెను. సమద్ర వ్యాపారము 4413305 టన్నులు. దీనిలో 1805839 టన్నులు దిగుమతియు, 2097465 టన్నులు ఎగుమతియు, 2593160 ట న్నులు మార్పుటయు, 10001 టన్నులు సరకులు విడిచిపెట్టి బడినవి. 14000 టన్నులు నిరుటికంటె ఎక్కువ అయ్యెను. ఇం తకన్న యెప్పుడును ఎక్కువవ్యాపారము జరుగలేదు. నాబను వద్ద పోర్టుకొరకును పట్టణాభివృద్ధికొరకును 1833-21 ఎకరముల స్థలము ఆక్రమించబడినది. కలకత్తాగారి తీర్పుప్రకారము స్థల విభాగముకాకుండ 10964999-8.0 లు సమానవాటాలుగా యి వ్వబడెను. (ఆ. ప్రె.)

రవీంద్రనాథ్ టాగూరుగారి విదేశీయ ప్రయాణము

స్పెయిను, ఇటలీ, దక్షిణ అమెరికాలకు వెళ్లెదరు.

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 16:— నేడు బ్రయాణమై కొలం బో వెళ్లుటకు రవీంద్రనాథ టాగూరుగారు కలకత్తా విడిచెదరు. అక్కడనుండి స్పెయిను దేశమునకు ఓడిమివడ వారుబోయె దరు. ప్రస్తుతపు యేర్పాటుప్రకారమాయన ఇటలీదేశమును, దక్షిణ అమెరికాఖండమును బోయి చూచెదరు. (ఆ. ప్రె.)

స్థానిక సంఘముల సవరణచట్టము

జిల్లాబోర్డులయందన్న రైల్వేసెను నుపయోగించు కొనగోరుట

మదరాసు కాంగ్రెసుభియందు ఏ. ఎస్ కృష్ణరావుగారు యాదినవ స్థానికసంఘముల సవరణచట్టమును ప్రవేశపెట్టు చును:—

కారణోద్దేశములు

1864, మదరాసు స్థానికసంఘముల చట్టము 57 సెక్షను ప్రకారము వహులయేగా జమయై కొంతమొత్తము జిల్లాబో ర్డులయందు నిలువయందున్నది. 1920 చట్టము ప్రకారము రైల్వేసెను తీసివేయుటచే ఆ మొత్తమును తమజిల్లాలయందు రైలుమార్గములు వేయుటకుగాని, వేరవిధమున ప్రయాణసౌ కర్యములకుగాని జిల్లాబోర్డులవాటికి పోలు పడకున్నది. రోడ్లకు వంతెనలకు చాల భనము వారికి గావలసి యున్నను, యామొత్తము వారివద్దనున్నను, చట్టమునంగ 236 సెక్ష నుప్రకారము దీనిని అవసరముగు భర్తులకు వినియోగించుటకు నలునుపడకున్నది. నేనికై ప్రత్యేకించబడిన భనము ఆ కార్యము నకతప్ప వేరపనులకు వినియోగింపగూడదని 236 సెక్షను వాసిండుచున్నది.

ఈసెక్షనునలవ గలుగు యిబ్బందులను తొలగించుటకే యీచట్ట సుద్ధిల్ప)దేశోపబడినది. చట్టమునందలి 118 సెక్షను నందు చేర్చినవబడిన కార్యమునకుగాని లేక, యితరవిధముగు గోడ్లను తెనలు నియమించుట యందు పెట్టుబడిగాని స్థానిక ప్రభుత్వమువారి అనుమతివైని వెచ్చింపవచ్చునని యీబిల్లుస్థా నిక సంఘములకు అవకాశ మొసంగుచున్నది.

స్థానిక సంఘములవారు రోడ్లను తెనలు వేయించుటకు పెట్టుబడిగాక, రైల్వే ట్రాముమార్గములు మోటారు మార్గములు మున్నగు మార్గములు ఏర్పాటుజేయ అవకాశములు గలవాలే వాయని మచ్చుజూచుటక్రింద యాధనము వినియోగించుకుండుట కై ప్రభుత్వమువారిఅనుమతివైని యని వరకు విధించబడెను.

బెడు రోహిలుఖండు రైలు

పైబాబాదు, సెప్టెంబరు 16:— బెడు రోహిలుఖండు రైలుదారివిడ ప్రయాణము బుర్రాల్లనకును ఖిరింఘాటునకును మధ్య 15 లేదీనుండి సరాసరిగా జరుగుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

భయోత్పాతకరమైన మరణము

సికింద్రాబాదు, సెప్టెంబరు 16:—ట్రేన్లోనుండి వైరులను స్టేషనువద్ద దారిలో ఫిట్టు విడియవ్వను జేరుగల సుట్టపుకాతు చచ్చిపడియుండెను. నేడుమాత్రాహ్వాము ఒక గంటకు అతని పటాలమునకు జెందిన మరియిద్దరు శాతులచే కనుగొనబడెను. వీని పీడి నరకపడి యుండెను. ఊపిరిగొట్టును ఛేదించబడెను. వానిలొక్కను రక్తముతోగూడిన వంగలిక త్రి గలదు శవమును జూచిన యిద్దరు మనుష్యులయొక్క సాత్వ్యముకొరకును రేపటి వరకును విచారణ నిలిపివేయబడినది. (ఆ. ప్రె.)

బొంబాయిశాసనసభ సెలవుకమిటీ సిఫార్సు

అధ్యక్షునకు సెలకు మూడువేలు జీతము

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 17:— బొంబాయిశాసనసభ సెలవుకమిటీవారు అధ్యక్షునకు సెలకు రు 200 లు జీతము నిచ్చుటకు సిఫార్సుచేసిరి. డి ప్లూటి ప్రెసిడెంటువలెగాక ప్రెసిడెంటు యావత్తుకాలమును కవున్నిలపని జూదుచుండు ను. ఇంకొకరై వారు బిల్లు సవరణచేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

విదేశీ వస్త్రములు

చిన్నరాలలో హిమ్మరణదీక్ష

చిన్నరొ కాంగ్రెసుసంఘమువారు బహిరంగసభను జరి పిరి. చర్రరాడు త్వనములలో విదేశీబట్టలకాణములనద్ద విక్రయ నిరోధము (పికటింగు)ను జరుపవలెను. విదేశీవస్త్రములను ధ రింపగూడదు అను తీర్మాన మాధ్యలో నామోదింపబడెను. (ఆ. ప్రె.)

ఖాల్వాస్ లాళాలు

కళాశాలలో నిపుడు నెమ్మదిగా పని జరుగుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

కోహాటులో మతకలహములు

2000 మంది రావల్పిండిచేరి

చాలవోట్ల హిందువులను మహమ్మదీయులును కొట్టు కొనుచున్నారనువాస్తవముగా వివరమిచ్చెను. 200 మంది శ రణాగ్రులు అడిదీనస్థితిలో రావల్పిండి చేరిరి. వారు పూటకు గతి లేనివారుగా చేత రాగిదమ్మికియైన లేకుండునున్నారు. వారిలో కొంతమంది భవంతులైనను కొట్టాటలలో సర్వమును నాశనమైన ది. సవాతనసర్క, హిందు, సింగు, ఆర్క, బాలభట్ట, సంఘము లవారు వారికి సర్వవిధముల సహాయము చేయుచున్నారు. వీరం దరును కోహాటు నగరమునుండియు ఆప్రాంతమునందలి గ్రా ములనుండియు వచ్చిరి. వెంటనే విచారణసంఘము నేర్పరచి తగినసహాయము చేయవలెనని రావల్పిండివారు తొందరపడుచు న్నారు (ఆ. ప్రె.)

ఇంకొకవార్త

మరి 100 మందిగూడ రావల్పిండివచ్చిరి. వారిలో ఆరు నుడికి బలమగు గాయములు తగిలెను. వారందరను హిందువులు. ఇంతవరకు హిందువులలో గాయములుతగినవారు 45 మంది తేరిరి. వారికంపరికిని చికిత్సచేయుచున్నారు. రావల్పిండిలోని పుడు 12 శతజాలమును తేర్చురపబడెను. ప్రతిశరణాలయము లోను ధర్మభోజనశాలగూడ ప్రత్యేకముగా నేర్పరుపబడెను. రావల్పిండికివచ్చు హిందువులవద్ద రైలుచార్జీ పుచ్చుకొనగూడదని ఉత్తరువుచేయబడెనని మాడ తెలిసినది. భనసహాయ మత్సన సరము. పంబాబురాష్ట్రీయకాంగ్రెసు సంఘ కా ర్య దర్శి డాక్టరు సత్య పా లు గారు రా వల్పిండికి బయలుదేరిరి. అటుండి కోహాటుకు వెళ్లెదరు. (ఆ. ప్రె.)

లక్నో కొట్లాటలు

అల్లరులు జరుగలేదు

17 వ తేదీన అల్లరులు జరగలేదు. ఎవ్వరిని అరెస్టుచేయ లేదు. మహమ్మదీయులు దుకాణములను తెరచిరి. డాక్టలో హిందువులగూడ దుకాణములను తెరచిరి గాని ఆమీనాబాదు లో హిందువు లింకను దుకాణములను తెరువలేదు. ఇబట్ల పైని కులు కావలియుండుటచే మీకు భయకారణములేదు. మీరు దు కాణములు తెరువనిచో మీతనవ్వముకలుగును అని చాలమంది నాయకులు వారికి బోధించిరి. (ఆ. ప్రె.)

అకాలీనాయకుల కేసు

నర్తారు బహదరు మొహతబుసింగుగారి స్టేటుమెంటు సింగగారు చాల దీర్ఘమగుస్టేటుమెంటు నివ్వచున్నారు. అదియింకను జరుగుచున్నది. ఇంకను ముగియలేదు.

“నాభారాజులు సి కు గు రు వు ల వం శి కు లు. ప ద భ ప్త డ ను మ హా రా జు సి క్కు సంఘమునకు గొప్ప సేవచేసెను. శాల్యాకళాశాలభవననిర్మాణమునకు యీ మహారాజు తండ్రి అధికమగుభనమొసగెను. దొరతనమువారు ప్రతిహాలు రగుటచే శిరోమణిసంఘమువాక్కి విషయమున కిప్పించుకొనవలసివచ్చినది. మహారాజును బలవం తమున తొలగించిరని సంఘమువారు తలచిరిగాన కారణములను తెలుపుడని దొరతనమును కోరిరి. దొరతనమువారు సరిగా సమా ధానమియ్యనేలేదు. ఒక పోటిగూలయవోర్కి రెండుసారులు శిరోమణి సంఘకార్యాలయమునకు వచ్చి నాభావివాదను పరిష్కరించుటకు దొరతనమువారు సీదముగా నున్నారని తెలిపెను. నాభాకుసంబంధించినశత్రువుల నన్నిటిని శిరోమణి సంఘప్రతినిధుల కిద్దరికి చూపింపవలెను. అవి సంశ్లేష్టికరముగా నున్నచో మేము ఆందోళనమును నిలిపివేసెదమని తెలిపితిమి. అందుల కంగీకరించినని ఆ యుద్ధోగి తెలిపనేగాని అది జరుగనేలేదు.” అని సింగగారు నుడిపిరి.

ఏలూరు మ్యునిసిపాలిటీ

అధ్యక్షుడు డిప్యూ కేసులో తీర్పు

అధ్యక్షుడు యిద్దరు వర్తకులపైని తెచ్చినకేసులో యీ నెల 15 వ తేదీని విచారణచేసిన మేజిస్ట్రేటు తీర్పుకెన్నెను. చె రి 750 రూపాయలు జర్రానా వేసెను. 2 క్లాకేసుకు 800 రూపాయ వంతున సీర్వాదీకి మజరొ యియ్యవలెనెను. నా లుగెండ్లవరకును ముద్దాయిలు మృనిసిపలు ఎన్నికలకు నిలువ గూడదు. ఓటు యియ్యగూడదు. అని తీర్పుచెప్పెను. అని ఏ. మార్యనారాయణ గారు ఏలూరునుండి తెలిపివార్త నుడిపిరి.

స్థానిక వార్తలు

ఆత్మహత్య:—సికింద్రాబాదులో 16 వ తేదీన రైలుక్రిందపడి చనిపోయిన ఫిట్టింగ్ లియం అనుపైనికుడు ఆత్మహత్యగానించినది మరణవిచారణలో నిన్న స్థిరపరుపబడెను. (ఆ. ప్రె.)

తపాలనోటీసు:—కొలంబో మీదుగా మారిషసునకు పోవు తపాలాజనరలు పోస్టాఫీసువద్ద సెప్టెంబరు 21వ తేదీ సాయంకాలము 6-25 గ వరకు పుచ్చుకొనబడును.

గుంటూరు భీమాకంపెనీ మోసము కేసు:—నిన్నటిదినము ఆంధ్రప్రదేశ్ యందు, 8 పేజీ 4 నకాలమున నీకేసు గురించి ప్రకటించబడినవార్తలో పొరబాటున 1 ముద్దాయి జె. కె. రాజేశ్వరరావునిగలను. ఆతనిపేరు జె. కె. రాజారావు అనిచదువుకొనవలెను.

పోలీసు:—సిటీపోలీసు కాఫియండు నానుగజెట్టెడు ఉద్యోగిలనియం ఎంబుటకు శిక్షించుటకు డిస్మిసుచేయుటకు గూడ కమిషనరుగారి కధికారమియబడెను. కమిషనరుగారి ఉత్తరువై ఆశీర్వాదము ప్రభుత్వమువారి సద్దనుకును.

మైలాపురం సంక్లితనభ:—అదివారము (21-9-24) తేదీన సాయంకాలము 4.20 గ. వైసభ యజమాన్యమున గోపాలనాయగరుమ్మలనుండిరమునందుఅరియకుడి వాస్తవ్యులగు రామానుజయ్యంగారు గానసభ జరిపెవరు.

తిరువళ్ళిక్కేణి సంగీత సభ:—కృష్ణజయంతి ఉత్సవము సందర్భమున వైసభవారి యజమాన్యమున తిరువళ్ళిక్కేణి శారదా మందిరము, 81, పెద్దపీఠియందు అదివారము సాయంకాలము (21-9-24) 4.15 గల మిను రంగయ్యగారు, మిను కమలమ్మగారి పాటకచేరి జరుగును.

మధ్యజర్నలు

వైసభ సంతకమును మానపత్రిక
ఈపత్రిక త్రివేంద్రమునందు ఆంగ్లభాషలో ప్రకటింపబడుచున్నది. మొదటి సంపుటము 7వ సంచికను కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. సాలుచందా మూడురూపాయలు. వ్యాసరాయ మకచరిత్ర, శ్రీపురందర దాసులపారిచిత్ర, కుంభకోణముధ్వ సభ, శ్రీమాధ్వమహాజనసభ, ఈశావాశ్యాపనిషత్తు, ఉడిపి కృష్ణుడు, మధ్వసేదాంతము, మధ్వలలో నైకమత్యము, మున్నగువిషయములనుగూర్చి వ్యాసము లిందు గలవు. వెలయువారు “మేనేజరు మన్వ జ్యులు ఫోర్ట్ర, త్రివేంద్రం” అని వ్రాయవలెను.

ఖద్దరు ప్రదర్శనము

ఆక్టోబరు నెల 18, 19, 20 తేదీలయందు జరుగబోవు ఆంధ్రరాష్ట్రీయ మహాభిలతోపాటు ఖద్దరుప్రదర్శనముకూడ జరుగనున్నది. ఖద్దరుప్రదర్శనము ఆక్టోబరు 17 వ తేదీనుండి 27 వ తేదీవరకు జరుగును. దీపావళిరోజున మద్రాసీయలకు నూతనవిప్రసారము ఆచారముగనున్నది. కాన యెక్కువ ఖద్దరువిక్రయము కావచ్చును. స్టాల్సు చాలా తక్కువగ నున్నవి. నలయువారు రు. 10.0.0 యీ క్రింది చిరునామాకు వెంటనే ముఖ్యార్థులపంపిన రిజిస్ట్రు చేయబడును. ప్రదర్శన యోగ్యవస్తువులను ఆక్టోబరు 10 తేదీలోపుగ పంపవలయును. ప్రదర్శనవస్తువులకు చార్జీ చేయబడును. రానుపోను ఖద్దరులు స్వంతదాతే భరించవలయును. కుద్ధఖద్దరు, నూతనరాటుములు, ప్రత్తి, యేకులు, కదుర్లు, ఖద్దరుజంబుఖానాలు, బనీములు, కలంకానీనామానులు, కొయ్యబొమ్మలు, కొయ్యసామానులు, దంతపుసామానులు, చేతితో చేయబడిన సమస్తవస్తువులు ప్రదర్శించబడును. ఆంధ్రమహాశిల్పము విరివిగ ఖద్దరును పంపి ప్రదర్శనమును జయప్రదముగ గావించురుగాక. ఆంధ్రుల ప్రతిష్ఠను నిలుపుదుగాక అని ప్రార్థించుచున్నాను.

గంటి సూర్యనారాయణాశ్రమి
సెక్రటరీ - ఖద్దరు ప్రదర్శనము
7 తంబుచెట్టి వీధి, మద్రాసు

అధ్యక్ష వేతన చట్టము

మదరాసు శాసనసభ అధ్యక్షుని వేతనము నిర్ణయించు చట్టము.
ఇండియా ప్రభుత్వచట్టము 72 సెక్షనునందు (5) సబు సెక్షను ప్రకారము మదరాసు శాసనసభ అధ్యక్షునిగా ఎన్నుకొనబడు వారికి వేతనము శాసనసభవారి చట్టముద్వారా నిర్ణయించవలసి యున్నది. కావున యిట్లు చట్టము విధింపబడినది:—
1. ఈచట్టము అధ్యక్ష వేతన చట్టము, 1924 అని పిలువబడును.
2. మదరాసు శాసనసభలో ఎన్నుకొనబడిన అధ్యక్షునకు నెలకు 2 వేల రూపాయలు వేతన మియ్యవలెను.

బాలికను బలాత్కరించినను నేము

ముద్దాయి వదలివేయబడుట
ఒక బాలికను బలాత్కరించినను నేరమునకు గాను, గుంటూరు సెషన్సు జడ్జిచే, శిక్షించబడిన చెక్కెర నాగయ్య అనునాతడు గావించుకొనిన అప్పీలును, ఈడినమున హైకోర్టులో ప్రధాన న్యాయమూర్తి, న్యాయమూర్తి రెంటిగార్లు విచారింపి ముద్దాయిని సిగ్గోషిగా వదలివేయుట కు తీరు వొనర్చిరి. గుంటూరుజిల్లా పెనుకొండ తాలూకా పెద్దవరము గ్రామమున వీరమ్మ అను 18 సంవత్సరముల వయసుగల, ఆయుక్తవయస్కురాలగుబాలిక పొలములో గొడ్డను కామగొనుచుండగా అప్పీలు దారు ఆమెను బలాత్కరించెనని ప్రాసిక్యూషను వారు ఆరోపించెరి.

అప్పీలుదారుతరపు న్యాయవాది, మేజిస్ట్రేటు కోర్టులో బాలికయొసగిన స్టేటుమెంటునకును సెషన్సుకోర్టులో శొసగిన స్టేటుమెంటునకునుగల భేదములను వివరించి, ముద్దాయియే వేసేర మొనర్చెనుటకు, అబాలికయొక్క తల్లిసాక్ష్యము తప్పనిత సాక్ష్యమెద్దియగుననడలేదనియు అట్లు బలపరుపబడిన సాక్ష్యము పై ముద్దాయిని శిక్షంపరాదనియు వాదించెను ప్రాసిక్యూషను తరపు న్యాయవాది, ఇట్టి కేసులందు ముద్దాయియొక్క దోషమును గురించి నిర్ణయించునపుడు చాల జాగ్రత్తతోనుండవలెనని నుడిచెను.

న్యాయమూర్తులు, బాలిక బలాత్కరింపబడిననియు కాని ముద్దాయియే ఆకార్యమొనర్చుననుటకు బలముసాక్ష్యము లేదనియు నెంచి ముద్దాయి పై విధింపబడిన శిక్షను రద్దుజేసిరి. సి. రామారావుగారు ముద్దాయి తరపున వాదించిరి.

బొంబాయి ఫాక్టరీలు

వారి కనివేదిక
“1922 లో 10:2 ఫాక్టరీలుండెను. 1923 లో 141 హెచ్చిసవి. ఇప్పుడున్న మొత్తము 1208. 20 నుండి పనివాండ్రు పనిచేయు యంత్రకాల (వస్తునిర్మాణాల) గూడ చట్టముక్రిందకువచ్చునని శ్రాత్తగనినింపన చేయుచుటులననే హెచ్చుదకువచ్చునని ప్రకటించుచున్నది. పనివాండ్రుసంఖ్య 1922 లో సంఖ్య కనబడుచున్నది. పనివాండ్రుసంఖ్య 1922 లో 880,518, 1923 లో 8,56,418. వీరిలో స్త్రీలు 70 వేలమంది యున్నారు. బాలరసంఖ్య 1922లో 15000, 1923 లో 11400. రెండేండ్లలో 100 కి 28 వంతున తగ్గినది. మిల్లు పాతకాలలు 1922 లో 15. 1923 లో 4. 11 పాతకాలలు తగ్గిసవి. మిల్లులలో మానిపించినబాలరు చదువులేకుండ దేశద్రవి్యముగా తిరుగకుండ చూడవలెను. అపాయములు చాలతగ్గినవి. ప్రాణనష్టము చాలాగ్గినది. పడేండ్లముగ్గ నింతతక్కువగా ఏవీడునుండలేదు. పనివాండ్రుకొరకు యిండ్లు కట్టించుచు చున్నాడు. యంత్రకాలల యజమానులు పనివాండ్రు సౌకర్యములను విచారించుచున్నారు” అని బొంబాయి కలెక్టరు వ్రాసెను. (ఆ. ప్రె.)

రైలులో దొంగతనము

ఈస్టుండియా రైల్వేలో 16 వ తేదీన సాయంకాల బొంబాయి మెయిలు ట్రెయిను నవ్వుచుండగా డినాపూరు వద్ద రెండు గనపేటికల (కాఫుసేపు)ను వెలుపలకు త్రోసిరి. ఈనెల 2 వ తేదీన చాందిపూరు మాకరువైవనులకుమగ్గ కల కత్తాకు 9) మైక్డూరమున రైలులోనుండి ఒకగనపు పెట్టెను వెలుపలకు త్రోసిరి. కాని దొంగలబాడ తెలియలేదు. (ఆ. ప్రె.)

తమిళనాడు స్వరాజ్య పక్షము

మహాజనభా మందిరమున సెప్టెంబరు 16 వ తేదీన జరిగిన తమిళనాడు స్వరాజ్యపక్ష సభయందు, శ్రీనివాసయ్యంగారి అధ్యక్షతక్రింద నిట్లు తీర్మానించబడెను:

1. స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులు సభలకు బోయినపుడెల్ల కద్దరు ధరించెదరు.
2. స్వరాజ్యపక్ష సభ్యు లీనగరమునందు ఇతరచోట్లను పిలసంతముంది కాంగ్రెసు సభ్యులను చేర్చెదరు.
3. విదేశప్రముఖులను, క్రితీభావప్రముఖులను బహిష్కరించవలెనని యీపక్షముసభ్యులు సగరములోను ఇతరచోట్లను బోధించెదరు. కద్దరునిర్మాణమును ప్రోత్సహింపగోరెదరు.
4. ఆదిద్రావిడసంఘము సభ్యులను యీపక్షమునందు చేరుడని కోరుచున్నాడు.

ఈడిగున వేర్కొనబడినవారు ఆయాస్థలములలో స్వరాజ్యపక్షసంస్థల నేర్పరుచవలెనని యీసభివారు గోరుచున్నారు.

ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు, ఎం. కె. ఆచార్యగారు చెంగల్పుట్టు
వి. టి. రామస్వామిఅయ్యరు, ఎం. కె. ఆచార్యగారు దక్షిణ ఆర్కాటు.

ఎస్. కుంజిడపడమగారు ఎస్. సత్యమూర్తిగారు తంజావూరు.

టి. వి. ముద్దుకృష్ణయ్యరుగారు. ఎస్. సత్యమూర్తిగారు తిరుచనాపల్లి.

ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు కె. వి. శేషయ్యంగారు మధుర, రామనాడు.

ఎస్. అనంతంమయ్యరుగారు ఎస్. సత్యమూర్తిగారు తిన్నవెల్లి.

టి. ఆదినారాయణచెట్టి సి. వి. రాజగోపాలాచారి గార్లు ఉత్తరార్కాటు, నీలము, కోయంబతూరు.

వైన వేర్కొనబడినవారు ఆయాస్థలములలో స్వరాజ్యపక్షముల నేర్పరుచెదరు. స్వరాజ్యపక్షసభ్యులుగా నేర నన్నవారు నాకు దెలియబరచినచో వారికి ఏరుకపరచెదను.

ఎన్. సత్యమూర్తి.
కార్యదర్శి.

ప్రథమకర్నాటక

ఆయుర్వేద సమ్మేళనము

అధ్యక్ష నియోజనము

“కాంగ్రెసు మహాసభలోపాటు డిశంబరు నెలలో బెల్గాం లో కర్నాటక ఆయుర్వేద ప్రభుసమేళనము జరుగగలదు, ఆసభకు డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీకృతి బి. ఏ ఎం. బి. సి. ఎం. గారిని అధ్యక్షునిగా ఎన్నుకొనవలసినది బీజపూరు, బెల్గాం, మైసూరు, ధార్వారుపట్టణముల పండితులను డాక్టరులను నూచించిరిగాన కర్నాటక రాష్ట్రీయలవారుగూడ తమ అభిప్రాయమును, అక్టోబరు నెల 15 వ తేదీలోగా తెలుప (ప్రాప్తి) తులు”

“కర్నాటక, ఆయుర్వేద సమ్మేళనము” జనరలు శక్రటరీ, బెలగాం అని వ్రాయవలెను.

లాలా లజపతి కాయి గారు

నేడు బొంబాయి చేరిరి

పిల్సనాష్టీమరులో లాలాజీ నేడయమున బొంబాయిలోదిగెను. కాంగ్రెసుసంఘమువారు స్వాగతమొసగిరి. నేడే లాహోరుకు వెళ్లెదరు. ఆయన ఏమియును తెలుపజాలననెను.

ఆత్మహత్య

డాక్టరు బి. కే. డే. అను నాయన పిల్సనాష్టీమరులో వచ్చుచుండెను. ఆయనకు బాధకరమునవ్యాధి తలపింపి వైద్యశాలలోనుండెను. బాధ భరింప లేక ఆతడు స్త్రీమరులోనే ఆత్మత్య గావించుకొనెను. శేషమును సముద్రగతము గావించిరి.

మెయిలు స్త్రీమరు

నీనా అను మెయిలుస్త్రీమరు 11 వ తేదీ టిపూరు తీసికొని లండను నుండి బయలుదేరి నిన్న 17 వ తేదీ ఉదయమునకు పార్ట్లసెడు చేరెను. వెంటనే అటనుండి బయలుదేరెను. (ఆ. ప్రె.)

తిలక్ స్వరాజ్యనిధి

1922 వ సంవత్సర నివేదికము

అఖిలభారతసంఘము రాష్ట్రీయసంఘములయొక్క
తెక్కలు

అఖిలభారతసంఘపు ఆడిటర్ గారి నివేదికము

నూరత్ లో 1922 వ సం॥ జనవరి 31 వ తేదీని జరిగిన కాంగ్రెసు వర్కింగు కమిటీవారిచే సంగీకరింపబడిన మూడవ తీర్మానము ననుసరించియు, ప్రధాన కార్యదర్శి యగు మోతీ లాల్ నెహ్రూగారి యజ్ఞ ననుసరించియు 1922 వ సం॥ అక్టోబరు 28 వ తేదీనుండి 1922 వ సం॥ డిసెంబర్ 6 వ తేదీ వరకు రాష్ట్రీయసంఘముల తెక్కలు పరిశీలన చేసితిని. సింధు బర్హారాష్ట్రీయులు తెక్క మిగిలిన రాష్ట్రీయులన్నిటిని సందర్శించితిని. అస్సాం రాష్ట్రీయునందలి గౌహతీనగరమున శేరితిని. కాని రాష్ట్రీకాంగ్రెసుసంఘముయొక్క కార్యదర్శి జబ్బుచేసి న కారణమున గౌహతీనగరమున వీడిపోవుటచేతను రాష్ట్రీయ సంఘము తెక్కల పుస్తకములు కొన్ని పోలీసువారివశము నుండుటచేతను అస్సాం రాష్ట్రీయసంఘము తెక్కలను పరిశీలన పిలుకాదయ్యెను. ఆయా రాష్ట్రీయులందలి ఆడిటర్లచే పరిశీలనపడిన తెక్కలనే నేను పరిశీలించి నివేదికమును తయారు చేసితిని. బర్మా దశమిలూను ఆడిటర్ పరిశీలించిన తెక్కలను పంపించెను. కాని కార్యదర్శియు ఇతర దోషగులును లార్గానా సమావేశమునందు పనిమీద నుండుటచే సింధురాష్ట్రీయు తెక్కల నుంపలేదు. 1921 వ సం॥ డిసెంబరు 15 వ తేదీని తిలక్ స్వరాజ్యనిధి వనూళ్లయొక్క రొక్కము, నగలు, భూవసతి

మొదలైనవానియొక్క) సమగ్రనివేదికమును కాంగ్రెసు కార్యదర్శుల కర్పించితిని. 2 వ సెంటరునుండి 19 సెంటరువరకుగల అనుబంధముల రాష్ట్రీయసంఘముల జమాఖర్చులై యున్నవి. తిలక్ స్వరాజ్యనిధి వనూళ్ల విషయమై కాసకోల్లూరున సంఘ మువారు కవర్పించిన నివేదికము 6 వ సెంటరు అనుబంధముగ చేర్చబడినది. శ్రీనివాసంఘములు, 1921 వ సం॥ అక్టోబరు 31 వ తేదీవరకును, కొన్ని సంఘములు 1921 వ సం॥ నవంబరువర కును తెక్కలను తయారు చేసియుండుటచే 1921-1922 వ సం॥ల జమాఖర్చులను కూడ తయారుచేసి యానివేదికమునకు అనుబంధ ముగ చేర్చబడినది. ప్రస్తుత నివేదికమునందు తెక్కలు 1922 సం॥ సెప్టెంబరు 30 వ తేదీవరకు కర్వసామాన్యముగ గుణింప బడినవి. నివేదికము మొదటి అనుబంధమును చూడగానే దేశీయ వహానభయొక్క యాదాయవ్యయములు స్వప్రముకాగలవు. బొంబాయి, గుజరాత్, పంజాబ్ రాష్ట్రీయులందు దుక్క ఇతర రాష్ట్రీయ సంఘముల తెక్కలలో నిలువ చాల తక్కువగనున్నది. పెట్టుబడులు కూడ తెక్క గట్టుకొన్నచో నిలువకొక్కము 24,49,711-5-11 లున్నది. 2 మొదలుకొని 5 వ అను బంధమువరకు జమాఖర్చుల నివేదికములు కలవు. 6 వ అను బంధమునందు కేవలము తిలక్ స్వరాజ్యనిధి తెక్కలే కలవు 7 మొదలుకొని 25 వ అనుబంధమువరకు రాష్ట్రీయసంఘముల తెక్కలు కలవు. 1922 వ సం॥న ప్రభుత్వమువారు రవలించిన నిర్బంధవిధానమువలనను, కాంగ్రెసు ఉద్యోగులను వాయ కులును చాలమంది నిర్బంధితులైన కారణమునను కాంగ్రెసు యొక్క నిత్యావకార్యక్రమమునకు గొప్ప అంతరాయము కలిగెను. ఈచారకర స్థితిగతు లప్పటికెక్కలవలన విశేషముగ చునే యున్నవి. గత సంవత్సరము తాలూకు బాకీలతో గూడ రాష్ట్రీయ సంఘమునకు వచ్చిన తిలక్ స్వరాజ్యనిధి

మొత్తము 2,64,525-11-5 లైయున్నది. రాష్ట్రీయులు ప్రత్యేక విభాగముల తాలూకు రూ॥ 2,82,544-8-9 లను వనూలుచేయుగలిగెను నివేదికము తయారుచేయుబడిన సంవత్సర మున సభ్యులృత్తిగుములు మొదలగువాని తాలూకు మొత్తము 21,428-7-3 వనూలయ్యెను.

ఇక 1922 వ సం॥ వ్యయముసంగతి. 1921-1922 వ సం॥ న ఖర్చునకై 14,02,997-12-1 లను విద్యకై 3,93,832-14-7 లను వ్యయము కావించబడెను. జిల్లాసంఘములును, స్థానికసంఘములును విద్యకై వ్యయము కావించిన మొత్తము ప్రీసంఖ్యలో చేరలేదు.

1-21 వ సం॥ న అఖిలభారతసంఘమున కొనగబడిన ధనము 13,26,351-6-2 లను, 1922 వ సం॥ న 91,056,5-11 లను నైయున్నది.

1921 వ సం॥ నందు ధనము వనూలుచేయుటకును, ఎస్టా బ్లిష్మెంటుకును 1,07,245-15-3 లను, 1922 వ సం॥ న 88,561-7-5 లను వ్యయమొనర్చుట వ్యాయమే. ప్రచారమునకై రెండువత్సరములలోను రూపా 1,28,928-15-4 లు వ్యయము కావించబడెను. విశేషతాప్తములకును నిరోధమునకును నోర్చి చేశమునందు కావించిన ప్రచారము కీవ్యయమొక్కవకాదు.

సి. హెచ్. సోపారీవాలా,

ఆడిటర్, అఖిలభారతసంఘము,

24, మెదోస్ వీధి ఫోర్ట్, బొంబాయి, 21, డిసెంబర్, 1922

వెల సిని 1-కి పేరుకు నుండు గు 1-+0

ఈనూనెన తలకురాచిన పేలు ఈపి నశించును. చర్మముకు పెండ్లకలకు వాని యుండక పెండ్లకలు పెరుగును. అన్యులచేతను కీచి వదిలము గానా

బిడ్డకు తగిన ఆహారము తల్లికి సంతోషము

రాబీన్స్ న్సు "పేలెంటు" బార్లీ

అవుపాలు, శరీరపాలు, మేకపాలుకన్ డెన్నును పాలు లేక యితర పిండి పాలు తోచు యువతయొగవరదిన బిడ్డలందరికి మంచి అహారమగునై యుండుననుచు వారి బిడ్డలందరినీ ఆహారము యిచ్చుటకై మిక్కిలి ఆతురతతోమందురు నరియైన ఆ హారమును ఏర్పాటుచేయు విషయమై ఈ ప్రత్యక్షమహానాటకపుటచే హిందూదేశము నందు పని బిడ్డల మరణసంఖ్య చాల హెచ్చుగానున్నది. అన్నిరకముల బార్లీ లను ఉపయోగించవచ్చును.

బార్లీ తేలికమైన ఆహారమనెదరు.

రాబీన్స్ న్సు "పేలెంటు" బార్లీ

మిక్కిలి కాన్త్రయుక్తముగాను అతి క్రేష్ట లోను తయారుచేయబడుచున్నది. రాబీన్స్ న్సు "పేలెంటు" బార్లీ ప్రపంచమందు అంతటను బాగుగా ఐల్లడియొనున్నది, మరియు యాహారములను మన్నుది. అన్నిరకములలోను లైదులచే విశేషముగా శిశువుల చేయబడుచున్నది. ఇది మిక్కిలి పరిశుద్ధమైన, అనలుబార్లీ, రాబీన్స్ న్సు "పేలెంటు" బార్లీని తప్పరెవరి దేనినిగాని దురాజములందు కొనకుడు ఇది అన్ని బాగాలలోను దొరకును.

రాబీన్స్ న్సు "పేలెంటు" బార్లీ

అమృతాంజనము

జగత్ప్రసిద్ధమైనది

అన్ని సెప్పలకుమంచిమందు

అమృతాంజనము ప్రాచ్యదేశ మూలికల సంపుటిచే హిందూదేశమునందు సిద్ధమచేయబడిన లోకప్రఖ్యాతమైనమందు. ఇది ఇష్టాదీపుడు తయారగుచున్న క్రొత్తమందు గాదు. ఇరువదేండ్లుగా దేశమునం దంతటను వాడుకలో నుండి మెప్పును బొందిన. దివ్యావృతము నొప్పులు, వాపులు, గాయములు, బిళ్ళలు, పోట్లు బెబుకులు, మొదలగు బాధలకు అమృతాంజనము ప్రధమ సహాయముగా వెంటనే పనిచేయును. చర్మముపై న రాచిన లోపలికి వ్యాపించి లోపలి నొప్పులు సుయతము పోగలవు. నెత్తురు ప్రతిక్షణమునందును శరీరాంగములకు ఆహారపదార్థములను గొనిపోయి అచ్చటి శిథిలపదార్థములను గ్రహించి ప్రాణరక్షణము చేయుచున్నది.

అన్నిసాపులో దొరకును

మోహినితైలము

వెండ్రుకలను వెంచి నిగనిగలాడించును

కండ్లకు చలువచేయును

స్త్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది

తామరతైలము

తామర, తీట, గజ్జికి మంచిది.

దంతచూర్ణము

పండ్ల పోటును శీపులకు మంచిపాడుము.

అమృతాంజనం డిపో,

మదరాసు

బొంబాయి

వృత్తాంతలేఖలు

నెల్లూరు

(స్వకీయ విలేఖరి నుండి)

మ్యూనిసిపల్ ఎన్నికలు

ఈనెల 6 తేదీ మునిసిపాలిటీకి యెన్నుకొనతగిన ఛేర్లను ఒకసమూహంలో వ్రాసి ఎన్నుకొనువారు మునిసిపల్ ఆఫీసులో యిచ్చులపెడినమై యుండెను. అట్టితిలో ఆంధ్రపత్రికా చదునరులు యీనరకు తెలిసినదిని కాంగ్రెసు అభ్యర్థులు ఏర్పడియుండిరి. 6 తేదీనాడు పీరిషేర్లను వ్రాసి పంపునంతటికి అప్పటికే క్రియుతులు తిక్కివరపు రామిరెడ్డి వెన్నెలకంటి రాఘవయ్య, మహమ్మదు ఖాజా మెహదీక్ గార్ల విషయమై వారు పూర్వము కిల్లెరువారు కోరిన జామీనిచ్చక ఒక్కొక్కసంవత్సరము జయిలకుపోయియుండినందున వారియొన్నికలను చెల్లనివ్వరనియు అప్పులచ్చుట వాకుకయై యుండెను. అట్లుజరుగుటకు వీలులేదని జిల్లాకాంగ్రెసు ప్లానిక్ స్వపరిపాలనోప సంఘమువారికి తెలిసియుండియు లేదని తీసిపెట్టుట బుబ్బుంది పథకుండుటకై ముందుజాగ్రత్తతో మైముగిరిని యెన్నుకొనిన స్థానములందు మరికొందరిని కూడా ఏర్పరచి సకాలములో వారికాగతిములను అక్కినకు చేర్చియుండిరి. 6 తేదీనాడు సాయంకాలమే కాగితముల నన్నిటిని చేరుమేనుగారు చూచి క్రమమైన సమూహాధికారముగాని యితర ఆక్షేపణలుగాని సరిచూచి కొన్నిటిని సరికావని తొలగదోసి మిగతావానిని అక్కినకువద్ద వట్టిచకటించిరి. నాటిదినము పెద్దమనుషులు చాలమంది చచ్చియుండి కైలువిషయమైన అభ్యంతరము చెప్పలేదని సంతరించి పోయియుండిరి.

ఈనెల 10 తేదీ పై సమూహాధికారముల తనిఖీకై ఏర్పరచుకొనియుండగా నాటిదినము అనేకులు అక్కినకుండిరి. వాడు యీ కాగితములను చేరుమెక్కువారు చూచుటలో రివ వార్డు ప్రస్తావనను రాగానే క్రియుట అప్టకాల పట్టాభిరామయ్యగారు తిక్కివరపు రామిరెడ్డిగారి విషయమై ప్రమాదమైన తమఆక్షేపణను వెల్లెచ్చుకొనిరి. వీరు యీనరకు ఆవార్డు తరఫుననే మునిసిపల్ సభ్యులుగానుండి యిప్పుడు అదేస్థానమునకు మళ్లల నిలిచియున్నారు. వీరి యభిప్రాయము లో శ్రీ రామిరెడ్డిగారు కైలులుకు బోయి వచ్చిన కారణము చేత పురపాలకులలో శోకరగుటకు అగ్గులుగారనిన్ని జామీనుకేసులో పోయినవారగుటచేత దోషికాడని చెప్పటకు, వీలులేదనిన్ని యెప్పుడుజామీనుకోరుడు సర్కారువారుచేసిన ఉత్తరువును తిరస్కరించుకో అప్పుడే సర్కారుయెడల అపరాధము కావించినవారేయగుదురనిన్ని, క్రిమినలు ప్రొసీజరుకోడ్ 123, 897 సెక్షనులను చదివికెప్పి మునిసిపలు ఆక్టు 4వ సెక్షనుకింద వీరినికట్టివైచ వలయుననిన్ని నొక్కినక్కానించిరి. వీరివాదము ధోరణి అందరికిని ఆశ్చర్యముగొలిపెను. వీరు యీవిషయమై యంత తీవ్రముగ యీసమయముననే ఏల ఆలోచింపవలసి వచ్చెనో యెవరికిని తెలియకుండెను. విషయంలో శ్రీరామిరెడ్డిగారికి ఆవార్డునందు సుపూర్ణ ఆవాదము కలిగియున్నదనిన్ని, వెనుక ఎన్నిక అయి పిమ్మట ఆక్షేపించుటన్న ముందు తొలగదోసికొనుట ఎక్కువ అనుకులమని భావించిరనిన్ని తెలియచున్నది. మొత్తమున వారివాదము నారెయొక్క ఆర్డరిని చెల్లది పుచ్చినది. చేర్మెనుగారు ఏవిషయమైగాని యిత్తులు ఆక్షేపించినది. తానుస్వయముగా ఏఆక్షేపణను పూని ఆలోచించుటలేదని చెప్పిరి. కాని పట్టాభిరామయ్యగారు ఆక్షేపించుట ధృఢమని పట్టాభిరామయ్యగారికి ఎంచినట్లుచెప్పిరి. అట్లుపై యిది కాంగ్రెసు అభ్యర్థుల విషయముగనుటలనను అభ్యర్థులు యెదురువాదము చేయుట యందు శ్రద్ధవహించు వారు లేకపోవుటచేతను యితరపెద్ద మనుష్యులు క్రియుతులు మాడభూమణ నరసింహాచార్యులవారు కె. వి. రాఘవాచార్యులవారు విన్నా రాజగోపాలరావుగారు ఓరుగంటి వెంకటసుబ్బయ్య పి. యస్. రాఘవాచార్యులవారు దక్క రంగయ్యచెట్టిగారు సింగరాజు రామరావుగారు వీరందరను వారితరపున వాదించిరి. చేర్మెక్కుగారు సుముఖులై యిందు విషయమైన వాదములో ఎందరికైనను అవకాశమిచ్చుట యందు వారి జోదార్యమును వెలిబుచ్చిరి. వీరు చాదిం చుట లో ముఖ్యముగా 6 తేదీనాడు సక్రమమని తీర్మానించి పట్టి ప్రకటించినవిమ్మట 10

లేదినాడు ఆనామూనాకాగితముల యందు యితరలోపములనుమాత్రమే ఆలోచింపవలసిన వారుగా ఎన్నిక నిబంధనలోని 2 వ నిబంధన ననుసరించి ఏర్పడియుండగా యీఅభ్యర్థుల అసర్వత విషయమై ఆలోచించుటకు చేర్మెనుగారికి అసమయముందు అధికారము లేదని సూచించిరి. ఎన్నిక నిబంధనలు అసలు చట్టమును అనుబంధం పెట్టవలసిన పద్ధతులను దేశకాలములను, నిర్ణయించునవియనియు, ఆయాతరుణములు తప్పినవిమ్మట అన్ని విషయములను ఆలోచించుటకు అట్టివిరాళమైన అధికారము ఎట్టి అధికారికైనను యిచ్చబడియుండలేదనియు, చెప్పిరి. ఉదాహరణార్థము క్రియుతి ఓరుగంటి వెంకట సుబ్బయ్యగారు తమ చేరును తాము కాలములో పన్నుచెల్లించి యుండినప్పటికిని వోటర్లజాబితాయందు చేర్చబడియుండని దానిని యిప్పుడురుజువుమూలకముగా చేర్మెనుగారికి ఏర్పడిచి చెప్పినను వాయవిషయ, సదుబాధితాలలో ఆచేరును చేర్చుటకు వీలులేదో అదేవిధమున నాటిదినము (10 తేదీ) చేర్మెక్కుగారు పట్టాభిరామయ్యగారి ఆక్షేపణను ఆలోచించుటకు వీలులేదని తెలియజెప్పిరి. శ్రీమంత్ నరసింహాచార్యులవారు మునిసిపల్ ఆక్టు 49 సెక్షనునందు అసర్వత అభ్యర్థులకు ఏవికారణములైన యేర్పడనో అదిమాత్రము నూచింపబడెననిన్ని, 51 సెక్షనునందు జిల్లాజడ్జిగారు అధికారమును యిట్టివాని నిర్ణయమునందు చేర్మెక్కుగారు పొందవలసినట్లుగా ఏర్పడియున్నదనియు, చేర్మెక్కుగారికి 49 సెక్షనుకింద తాముతీర్మానించు అధికారము యుండినయెడల విషయము ఒకటే అయినప్పటికి 51 సెక్షనుమాత్రము జిల్లాజడ్జి సహాయము కోరవలసినట్లు ఏర్పడియుండ జాలదనిన్ని యిప్పుడు చేర్మెక్కుగారు ఏవిధముగా తీర్మానించినను ఎన్నికలైనవిమ్మట ప్రత్యేకము యిందువిషయమై తిరుగాకోర్టుకు పోవుట ఏలాటి అటొకమును కలిగియుండక పోవుటయు, అభ్యర్థి ఇంతకును జయముపొందనియెడల ఇది అంతయు వృథాప్రయశానగుటచేతను ఒకేవిషయమై రెండుమారులు తీర్పుచెట్టును కోరియుండెదనుట స్పష్టమనియు తీవ్రముగా వాదించిరి. చేర్మెక్కుగారు మరొకదినము సాయంకాలము తమ తీర్మానమును చెప్పెదనని చెప్పి నిన్ను సాయంకాలము తమ అధికారవిషయమై సందేహము లేకున్నను తీర్మానముమాత్రము నిర్భంతులై వచ్చిన అభ్యర్థులకు అనుకూలముగనే చెప్పిరి. కనుక క్రియుతి తిక్కివరపు రామిరెడ్డిగారు, ప్లాన్ హౌస్ పేట, ఇస్కూటా హౌసు పేటయందు, క్రియుతి వెన్నెలకంటి రాఘవయ్యగారు దండువారిపేటి, ఎడ్లవారిపేటి, చాకలి పేటి, అప్పరాజువారి పేటలయందును కాంగ్రెసు అభ్యర్థులుగా పోటీచేసెదరు.

గూడూరు కల్లుపలములు - మూడవమూరియు అపజయము

ఈనెల 9 తేదీ గూడూరునందు కల్లుఅంగళ్ల యేలములు మూడవమూరి జరిగెను. పూర్వమువలెనే శ్రీచేరెడ్డి శేషురెడ్డిగారు ఏలముల సమయమున ఆ ప్రదేశమున యుండి, ప్రజలకు కల్లుబహిష్కారమును గుఱించి బోధించుచుండిరి. ధరలుతగ్గించుటకుకూడ ప్రభుత్వమువారు సిద్ధముగా నున్నను, ప్రజలెవ్వరును పాలుతెట్టుట కిచ్చగించకుండిరి. మరల నాలవమూరి ప్రయత్నించుటకై, ఈనెల యేలములు జరుపనిచ్చియించి వాయదాచేసిరి. శ్రీ శేషురెడ్డిగారు తాలూకాయందు బహిష్కార ప్రచారమును చక్కగ సాగించుచున్నారు.

ఏలూరు

(స్వకీయ విలేఖరి నుండి)

మ్యూనిసిపల్ ఎన్నికలు

ఈసంవత్సరము మ్యూనిసిపలుఎన్నికలు చాల గండ్రగోళముగ నున్నవి. పడమటపేటిలో ఉప్పు నారాయణమూర్తిగారు కాళీచేయుచున్న స్థానమునకు తిరిగి ఉప్పు నారాయణమూర్తిగారును, డాక్టరు కోకా నరసింహారావు నారాయణగారును ప్రయత్నింపుచున్నారు. అగ్రహారమువార్డులో బలభద్ర రామకృష్ణయ్యగారును, మునునూరి కొండయ్యకాస్త్రిలు బి. ఏ. బి. యల్ గారును కాళీచేయుచున్న రెండుస్థానములకు పదిమంది దరఖాస్తులను పెట్టియున్నారు. వారు 1. బలభద్రుని రామకృష్ణయ్యగారు 2. మునునూరి కొండయ్యకాస్త్రిగారు 3. మధుల వెంకటచినరాజు శ్రేష్ఠిగారు 4. మానేపల్లి సత్యనారాయణమూర్తిగారు 5. తుర్ల పాటి వెంకటశేషచలంగారు 6. విస్సంకెట్టి కోటిలింగంగారు 7. కందుల సత్యంగారు 8. ఉప్పల పకిరుగారు 9. పసుమర్తి సత్యనారాయణగారు 10. జంగం నాగభూషణంగారు.

పవరుపేటవార్డులో (1) సోమంచి సీతారామయ్య బి. ఏ. బి. యల్. గారును, (2) హనుమంతయ్యుల జోగయ్య శర్మగారును కాళీచేయుచున్న రెండుస్థానములకును, తిరిగిసోమంచి సీతారామయ్య గారును, జోగయ్య శర్మగారును, కొర్రపాటి వెంకటలక్ష్మీనారాయణగారును, వెంట్లప్రగడ మాణిక్యముగారును దరఖాస్తులను పెట్టిన్నారు.

లక్ష్మవరపు పేటలో లలింకెట్టి వెంకట సుబ్బారావు గారును, తంగెళ్లమాడిలో పేతుమానుల్లా సాహేబు గారును కాళీచేయుచున్న స్థానములకు దరఖాస్తులను కొందరు దాఖలు చేసియున్నారు.

దేవవాడ

(స్వకీయ విలేఖరి నుండి)

జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘము.

సెప్టెంబరు 15: - పశ్చిమ కృష్ణాజిల్లాకాంగ్రెసు సంఘసభ ఈనెల 10 తేదీని గొడవద్రుగ్రామమునందు జరిగినది. సామ్మి పుచ్చుకొని ప్రచారకులుగ నున్నవారిని తగ్గించి జీతము లేక గౌరవముగ పనిచేయువారి వలననే ప్రచారము చేయించుటకు తీర్మానింపబడినది. మ. రా. రా. పేట, బాపయ్య, గోవిందరాజు వెంకటేశ్వరరావుగారు సంయుక్తకార్యదర్శులుగ నెన్నుకొనబడిరి. జిల్లాకాంగ్రెసు ఆఫీసు ప్రస్తుతము గంపల గూడెమునందుచుటకు తీర్మానించబడినది.

గొడవద్రు జాతీయపాఠశాల.

క్రీ. శేషులకు కోపల్లి హనుమంతరావు పంతులుగారి జ్ఞాపకార్థము గొడవద్రుగ్రామమునందు స్థాపింపబడిన జాతీయ పాఠశాల ప్రారంభోత్సవము ఈనెల 10 తేదీని అభివైభవముగ జరుపబడినది. శ్రీ గంపలగూడెం కుమారరాజుగారి రధ్యక్షత వహించిరి. శ్రీ ఆంధ్రరత్న గోపాలకృష్ణయ్యగారు కూడ ఆహ్వానింపబడగా దయాచేసిరి. ఇరువరకు స్వాగతసత్కరములు సమర్పింపబడినవి. శ్రీ మద్దారి శ్రీరామమూర్తిగారు స్వయముగ నూలును వడకి నేయించిన వస్త్రములు ఇరువురకు సమర్పించబడినవి. ఈ పాఠశాలలో 80 మంది విద్యార్థులుచేరినారు. ఐదుగురు ఉపాధ్యాయులు జీతము లేకుండగనే తమకుగల దేశాభిమానము వలన పని చేయుచున్నారు. ఈ పాఠశాల వర్ణిలుగాక యని కోరుచున్నాము.

భర్త భార్యకు వాతలు పెట్టుట

ఈయూరికై త్వలెనులో నివసించుచున్న ఒకరై త్వనాకరు తన భార్యకు శరీరమునిండ ఎర్రని వాతలు పెట్టినట్లును ఆబాధకు తాళజాలక వెల్లి పోలినువారికి రిపోర్టుచేసినట్లును, వారు ఆమెను ఆసుపత్రికి పంపి డాక్టరు షిఫ్ట్ కెట్టు పొందినట్లును పోలీసువారు కేసును విచారించుచుండగా భర్త ఈయూరి నుండి పారిపోయినట్లును తెలియచున్నది. భర్తకై పోలీసు వారు వెదకుచున్నారు.

పోస్టాఫీసులో దొంగతనము

ఈయూరి పోస్టాఫీసులో ఆరువందల కరెన్సీనోట్లుగల రిజిస్టరుక వరులో దొంగ తనము జరిగినది. దొంగతనమును పట్టుటకై పోలీసువారు ప్రయత్నించుచున్నా.

తెజవాడ స్పిన్నింగ్ మిల్లు

ఈమిల్లుల కట్టడములు పూర్తియగుచున్నవి. ముందు నేతపని ప్రారంభింపబడును. నూలును తీయుపని వచ్చే జూను నెలలో ప్రారంభమగును.

కమ్మకోస్తలు

కమ్మ విద్యార్థి వసతిగృహము కట్టుట పూర్తియగుచున్నది. మన్నము గమ్మవేయుట మాత్రము కావలసియున్నది. పని పూర్తియైనవెంటనే బహుళ గమ్మగురిచేత ప్రారంభోత్సవము జరిపించెదరని వినుచున్నాము.

ఒక విచారకరముగు మరణము

కాకినాడవాస్తవ్యులగు శ్రీ వైండా రామకృష్ణయ్యగారి కుమారుడుఅయిన చినఅయ్యన్నగారు యీనెల 15 వ తేదీని స్వర్గస్థులయిరని వినుటకు చింతించుచున్నాము.

శ్రీ అయ్యన్నగారు 14 వ తేదీని కరప శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యేశ్వరస్వామివారి ఆలయములో ఉంచుటకు సుబ్రహ్మణ్యేశ్వరుడు, వల్లి, దేవనేన అనువిగ్రహములు తరూరుచేయించి సమర్పించిరి.

చాగంటి సుబ్బారాయుడు,

దేవస్థానం మేనేజరు.

రాజమహేంద్రవరం

(స్వకీయవిలేఖరి)

మ్యూనిసిపల్ యెన్నికలు

సెప్టెంబరు 16:— రెండవవార్డు ఎన్నిక విషయమయి కొందరు ప్రముఖులు హిందూసమాజభవనమున సభ జరిపిరి. శ్రీసారంగ భీమశంకరం వంతులుగా రధ్యక్షత వహించిరి. రెండవవార్డుకు అభ్యర్థులుగావచ్చు శ్రీయుతులు జయంతి గంగన్న, వీరభుంట్ల లక్ష్మీనరసింహమూర్తి, పాలకోడేటి గురు మూర్తి గార్లు ప్రసంగించిరి.

పురపాలకసంఘములో అనుభవజ్ఞు డగు నోకయంపా ధార్యయందుండుట అవసరమని భావించుటచే తావత్కర్తలుగా నుంటిమని శ్రీ జయంతి గంగన్న గారు (పిరేలేంగోన్నెల పాత కాలాప్రధానోపాధ్యాయుడు) సెలవిచ్చిరి. తాము వనఃపూర్వ కముగ అభ్యర్థిగాలేకట్లు కొందరు అనుమానపడునట్లు వినుచుంటిమనియు, అదియసత్యమనియు, తాము వోలర్లను పిలువనంత వరకు మాచెడమనియు శ్రీవీరభుంట్ల లక్ష్మీనరసింహమూర్తి గారు (న్యాయవాది) చెప్పిరి. డాక్టరు గురునారాయణ (కాంగ్రెసుఅభ్యర్థి) తాము కాంగ్రెసు నిత్తుబాత్తుద్దరము సమాకాశోద్యమ విషయముల చేసిన నేపథ్య గూర్చి చెప్పిరి. కొందరు సభ్యులు అభ్యర్థులను కొన్ని ప్రశ్నలపైకి సమాధానము పుచ్చుకొనిరి.

చర్చను కాంతముగా జరిపినందులకు సభ్యుల నభినందించి అధ్యక్షులు సభను ముగించిరి.

కాకినాడ

నాయకులకు స్వాగతము

పురపాలకసభ్యులపై సర్పాజ్

(స్వకీయవిలేఖరి)

కాకినాడ, సెప్టెంబరు 16:— జిల్లా కలెక్టరుయొక్క ఆహ్వానమున పొందసేదే కాకినాడ జేయమహాజనసభాభ్యుత్సవ మాలావా మహమ్మదాళీగారికి రూ. 20.12.0 లు వ్యయ పరచి స్వాగతవ్రత మిచ్చినందులకు లోకలోభండు అక్కాంట్ల ఎమ్మాలిసరు సదరు సొమ్మును అట్టితీర్మానమున చేసిన 28 గృహ సభ్యులను వట్టము పెట్టుకొనబలపినదని ఉత్తరవిసంగెను. కానినిగూర్చి యెమిచేయవలసినదియు నిన్నటి ప్రత్యేకసభలో కాకినాడ పురపాలకసంఘమువారు చర్చ చేసిరి. శ్రీలక్ష్మీరాజా నువ్వారావు వగైరాలు యీసారి ఆప్తుప్రకారము గవర్నరునకు ఆపీలు చేయదమని తమఉద్దేశమును తెలియబరచిరి. కామె ఖర కృష్ణమూర్తి నాయకు వగైరాలు ఆట్టి ఆపీలునల్ల ఫలిత ములేదనియు, పూర్వపుమార్గమే పుస్సెఫైట్ జాన్స్, జేత బంధు దామగూడ్ల స్వాగతవ్రతముల సర్పాజ్ విషయములో సివిల్ కోర్టునకు ఆపీలుచేసినట్లే చేయవచ్చును అనియు, జేత బంధుగారి ప్రత్రమునగూర్చిన పిటిషన్ జిల్లాజడ్జి కొట్టివేసివారు గావు, లాభము లేదని సొమ్ము అందరునక్కుయిచ్చుకొనియెనను చేయవలసియున్నదనియు చెప్పిరి. యల్లాజోన్సుల కామేశ్వర రావుగారు, చేతయమహాజన సభాభ్యుత్సవానికి సంబంధించిన విషయములో గవర్నరునకు ఆపీలుచేయుట హాస్యాస్పదముగా నుండుననియు, అంతకన్న యిదివరలో వలెనే సివిల్ కోర్టుకు ఆపీలుచేసిన గౌరవముగా నుండుననియు అభిప్రాయమిచ్చిరి. అందుపైని సభ్యులు ఏకీభవించి యాతీర్మానమును చేసిరి. “ఈ సంఘముయొక్క యభిప్రాయములో రూ. 20.12.0 ఖర్చు సంవత్సరపు సర్పాజ్ ఆర్డరు అన్యాయమైనవనియు, అవి సరియైనవి కానివి లాకోర్టులో నిర్ణయింపవలెననియు తీర్మానించడమైనది.”

గుర్లబర్గా విచారణసంఘము

సికింద్రాబాదు, సెప్టెంబరు 17:—గుర్లబర్గా విచారణ సంఘ సభ్యులగు పండిత శేషరావుగారికి ఆకస్మికముగా జబ్బు చేయుటచేత శేషు కోర్టులేదు. (అ. ప్రె.)

కూనిచేయబోవుట

సికింద్రాబాదు, సెప్టెంబరు 17 —నిన్న రాత్రి నైజాముగారి భార్యయునకు వెంటపల కూనిచేయుటకు ఒక పిరికిపండ్ ప్రయత్నించెను. సి. ఐ. డి.వానివలె సజీవించిరాజుకూతులని వాదముల చెనుక పారాగాయ మన్న వానిని బోడిచి పారిపోయెను. (అ. ప్రె.)

పత్రికాపత్రినిధియెడల

రిజిస్ట్రారుప్రవర్తన

హైకోర్టు ప్రధానన్యాయమూర్తిగారికి లేఖ

గత సోమవారమున హైకోర్టుసెషన్సునందు, రిజిస్ట్రారుగారు ఎస్. జి. బట్టగురూ “స్వరాజ్య” పత్రిక రిపోర్టరునెడల నెరవిన అవమానకరముగు చర్యనుగురించి, ప్రధానన్యాయమూర్తికి డెలుపును, ప్రైవేట్రికయొక్క రిపోర్టరు నిన్నటిదినమున ఈక్రిందిలేఖను ప్రధానన్యాయమూర్తిగారికి పంపెను.

గౌ. సి. జి. స్పెన్సరు, ఐ. సి. యస్. గారికి

ఆర్టింగు ప్రధానన్యాయమూర్తి - మదరాసు హైకోర్టు
అయ్యా, గత సోమవారమున, హైకోర్టుసెషన్సునందు క్రాన్లుక్లర్కునకు ఏర్పరుపబడిన క్రిందిప్లాటుఫారముమీద గూర్చిన నోట్సుతీసికొనుచుండగా, హైకోర్టురిజిస్ట్రారుగారు ఎఫ్. జి. బట్టగురూచచ్చినయెడల నవలంబించిన ప్రవర్తనమునుగురించి మీకుడెలియజేయగోరుచున్నాను. ఇంచుమించు ఇంపీరియలుబ్యాంకుశేఖరుచారణ ప్రారంభమైనప్పటినుండియునే నాప్రవేశము నందే కూర్చొనుచున్నాను. క్రాన్లుక్లర్కునకు కావిమముడెలియ న. అతడు నేనచ్చట కూర్చొనుట కాక్షేపింపక పోవుటయేగాక ఒకదినమున నాకచ్చట సదుపాయముగా నున్నదాయని గూడ అడిగెను. కాని సోమవారమునాడు రిజిస్ట్రారు, కొలదినివి ములునపు శేసుడు వినుటకుగాను కోర్టులోనికి వచ్చి క్రింది ప్లాటుఫారముపై కుర్చీలోకూర్చొని, తనబూటకాలుతో హెటురనముగా నక్షుత్రోసి, ఆప్రవేశమునుండి లేచి వెళ్లవలసిన దని అడిగెను. నన్నాతదావిధముగా బూటకాలుతో త్రోసి నందుల కప్పుడు నాకాగ్రహము గలిగెను. కాని కోర్టువారిపనికి భంగము గలిగించుట కిష్టములేక అప్పు ధూరకుంటిని.

మీ కుదిరెమని తోచినచర్యను దీసికొనుటకుగా నిప్పుడీ విషయమును మీకు నివేదించుచున్నాను. మీయుపయోగార్థము “స్వరాజ్య”, “హిందూ” పత్రికలందు ఈ విషయమును గురించి ప్రకటింపబడినభాగముల నిందుతో పొందుపరచుచున్నాను.

ఇట్లు

(సం) * * * *

“స్వరాజ్య” రిపోర్టరు.

సిలకొటతాలూకాసభ

ముఖ్యమైన తీర్మానములు

మధుర, సెప్టెంబరు 16:— శ్రీయత సి. రాజగోపాలాచారిగారి అగ్రాసవాధి పత్రముక్రిందరెండవసిలకొటతాలూకాసభ తిరిగి సమావేశ మయినది.

ప్రతిహేందవుని మాలువముకమనియు, కద్దరుధరించమనియు, గాంధీరాట్నపు సంఘముకంటే తాలూకాలో యేర్పాటు చేయవలయుననియు, వైకంసత్యాగ్రహాలకుష్ఠాధారముగా తవిజనాదువారు సహాయము చేయవలసిన దనియు, పంచములను నిమ్మజాతివారను నిరభ్యంతరముగ అన్నిమార్గముల నుపయోగించుకొనుటకు ఉత్తరపు దయచేయవలయునని తిరువేంద్రమురాణిగారిని కోరుమన, వరదలనల సప్తపదినవారి యెడల సానుభూతి చూపుచు వారి సహాయము నిమిత్తము విరాళము లిచ్చినవారికి కృతజ్ఞతాపదవము లప్పించుచు కాంగ్రెసుపక్షమువారిని స్థానికసంస్థలలోని ఖాళీభ్యుత్సవముల నిర్వహణకు నిలిచి స్వాధీనముచేసికొనవలసినదనియు మద్యవిక్రయము నాపుచేయుటకు కులపంచాయతీలను యేర్పాటుచేయవలసినదనియు కోరుమఖ్యమైన తీర్మానములు చేయబడినవి. (అ. ప్రె.)

వైద్యమండలిచే స్వర్ణ రజతపతకములు యోగ్యతాపత్రములు బొందిన

ఆయుర్వేదశాస్త్ర, అష్టవధాని, కం. వేం. నుబ్బరావుగారి

ఒకటేమాత్ర! కామామృతం 1 గంట కే గుణము!!

ఈ యామధము శుక్రధాతు బలమునకే నిర్మింపబడినది. రాత్రిపూట నొక మాత్రం దీసికొనిన ఎంత బలహీనమైన శుక్లమైనను వెంటనే సంసారసుఖము నీయగలదు. 15 దినములు పుచ్చుకొనిన మాత్రములోగలిసి గాని మూత్రమునకు ముందు చెనుకలగని నిద్రలోగలిసి పోయెడి శుక్రనష్టము చృఢముగా నివారణయగును. మధ్య నపుంశులు, వరముల బలము తగ్గిన వారు ఈ మాత్రలనే పైకి పూతగాగూడ నుపయోగించిన మిక్కిలి శక్తింతులు కాగలరు. అనేకులకు వాడి దృష్టాంతము చూచిన యామధము, మియుత్రములు రహస్యముగా నుంపబడును. 20 మాత్రల సీసా రు. 2.0.0.

అమృతాశ్రమము, ఏలూరు; కృష్ణాజిల్లా.

బొంబాయి మ్యూనిసిపాలిటీ

210 లక్షలు ఆస్తుతీయుట

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 16:—రెండువందల పదిలక్షల రూపాయలు ఆస్తుతీయుటకు బొంబాయి మునిసిపల్ సంఘము వారు నిశ్చయించిరి. 50 లక్షలు స్వల్పకాలపు డిచెంచరు ఋణము. తక్కినది 160 లక్షలు నూటికి ఆరురూపాయలవంతున నడ్డితో ముప్పదిసంవత్సరములలో నివ్వవచ్చును. ఈ నెల 15 వ తారీఖుల క్లిండులు 20 వ తారీఖులోపున యీ ఆస్తు తీయుటకు యిండియా దొరతనమువారు అంగీకరించిరి. బొంబాయి నీటిపనులను పూర్తిచేయుటకీసొమ్ము కావలసిఉన్నది అ.ప్రె.

నోటీసు

కాకినాడ నచ్చార్డినేటుకోరులో

OS 17 OF 14 E. P. 43-1922

జప్తు వాదులు:—ఇండియన్ బ్యాంకింగ్ లిమిటెడ్ సా|| కాకినాడ.

అసలువాదులు:—దామిశెట్టి సత్తిరాజు శివరా సా|| వీరబ్రహ్మపాలెం.

ప్రతివాదు:—1. జయంతివెంకయ్య చనిపోయినాడు. 2. యీ సాం. శివరావువగైరా సా|| కాకినాడ.

గోదావరి జి|| కాకినాడ రిజిస్ట్రారులోచేరిన కాకినాడ గ్రామములో జయంతి వెంకయ్యగారికి దేవాలయంపీధిని పున్నటుంటిన్ని మ్యూనిసిపల్ డోర్ సెం 8/1951 రు గలిగినటుంటిన్ని చార్జి చేసిజమిందారు బొల్లాప్రగడ శీతారామయ్యగారి యింటికి దత్తబంధితను పున్నటుంటి పెంకుటిభవంతి, తానిని చేతపున్న దాబాయిల్లు నివేశనస్థలం వగైరాలున్నా, అప్పుతాపురత్రయంగ్రామములోని భూములున్నా రాజోలు సబురిజిస్ట్రారులోచేరిన పొన్నమండగ్రామములోని యీశాంజి రాంజి భూములున్నా, ఈడిక్రివాక్రింద తనభా పున్నందున సదరాస్తులు 10.10.1924 సంగిరం శుక్రవారం పగలు 11 ఘంటలకు కాకినాడ సబుకోర్టువారియెడల యాడ్జిక్ బాక్కింద వేలం చేయబడును గనుక మరయువారు పాడుకొనవలెను. ఇదిగాక సదురవేలంలో జప్తువాదులు త. మంథా శింహాద్రిగారుకూడా పాడుటకున్నా పాటమెలెంలో యీ జప్తువాదులకు డిక్రి ప్రకారం రావలెవుండే 3/5 వంట్లు డిక్రివాక్కింద మివహా యింతులకున్నా మిగతా 2/5 వంట్లు మాత్రమే జప్తువాదులయి పనులుచేరి డిపోజిట్టుచేయించుటకు పుత్రర్వభిషింపమని చేరిన ఇ. ఏ. 697/1924 పిటిషను 22.9.1924 లేడికిన్ని సదురపాట నోటీసు 6 ప్రతివాదియగు దామిశెట్టి సత్తిమృగ సబుప్రెటూరెడ్ సర్వీసుమాలముగా అనుబంధములను 5 ప్రతివాది దామిశెట్టి పెదసత్తిరాజుకు నోటీసుచేయబడునూ 22.9.24 లేడికిన్ని వాయిదాలువేయబడినది. సదురప్రస్తులయొక్క ఆప్సెట్ ప్రెస్ రెమ్మాన్ చేయించుటకు పెట్టిన ఇ. ఏ. 1126/1924 రు పిటిషను 19.9.1924 లేడికిన్ని వాయిదావేయబడినది. గనుక ఆక్షేపణలు చెప్పుకొనువారు ఆయా లేడిలను పగలు 11 గంటలకు కాకినాడ సబుకోర్టువారియెడల చెప్పుకొనవలెను. వేలపు ఆస్తులు తపిలీలు వారు స్టేడుగారివద్దనున్నా, కోర్టులోను, దొరకును.

కాకినాడ } కె. వెంకటరమణ
16.9.1924 } జప్తు వాదుల ప్లీడరు.

